MAHFİRUZ Sultan

Tarihî roman: 34 Yazan: Kadircan Kaflı

Zencilerden biri çuvalın ağzını açtı, Mahfiruz içine girdikten sonra tekrar bağladı, ötekinin yardımile sırtına aldı ve yürüdü...

Mahfiruz köşeye büzülmüş, boynunun etrafına minimini ellerini siper etmişti.

Yağlı ipi tutan zenci ötekine baktı. Başını oynatarak:

— Haydi!

İşaretini verdi; fenerli zenci sordu:

— Hazinedarağayı beklemedik diye birşey olmasın?

— Ne olabilir? Bize ne, aradık ama bulamadık. Padişahın yanından çıkıncıya kadar belki sabah olur. Halbuki Valide Sultan...

Bunu söyliyerek yağlı kemendin ilmiğini iyice ve son defa yokluyor; bir atışta genc kızın boynuna geçirerek hemen işini bitirmek için en elverişli şeklin ne olduğunu tasarlamaya çalışıyordu. Fakat buna vakit kalmadı, çünkü merdivenden hızlı ayak sesleri duyuldu. Bağırmaktan bir fayda olmadığı için mümkün olduğu kadar, fakat sessizce boğuşmaya karar vermiş olan Mahfiruz doğrulur gibi oldu.

Eli kemendli hadımağası geri döndü, yaklaşan ayak seslerinin geldiği yere baktı. Orada büyük kavuklu, kocaman kürklü, iri bir adam karaltısı gördü. Öteki zenci onu tanımıştı. Mırıldandı:

— Hazinedarağadır.

Mustafa Ağa soluk soluğa geldi; merakla sordu:

— Ne yaptınız?

Eli kemendli zenci hemen cevab verdi:

— Seni bekliyorduk, sultanım!

Mustafa Ağa, onları bir kenara çekti, geldiği tarafa bakarak oralarda kimseler bulunmadığını gördükten sonra yavaş sesle:

— Valide Sultanın emrini yapmıyacaksınız! Bu kız kurtulmalıdır!

Dedi.

— Fakat... Sonra bizi...

— Mahfiruz veliahdin gözdesidir. Valide Sultan onun dairesinden kaçırdı. Saadetlû Padişah hazretleri çok hastadır; hekimlerin ümidleri Allaha kalmış gibidir. Eğer emrihak vâki olur da Şehzade Ahmed calisi tahtı Osmanî olursa vallah sizden ve benden hesab sorulur!..

Sarayda, Padişahın değişmesi, birçok kudretli kimselerin idam veya sürgün edilmeleri, birçok kenarda köşede kalmış kimselerin de birdenbire parlayıvermeleri çok zaman ansızın olurdu. Bunun için Hazinedarağanın sözlerine aldırmamak aptallıktı.

Bununla beraber korkulu tarafı da yok değildi: Ya Padişah iyi olur da Valide Sultan bu hiyaneti haber alırsa!..

İşte o zaman iki cellâdın başlarının hemen kesileceğine şüphe yoktu.

Bundan başka bir ihtimal daha vardı: Hazinedarağa bu teklifi iki cellâd zencinin sadık olup olmadıklarını denemek için yapmış olmasın!

Birkaç saniye sessizlik oldu.

Eli kemendlisi boynunu büktü:

— Ağam, canımız sana emanet... Biz Valide Sulatana da, veliahd şehzadeye de, Saadetlû Padişahımıza da iyi kulluk etmek dileriz. Sen bizden daha iyi bilirsin, nasıl dilersen öyle yapalım!

— Hoş söylersin. Elbet mükâfatını görsen gerektir. Şimdi, beni dinleyin!

İki zenci birden:

— Buyur, sultanım!

Dediler.

Mahfiruz bunları dikkatle dinlemişti. Hazinedarağanın yaşatmak istediği insanın ölüm ihtimali çok azalmış demekti.

Fakat onu nasıl kurtaracaklardı?

Gerçekten kurtaracaklar mıydı?

Yoksa onun karşı koymaması, gürültü çıkarmaması için hazırlanan bir tuzak mıydı? Kendisini o kadar korkunc vaziyette buluyordu ki en uzak ihtimalleri bile düşünüyordu.

Hazinedarağa Mahfiruzun yanına sokuldu. Yavaş ve tatlı bir sesle:

— Veliahd Sultan Ahmed Efendimizin emri vardır. Seni kurtaracağım. Hemen çuvala gireceksin; ölü gibi duracaksın; buradan götüreceğiz!

Dedi.

Mahfiruz hiç birşey söylemedi. Göğsü sık sık kabarıp inerken «peki» manasına gelmek üzere başını hafifçe salladı.

Zencilerden biri çuvalın ağzını açtı. Mahfiruz içine girdikten sonra ağzını bağladı, ötekinin yardımile sırtına aldı ve yürüdü.

Genc kız iki büklüm olmuştu. Sağ omzu ikide bir kalın ve sert kürek kemiklerinden birine çarpıyor, sızlıyordu; bol hava alamıyor, bunalıyordu. Bacakları o kadar fena kıvrılmıştı ki kırılmış gibi ağrıyordu.

Merdivenleri çıktılar, bir koridoru geçtiler. Bir merdiven, bir merdiven daha çıktılar. Sarayın ıssızlığı içinde, can kurtaran değil birer nebbaş gibi yürüyorlardı.

Yol uzadıkça Mahfiruzun kafasındaki kötü ihtimaller iyi ihtimalleri birer birer yutuyor; yuttukça büyüyorlardı.

— Ya beni böyle çuvalın içinde ve diri diri denize atarlarsa?..

Kendisini mümkün olduğu kadar pahalı satmak arzusunu, hiçbir faydası olmasa bile, feda ettiği için ıstırab duyuyordu.

Etraf o kadar sessizdi ki nerede bulunduğunu, nerelere geldiğini kestiremiyordu. Bazan, rüzgârı andıran hafif esintiler, soğuk denecek kadar serinlikler duyuyordu. O zaman saraydan çıktığını sanıyor; nereye götürüldüğünü daha çok merak ediyordu. Eğer Şehzade Ahmed onun kurtarılması için emir verdise kendi dairesine götürülmesini de söylemiş olması lâzımdı. Halbuki Mahfiruz kendisinin oraya götürldüğünü zannettirecek sebebler bulamıyordu.

Eğer yağlı ip boynuna dolanmış olsa idi, bir defacık ölecekti ve o zamana kadar çoktan ölmüş bulunacaktı.

Halbuki şimdi her dakika birçok defalar ölüyor, diriliyor, gene ölüyordu.

— 18 —

İlk emri...

Doğuda Şah Abbas, Tebriz üzerine yürümüş, orada kendisinden az bir Osmanlı ordusunu bozmuştu. İki beylerbeyi harb meydanında vurulup ölmüşlerdi. Tebriz Valisi Ali Paşa, Şahın da hoşuna gidecek kadar büyük kahramanlık göstermiş, fakat esir düşmekten kurtulamamıştı.

Şah Abbas, Nahcivanı almış Revan kalesi karşısına çadır kurmuştu.

Macaristan ve bosnadan da bozgun haberleri geliyordu.

Anadoludaki isyanlar, bazı beylerbeyilerin ve sancakbeylerinin asilerden daha insafsızca hareketleri, gittikçe artıyordu.

Bunun için birkaç gün önce sadaret kaymakamının reisliği altında bütün vezirler ve hocaların bulunduğu bir toplantıda uzun uzadıya görüşülmüş; vaktile Yemişçinin Trabzona sürdüğü Saatçi Hasan Paşanın İranlılarla harbeden orduya serdar olarak tayinine karar verilmişti.

Padişahın dairesinde her zamanki kalabalık yoktu. Cüceler bir kenara sinmiş; başta inciliçavuş olduğu halde bütün musahibler hünkâr sofasına açılan kapının dibinde dua ediyorlardı.

1603 senesinin en uzun gecesi bütün ağırlığile pelte pelte, sarayın üstüne çökmüştü.

Cücelerin, dilsizlerin, şaklabanların, ak ve kara hadımağalarının, renk renk ve boy boy kadınlarla kızların dolaştıkları; bazan şen, bazan da içli ve pest şarkıların aksettiği; tef, ney ve zillerin gittikçe eriyerek, fakat içlenerek dolaştığı koridorlarda derin bir sessizlik vardı. Yalnız arasıra ayaklarının uclarına basarak, maddeleşmiş birer esinti gibi telâşla gidip gelen adamlar görülüyordu.

Lâle bahçesinin ötesindeki hekimbaşı odasında bol ışıklar yanıyor; kırk kadar hekim, birtakım otları, kökleri kaynatıyorlar, katı şeyleri havanlarda döğerek toz haline getiriyorlardı. Başlala orada olanların hepsini gözden geçiriyor; bazılarını kâse, hokka, kutu, kavanoz veya şişelere koyduktan sonra hekimbaşile birlikte mühürlüyordu.

Hekimbaşı bu ilâclardan bazılarını alarak hızlı hızlı lâle bahçesini geçiyor, revan köşkünün önünden hasodalılar koğuşuna, oradan da padişahın yattığı odaya gidiyordu. Fakat ümidlerinin hep boşa çıktığını görerek üzülüyordu.

Uykusuzluktan sararmış olan Safiye Sultan artık hekimlerden ziyade yanık seslerile Kur'an okuyan hafızlara belbağlamış görünüyordu. Bunun için de odalar ve dehlizler gitgide hayatın ve varlığın ötesinden geliyormuş hissini veren bu seslerle doluyordu.

(Arkası var)

Bir tayfa boğuldu

Paşabahçedeki şişe fabrikasına Karadenizden kum getirmekte olan Galib kaptanın idaresindeki Saadet motörü, Rumelihisar açıklarından geçerken tayfalardan Mevlûdla Ali birbirlerile şakalaşmağa başlamışlardır.

Bir aralık işi fazla azıtan iki tayfa muvazenelerini kaybederek denize düşmüşlerdri. Dalgaların altında çırpınan iki tayfanın kurtarılması için vaki gayretler, yalnız Mevlûdün kurtarılmasını temin etmiş, Ali kaybolmuştur.

Şehir ve Memleket Haberleri

İşletmeye açılacak yeni hava hatları

İki yolcu tayyaresi almak için bütçeye 200 bin lira konuldu

Havayolları Devlet İşletme idaresince yeni hatlar açılmak üzere hazırlıklar yapılmaktadır. Ankara - İstanbul hattından sonra Ankara - Adana ve Ankara - İzmir hatlarının da işletmeye açılmış bulunmasile evvelce idare tarafından hazırlanan dört senelik işletme programının ilk kısmı tamam olmuştur.

Şimdi ise programın ikinci kısmına geçilerek 939 senesi içinde Ankara - Samsun ve 940 senesi içinde de Ankara - Erzincan hatları işletilmeye açılacak ve bundan sonra da Ankara - Diyarbakır ve Ankara - Van hatlarının açılması için tedbirler alınacaktır.

Bir taraftan yeni hatların açılmasına çalışılırken bir taraftan da yeniden yolcu tayyareleri alınması kararlaşmıştır. Bu arada hemen mevcuda ilâve edilmek üzere iki büyük yolcu tayyaresi alınacaktır. Bunun için de bütçeye iki yüz bin liralık tahsisat konmuştur.

Bundan başka, beynelmilel bütün hava hatlarında pilot, pilot muavini ve tayyarede uçucu olarak çalışanlara katettikleri kilometre miktarına göre bir ikramiye verilmesi usul halinde bulunduğundan bu usulün Havayolları Devlet işletmesinde çalışan uçuculara da teşmili kararlaşmış; bunun için de bütçeye ayrıca tahsisat konmuştur.

ŞEHİR İŞLERİ

Hidiv köşkü

Çubukludaki Hidiv köşkünden istifade şekil ve imkânları araştırılmaktadır. Belediye, şimdilik 1800 lira sarfile köşkün bazı kısımlarını tamir ettirecektir.

Okmeydanı yatı mektebi Maarife devrediliyor

Darülâceze binası dahilinde bulunan ve Okmeydanı yatı mektebi namile anılan mekteb, Maarife devredilecektir. Maarif, buradaki bu çocukları Büyükçekmece yatı mektebine yerleştirecektir. Büyükçekmecede nahiye müdürünün oturduğu bina ile dispanser binası mektebe verilecek, dispanser şimdiki hükûmet konağında yerleşecek, hükûmet konağı için de ayrıca yer aranacaktır.

Belediye ile Evkaf arasında emlâk mübadelesi

Evkaf, Şişhane yokuşunda, Psalti ile Şenbahçe arasındaki boş arsayı Belediyeye verecek, Belediye de buna mukabil Şişhane yokuşundaki Jale bahçesile garaj mahallini Evkafa terkedecektir. Evkaf, Halice nazır olan bu mevkide güzel bir apartımanla bir kazino inşa ettirecektir. Arsanın civarında medfun bulunan Kâtib Çelebinin mezarı da tamir edilecektir.

Yaptırılacak refüjler

Belediyenin Ayaspaşa bülvarlarında yaptırmakta olduğu refüjler bitmiştir. Bugünden itibaren, Lâleli - Aksaray, onu takiben de Fatih - Edirnekapı bülvarlarında refüjler yapılacaktır.

Atatürk köprüsü dubalarının boyası bozulmuş!

Atatürk köprüsü dubalarının inşaatı bitmiş ve bu dubalar boyanmıştır. Köprüyü yapan firma, Belediyeye müracaatle dubaların üç ay evvel boyanmış olduğunu, pis Halic sularile boyaların bozulduğunu bildirmiştir. Belediye, bu iddiayı varid görmemiştir.

Belediyeyi isgal eden imar projeleri!

Vali Lûtfi Kırdarın İstanbul Vali ve Belediye reisliğine tayinile başlıyan imar faaliyeti üzerine Belediyeye imar ve ıslahat planı takdim edenlerin sayısı çoğalmıştır.

Bunlar arasında bir zat, Belediyeye verdiği on iki maddelik bir projede müteaddid tekliflerde bulunuyor. Varidatın artması için otobüs ve tramvaylara bir miktar zam yapılmasını, bu keşifte bulunduğundan dolayı hasılatın yüzde onunun kendisine verilmesini istemektedir. Bu garib ıslah projeleri Belediyevi isgal edecek mahiyettedir.

Vilâyet binası önünde asfalt saha

Vilâyet binasının methalindeki asfaltın Defterdarlık binası önüne kadar temdidi kararlaştırılmıştır.

Eminönünde yıkılacak dükkânlar

Eminönü meydanında Yenicami kemerine bitişik çaycı dükkânile eczacı Kâzım müessesesinin bulunduğu mağaza, birkaç güne kadar yıkılacaktır.

Şehir broşürü

Belediye turizm müdürlüğü, İstanbula aid ingilizce resimli bir broşür neşretmiştir.

Ortamekteb muallimliği

İmtihanlara alınacak muallimlerinin isimleri tebliğ edildi

Orta mekteb muallimleri için açılacak imtihanlara kabulleri tensib edilen ilk mekteb muallimlerinin isimlerini havi liste, dün Maarif müdürlüğüne tebliğ edilmiştir. İmtihana alınacak olan bu muallimlerin isimlerini bildiriyoruz:

İstanbul 13 üncü mektebden Vacide Özsan matematik, Nuriye Bozbay (Beyoğlu 48 den) tarih - coğrafya, Makbule İrdel (Beykoz 39 dan) türkçe, Rıza Özen (Çatalca 1 den) matematik, Sevim Başak (Kadıköy 8 den) tarih - coğrafya, Memnune Özkal (Kadıköy 8 den) tarih - coğrafya, Bahri Bilgin (İstanbul 32 den) türkçe, Sabahat Artüz (Beyoğlu 11 den) türkçe, Nüzhet Duyan (Sarıyer 14 ten) tarih - coğrafya, Sıtkı Dinç (İstanbul 61 den) tarih - coğrafya, Nimet Göktaş (İstanbul 13 ten) türkçe, Akif Güner (Ömerli başmullimi) tarih - coğrafya, Nihad Gürçay (Şile Kabakoz başmullimi) matematik, Nazmi Türel (Üsküdar Reşadiyeden) tarih - coğrafya, Mehmed Alptekin (Beyoğlu 9 dan) tarih - coğrafya, Güzide Sönmez (Maltepe 2 den) tarih - coğrafya, İlyas Akhan (Pendik 2 den) tarih - coğrafya, Asaf Eren (Beyoğlu 45 ten) türkçe, Receb Peker (Beyoğlu 12 den) tarih - coğrafya, Fazilet Orhan (İstanbul 61 den) tarih - coğrafya, Meliha Uyanık (Kadıköy 25 ten) matematik, Hikmet Çekiç (İstanbul 56 dan) tarih - coğrafya, Selma (İstanbul 47 den) türkçe, Leman Göksel (İstanbul 47 den) türkçe, Zeki Kofal (Beşiktaş 39 dan) türkçe, Fahreddin Bora (Kartal 1 den) tarih - coğrafya, Şadıman Ardar (İstanbul 29 dan) tarih - coğrafya, Kemal Önan (Kadıköy 6 dan) türkçe, Sadiye Salgarkan (İstanbul 22 den) tarih - coğrafya, Yusuf Merdcan (Üsküdar 21 den) türkçe, Lâmia Saracoğlu (Üsküdar 19 dan) tarih - coğrafya, Sabahat Sayım (Üsküdar Rumdan) türkçe.

ADLİYEDE

Bir polis memurunun muhakemesi

Fehmi adlı bir polis memurunun, Mezbahada mübayaacılar yanında komisyoncu Şuayibden, Florya plâjında çekilmiş bir resim karşılığı olmak üzere beş lira aldığı kaydile muhakemesine, İstanbul Ağırceza mahkemesinde başlanılmıştır.

Dün, mahkeme heyeti, birkaç şahid dinlemiş ve muhakemeyi başka şahid çağırılmasına bırakmıştır.

ECNEBİ MEHAFİLDE

Bir Fransız gazetecisi şehrimizde

Pöti Parizyen gazetesinin siyasi muhabiri Döbu şehrimize gelmiş ve Ankaraya gitmiştir.

DENİZ İŞLERİ

Mudanya hattı için tenzilâtlı biletler

Denizbank, geçen sene olduğu gibi bu sene de Mudanya hattı yaz tarifesinin devamı müddetince tatbik edilmek üzere ve yalnız pazar günlerine mahsus olarak gidiş ve dönüş tenzilâtlı tenezzüh ve kombine biletleri satışa çıkartmıştır.

Dahiliye Vekâleti tebliğde bulundu

Buzun kilosu, heryerde her saatte yüz paradan fazlaya sattırılmıyacak

Dahiliye Vekâleti, İstanbul buz işinin ıslahı ve her tarafa buz yetiştirilebilmesinin temini için İstanbul Belediyesine şu tebliği göndermiştir:

1. İstanbulda buz sarfiyatının çok olduğu aylara giriyoruz. Belediye elinde bulunan iki buz fabrikası günde 125,000, ayda 3,750,000 kilo buz istihsal edecek kabiliyettedir. Aylık sarfiyat istihlâkin en çok olduğu temmuz ve ağustos aylarında bile, ayda iki milyon kiloyu geçmemektedir. Binaenaleyh mevcud tesisatın istihsal kudreti en yüksek sarfiyatın daha bir mislini karşılıyabilecek kabiliyette olduğuna göre bu yüzden halkın sıkıntıya düşmesi mutasavver değildir.

2. En mühim nokta serbayilik mukavelenamesi hükümlerinin tamamen yerine getirilmesi hususunun teminidir. Bunun için:

a. mukavelenamenin 3 üncü maddesinde yazılı depo ve şubelerin faaliyete getirilmesi, bunlara aid tasarruf vesikalarının veya icar mukavelenamelerinin serbayiden istenmesi,

b. Bütün depo ve şubelerde mahalli ihtiyac ve istihlâke göre, gündüz ve gece her zaman lüzumu kadar buz bulundurulması, hiçbir talebin şu veya bu sebeblerle reddedilmemesi,

c. Buzun kilosunun her yerde ve her saatte 100 paradan fazlaya sattırılmaması; bunun için de mukavelename mucibince buz bulundurmak ve satmak mecburiyetinde olan depo ve şubelerin her hafta gazetelerle halka ilân edilmekle beraber bu yerlere (buz satış yeridir, her zaman istenildiği kadar buz bulunur. Kilosu 100 paradır) ibaresini havi herkesin görebileceği eb'adda levhalar astırılması muvafık olur.

3. Mukavelename hükümlerinin tamamii tatbikını temin için her mıntakada Belediye zabıtası memurlarının devamlı surette buz satış yerlerini günün muhtelif saatlerinde teftişe memur edilmesi.

4. Buz bulunmıyan veya kilosunu yüz paradan fazlaya satan yerler görülürse derhal keyfiyet zabıt varakasile tevsik edilerek mukavelename hükümlerinin tatbik olunması.

5. Her Belediye dairesi dahilinde halkın bu mevzua taallûk eden müracaat ve şikâyetlerile müstemirren meşgul olacak bir merci ve bir telefon numarası gösterilerek keyfiyetin halka ilânı.

MÜTEFERRİK

Hava vaziyeti

Sıcaklar, artık bastırmış gibidir. Dün şehrimizin muhtelif semtlerine mevzii bir halde yağmur yağmış olmasına rağmen, hararet, 24,7 dereceye kadar çıkmıştır.

Dün, hava, yurdun Ege, Kocaeli ve Karadeniz kıyılarında bulutlu, diğer mıntakalarında çok bulutlu ve mevzii yağışlı geçmiştir.

Rüzgâr, Trakya ve Ege mıntakalarında garb ve diğer yerlerde umumiyetle cenub istikametinden orta kuvvette esmiştir.

Brezilya kahve şirketinde teftişler

Bir müddettenberi şehrimizde bazı iktısadî müesseselerde teftişler yapan İktısad ve Ticaret Vekâleti müfettişlerine yenileri iltihak etmiştir. Ayrıca başmüfettiş de şehrimize gelmiştir.

Müfettişler, bilhassa Brezilya kahve şirketi muamelât ve hesabatı üzerinde teftişler yapmaktadırlar.

Dün limanımıza gelen Rumen gemileri

Romanyanın bütün harb gemilerinin kısa bir müddet zarfında limanımıza gelerek Halicde devlet havuzlarında havuzlanması ve tamir edilmesi üzerinde mutabık kalınmıştır. Dün ilk defa Romanyanın Köstence isimli denizaltı ana gemisile Delfia isimli denizaltı gemisi limanımıza gelmiştir. İki gemi dün gece Halice girmiştir. Romanyanın diğer denizaltı ve harb gemileri de bugünlerde sıra ile geleceklerdir. Resim, gemileri limanda göstermektedir.

Siyasî icmal

Arab politikası

İngiltere hükûmetinin Filistindeki manda idaresini kaldırıp yerine Arab ve Yahudi unsurlarından müteşekkil ve ekseriyet Arabda olarak müstakil bir devlet teşkili için Beyazkitab şeklinde hazırladığı plânı Avam kamarası az bir ekseriyetle tasvib etmiştir. Amele partisile muhalif hiziblerin cümlesi aleyhinde rey verdiği gibi hükûmete taraftar partilerin mensublarından kırkı ya aleyhte rey vermiş yahud müstenkif kalmıştır. Hükûmet taraftarlarından yirmisi plânın tehirine aid amele partisinin yaptığı teklifi bile iltizam etmiştir.

Eğer Almanya ve İtalya ile İngiltere ve Fransa arasındaki gerginlikten dolayı beynelmilel ahval bozuk olmasaydı Çemberlayn kabinesi Filistin meselesinde muhakkak ekalliyette kalacaktı. Şu nazik zamanda hükûmet taraftarları hep birden isyan ederek kabinenin harice karşı şeref ve nüfuzunu sarsmak istememişlerdir.

İngiltere kabinesi bu plânı hazırlarken İngiliz İmparatorluğunda Yahudileri yerleştirmeğe uygun başka bir memleket aramamış değildir. Fakat boş olarak Amerikada Hattüstüvadaki İngiliz Güyanesi'nin sahilden çok uzaktaki sıtmalı bataklıktan başka bir yer bulamamıştı. Halbuki burasının Avrupadan gelecek muhacirlerin yerleşmesine ve yaşamasına müsaid olup olmadığını tetkike memur edilen İngiliz komisyonu bu havalide ancak Hattüstüva iklimine alışkın amelenin yaşıyabileceği ve Güyane'de Yahudilere işçilik yapacak böyle bir unsur bulunmadığı ve haricden getirilmesi güç ve masraflı olacağı ve nümune çiftliklerin bile tesisi en aşağı beş seneye muhtac bulunduğu neticelerine varmıştır. Şimdilik dünyanın hiçbir tarafında Yahudileri barındıracak münasib ve serbest bir memleket bulunmuyor demektir.

İngiltere hükûmeti Filistinin kapılarını Yahudi muhaceretine kapamakla Yahudilere teveccühkâr olan devletlerin ve bahusus Amerikanın gayrimemnun kalacağını takdir etmektedir. Bahusus Kanada İngiliz dominyonunda bulunan Kral Altıncı Corc'un Vaşington'u ziyaretinin Amerikadaki memnuniyetsizlik bulunduğu bir zamana tesadüf eylemesini hiç de istemezdi.

Fakat Yakınşarkta Almanya ile İtalyaya karşı mevkiini muhafaza için Arab âleminin alenî husumetini bertaraf etmek üzere Yahudi âlemini feda etmek mecburiyetinde kalmıştır. İngiltere Filistin Arablarının yeni hükûmette ekseriyeti muhafaza eylemesini temin ederken mandası altında bulunan Maveraüşşeriaya dahi idarî, askerî ve siyasî sahada mühim müsaadeler vermiştir.

İngilterenin asıl gayesi Arab memleketlerini ve hiç olmazsa Suriye, Filistinle Maveraüşşeriayı aralarında federasyon esası üzere müttehid hükûmetler devleti şeklinde birleştirmektir. Bu tasavvura bütün İngiliz efkârıumumiyesi taraftardır. Fakat Fransanın şu zamanda Arablara tam istiklâl vermeğe taraftar bulunması İngilterenin plânlarını bozmuştur. Fransa halkları arabca konuşan ve yakın zamana kadar müstakil birer Arab devleti bulunan Tunus, Fas ve Cezairdeki Arab milliyetperverliğini ve islâm hareketini teşci etmemek için Suriyeye istiklâl vermekten evvelce yaptığı vaidlere ve müzakerelere rağmen çekiniyor. Her sahada beraberce yürüyen İngiltere ile Fransa yalnız Arab meselesinde ayrılmaktadırlar.

Muharrem Feyzi TOGAY

Belediyede yeni kadro

Belediyede yeni kadronun tatbikına başlanmak üzeredir. Otuz seneyi ikmal eden on bir memur, tekaüdlüklerini talep etmişlerdir. İktısad müdürlüğü kadrosu kat'î şeklini almıştır.

Yeni kadroda 1 müdürle 3 şube müdürü vardır. Bu müdürler, turizm, müstahdemin ve iktısad bürolarını idare edeceklerdir.

Evvelce mevcud mahrukat, gıda ve tarifeler müdürlükleri birleştirilerek iktısad bürosu unvanile toplanmıştır.

Geçenlerde inhilâl eden müstahdemin şubesi müdürlüğüne Bahanın tayini muhtemeldir.

Otomobilin marifeti

Şoför Hıristonun idaresindeki 2220 sayılı taksi otomobili, dün gece saat 11 e doğru Tepebaşından geçerken Mehmed adında birine çarpmıştır. Mehmed, kazayı yapan otomobile konularak süratle Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

SON HABERLER

Alman hava müsteşarı dün Romaya gitti

Berlinde imzalanan ittifakın neşredilen hükümleri eğer doğru ise, İngiliz - İtalyan anlaşmasına muhalif değil

Roma 25 (a.a.) — Alman Hava müsteşarı General Milch, beraberinde üç Alman zabiti olduğu halde dün tayyare ile Romaya gelmiştir. General, İtalyan Hava müsteşarı General Giuseppe Nalle ile uzun uzadıya görüşmüştür.

General Milch, İtalyada birkaç gün kalacaktır.

Pakt hakkında Yugoslav gazetelerinin mütaleası

Belgrad 25 (a.a.) — Alman - İtalyan askerî ittifak misakı hakkında mütalealar serdeden Samouprava gazetesi, bu misakın Roma - Berlin mihverini tarsin etmekte olduğunu ve cihan efkârıumumiyesinin son derece dikkatini celbetmekte bulunduğunu yazdıktan sonra bu vesikanın beynelmilel vaziyetin müstakbel inkişafı için fevkalâde mühim olduğunu söylemektedir.

Çemberlayn'in beyanatı

Londra 25 (a.a.) — Çemberlayn dün Avam kamarasında Alman - İtalyan ittifakını resmen mevzuu bahsetmiştir.

İşçi meb'us Henderson'un bir sualine cevab veren Başvekil demiştir ki:

«— Muahedenin neşrolunan metnine bakılırsa, bu muahedede 2/1/1937 tarihli gentlemens agreement ve bunu teyid eden 16/4/938 tarihli İngiliz - İtalyan anlaşmasile İtalyanın gösterdiği taahhüdlerle telif edilemiyecek hiçbir hüküm yoktur.»

Çemberlayn, Fransa ile müzakere imkânlarına dair İtalyan hükûmetinin İngiltereye hiçbir şey ihsas edip etmediği sualine de şu cevabı vermiştir:

«— Fransız ve İtalyan hükûmetleri arasında olabilecek veya olamıyacak şeyler hakkında herhangi beyanatta bulunmak bana aid değildir.»

İttifak hakkında Le Temps gazetesinin bir başmakalesi

Pariste çıkan Le Temps gazetesi, İtalyan - Alman paktı etrafındaki mütalealara tahsis ettiği 23 mayıs tarihli başmakalesinde, pakt kararının, üç senedenberi tatbik edilen müşterek siyasetin zarurî bir neticesi olduğunu söyliyerek ezcümle diyor ki:

«Mevcud sistem bugüne kadar bilhassa Almanya menfaatine hâdim olduğu için, faşist İtalyanın, kat'î taahhüdlerle bağlanmak hususunda uzun müddet tereddüd ettiği söylenebilir. Fakat, hâdiseler silsilesi ve iki otoriter rejimin gitgide daha barizleşen tezahürleri, onu nihayet kat'î bir durum almak mecburiyetinde bırakmıştır. Avrupa haritası ve iki devletin istilâ imkânları iyice tetkik edilecek olursa, bu paktın, müdafaa edilecek müşterek menfaatlere sahib milletlerin hakikî bir ittifakından ziyade ideolojik mahiyette bir ittifak manası taşıdığı kolayca anlaşılır. Birleşen, mizac ve zihniyet itibarile biribirinden çok farklı, menfaatleri biribirine zıd iki millet değil, iki rejimdir.

İleri sürülen tez, hiç kimsenin mağlûb edemiyeceği kuvvette, 150 milyonluk bir kütle vücude getirilmiş olduğudur. Eğer mesele, anlaşmalarla biribirine bağlı memleketlerin nüfusunu toplamaktan ibaretse, İngiltere, Fransa, Lehistan ve Türkiyenin, Rus kuvvetleri ve umumî bir harb vukuunda bu harbe iştirak etmek zaruretinde kalacak serbest memleketlerin kuvvetleri haric olmak üzere, teşkil ettikleri kütle, son derece daha mehabetlidir. Fakat, sulh ihtimalleri veya harb tehlikeleri bahsinde sözü geçecek olan beynelmilel zümrelerin kuvvetini ölçmek husunda, sadece rakam birşey ifade etmez.

1914-1918 devresinin feci imtihanı da ispat etmiştir ki, asıl hâkim kuvvet manevî kuvvetlerdir.

Roma ve Berlin, İtalyan - Alman ittifakının sulha yardım ettiğini söylüyor. Fakat, bu ittifak, mihverin tabiî bir neticesi olup, başlıca hedefi mihver siyasetinin inkişafı ise, mahiyeti, metodları ve tatbik tarzlarile, şimdiye kadar lüzumundan fazla endişe tevlid eden ve bilhassa, bütün Avrupayı tehlike içinde yaşatmak tan başka bir işe yaramıyan bir siyaset emrindeki bu askerî ittifakın, sulhu ne şekilde takviye edeceği çâyi sualdir.»

Amerikada batan denizaltı gemisi

Mağruk gemiden 16 kişi daha kurtarıldı

Portsmouth 25 (a.a.) — Squalus denizaltı gemisinden tahlisiye balonile 16 kişi daha kurtarılmıştır.

Kurtarılacak daha 16 kişinin bulunduğu zannediliyor. 13 kişi gemide ölmüştür. Kurtarılan ilk yedi kişi teğmen Uichols ile Bahriye Nezaretinin bir memuru ve beş askerdir. Bunların fazla sıkıntı çekmedikleri anlaşılıyor.

Bir kaza daha

Portsmouth 25 (a.a.) — Squalus denizaltı gemisinin ölmemiş son sekiz bahriyelisini çıkarmakta iken, kurtarma balonunun kablosu takılarak yarıyolda kalmış, fakat derhal dalgıclar indirilerek kablo tamir olunmuş ve son 8 kişi de kurtarılmıştır. Bu suretle kurtarılanların adedi 33 ü bulmuştur. Geminin kıç tarafında bulunan 26 kişinin ölmüş oldukları sanılmaktadır. Maamafih bu kısım üzerinde de çalışmalara devam edilmektedir.

Diğer tayfaların vaziyeti

Portsmouth 25 (a.a.) — Squalus denizaltı gemisinden kurtulan Nichols geminin kaptanı teğmen Naquin ile diğer iki subayın sağ oldukları fakat geminin kıç tarafında bulunan asteğmen Patterson ile 26 erin muhakkak boğulmuş olduklarını bildirmiştir.

Bahriye Nezaretinin tebliği

Vaşington 25 (a.a.) — Bahriye Nezareti gazetelere verdiği bir tebliğde dolaşan şayialar hilâfına olarak Squalus denizaltı gemisinde ölü ve yaralılar bulunduğuna dair hiçbir haber almadığını bildirmektedir.

Tahlisiye işi memnuniyet verici bir tarzda devam etmektedir. Tahlisiye balonunu indiren Falcon gemisi bilhassa denizaltı gemilerini kurtarmak için teçhiz edilmiş bir vapurdur.

Squalus denizaltı gemisile yüzgeçler arasında teati edildiği söylenen muhabereler Bahriye Nezaretine bildirilmemiştir.

Kurtulanlar ne diyorlar?

Portsmouth (Amerika) 25 (a.a.) — Squalus tahtelbahiri mürettebatından hayatta bulunan son sekiz kişi, en sağlam sinirleri boşandırabilecek meşakkatli bir gayretten sonra su yüzüne çıkarılmıştır.

Dalgıç çanının deniz altındaki ilk üç seyahatinin her biri iki saat devam etmiştir.

Son inişinde dalgıç çanı, 150 kadem derinlikte kablolara takılmıştır. Dalgıclar, çanı kurtarmak için 4 saat hummalı bir surette çalışmışlardır. Bu esnada müretebattan hayatta bulunan 8 kişile çan içinde inmiş olan bir kişi sardalya balıkları gibi birbirine sarılmış bir halde oksijen ve helium ile teneffüs ediyorlardı.

Ceman 33 kişi kurtarılmıştır. Squalusda kalmış olan diğer 26 kişinin ölmüş olmaları muhtemeldir.

Donanma yüksek kumandanı, felâketzedelerin cesedlerini su yüzüne çıkarmak için bu sabah fecir vakti tekrar işe başlamalarını dagıçlara emretmiştir.

Hayatta kalanlardan Thomas Bland, demiştir ki:

«— «Seri dalma» hareketimizi bidayette normal bir surette yaptık, fakat birdenbire gemide bir tarafın bozuk olduğunun farkına vardık. Makinelerin iyi işlememekte olduğunu gördüm. Bir müddet sonra hava süpapından su girmeğe başladı. Mürettebat, suyu durdurmağa gayret etti, su girmemiş olan kabinelere çekildik. Baş tarafı havaya kalkmış olan tahtelbahirin teşkil etmekte olduğu zaviye, insana dehşet veriyordu. Herkes, son derece şiddetli olarak soğuğa ve karanlığa rağmen sonuna kadar soğukkanlılığını ve metanetini muhafaza etti.»

Berlinde ecnebi gazete muhabirlerine verilen beyanat

Berlin 25 (Hususî) — Bu gece yabancı gazete muhabirlerine verilen yarı resmî bir beyanat, İngiliz - Sovyet - Fransız müzakereleri hakkında Cenevrede Fransız ve İngiliz Hariciye Nazırları tarafından irad edilen nutuklardan bahsederek diyor ki:

«— Demokrat devletleri, Almanyayı çember içerisine almak hususundaki teşebbüslere devam etmekle, dünya meselelerinin müzakere yolile halline dair Roma - Berlin mihverinin son teklifini reddetmişlerdir.

Bu vaziyet karşısında totaliterler çemberleme teşebbüsüne icab eden mukabelede bulunacaklardır.»

İngiliz siyasî mehafilinde, İngilterenin hiçbir zaman Almanyayı çember içerisine almak teşebbüsünde bulunmadığı, muhtelif devletlerle yapılan müzakerelerin yeni istilâlara mâni olmak gayesini takib ettiği ve İngilterenin beynelmilel müzakerelere daima hazır olduğu beyan edilmektedir.

Ankara - İstanbul posta treni

Bugünden itibaren 3 üncü bir tren işliyecek

Ankara 25 (a.a.) — Devlet Demiryolları idaresi Ankara - İstanbul - Ankara arasında yeni bir yolcu treni ihdas etmiştir. Bu tren Ankaradan her gün saat 16,42 de hareketle Haydarpaşaya ertesi gün saat 8,20 de varacak, Haydarpaşadan da her gün saat 14,5 te hareket ederek ertesi gün saat 6,55 te Ankaraya gelecektir. Trenin Ankaradan Haydarpaşaya ilk hareketi 26/5/1939 cuma günü, Haydarpaşadan da Ankaraya ilk hareketi 27/5/939 cumartesi günüdür.

Bu trenlerde yolcuların ihtiyaclarını karşılıyacak kadar yolcu arabasile yataklı ve yemekli vagon bulunacağı gibi her türlü tenzilâtlı biletler ücret farkına tâbi tutulmaksızın muteber olacaktır.

Meclise verilen bir lâyiha

Ankara 26 (Telefonla) — Mahpeyker, Türkân, Ali, Rana ve Hümeyrenin Türkiyeye avdet etmeleri hakkında bir kanun lâyihası hazırlandı. Meclise sevkedilen lâyiha, Dahiliye ve Adliye Encümenlerinde görüşülecektir.

Macar - Slovak hududunda bir hâdise

Budapeşte 25 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre, 22 mayısta Csutoterk yakınında Macaristan - Slovakya hudunda bir hâdise olmuştur. Bu noktada Slovak köylüleri Macar arazisine girmisler ve bir Macar karakolile çarpışmışlardır.

Köylüler, karakol efradı üzerine ateş açarak kaçmışlardır. Vak'a mahalline kosan bir Slovak gümrük memuru, karakol efradından ayrı bir tarafta bulunan bir Macar askerinin attığı bir kurşunla yaralanarak ölmüştür.

İspanyanın yapacağı istikraz

Paris 25 (a.a.) — Paristeki Amerika sefiri William Bullit, bugün bir öğle ziyafeti vermistir. Bu ziyafette bilhassa İspanyanın Paris sefiri Lequerica ve söylediğine göre General Franco'ya yapılacak bir ecnebi ikrazı hakkında müzakerelerde bulunmak üzere yakında Burgos'a gidecek olan eski Belçika Başvekili Van Zeeland hazır bulunmuştur.

Sipariş olunan yeni lokomotifler

1 milyon lira ile 58 lokomotif yaptırıyoruz

Londra 25 (a.a.) — Türkiye hükûmeti İngiltereye mühim bir lokomotif siparişinde bulunmuştur. Bu sipariş 58 lokomotif hakkındadır ve takriben bir milyon İngiliz lirası kıymetindedir.

18 ay içinde teslim edilecek olan bu lokomotifler Avrupanın en büyük ve en kuvvetli makineleri olacaktır.

Üstündağın muhakemesi

Ankara 25 (Telefonla) — Eski Vali ve Belediye Reisi Üstündağ hakkında açılmış olan asrî mezarlık, otobüs yolsuzluğu ve Sürp Agob arsası meselelerine aid davalara bugün Temyiz dördüncü ceza dairesinde öğleden evvel ve sonra muhtelif celseler halinde devam edildi

Muhakeme, haziranın 25 ine bırakıldı. Muhiddin Üstündağ, muhakemelerde hazır bulundu.

Hayfada beş Arab öldürüldü

Hayfa 25 (a.a.) — Çalmış oldukları bir otomobile binerek ellerinde rövelver olduğu halde Arab mahallesinden geçen bir Yahudi grupunun atmış oldukları kurşunların isabetile 5 Arab maktul düşmüştür. Çalınan otomobil, Filistin Yahudi lideri Dr. Weizmann'ın kardeşine aiddi. Otomobil, bir müddet sonra sahibinin ikametgâhı civarında bulunmustur.

Yugoslav Ticaret Nazırı Romada

Roma 25 (a.a.) — Yugoslavya Ticaret Nazırı Tomitch, Romaya gelmiştir.

Pragdaki İngiliz elçiliği lâğvedildi

Londra 25 (a.a.) — Çemberlayn, dün Avam Kamarasında yaptığı beyanatta Pragdaki İngiliz maslahatgüzarının 25 mayısta Pragdan ayrılacağını ve muvakkaten İngiliz menafiinin oradaki İngiliz konsolosuna tevdi olunacağını bildirmiş ve demiştir ki:

«— Büyük Britanya hükûmetinin ileride Pragda temsili ve bunun emri vakii tanımak meselesi üzerindeki şümulü tetkik edilmektedir. Pek yakında bu hususta da beyanatta bulunabileceğimi ümid ediyorum.»

Büyük davalar

Mihver ve Cenub

Yazan: *LUCIEN ROMIER*

Alman ordusunun yüksek rütbeli şahsiyetleri, ezcümle Mareşal Göring ve General Brauchitsch, geçenlerde İtalyan Libyasını ziyaret ettiler.

İtalyanların Afrikada bir taarruz hazırlığı yaptıkları bir kere daha akla geldi. Mareşal Balbo bizzat Kahireye giderek, kendi kıtaatının Mısırı tehdid etmediğini söylemeği münasib buldu. Onun söylediğine göre, Libyada asker ve mühimmat cemedilmesinin sebebi, bilhassa, arazinin asker talimi bakımından müsaid şerait arzetmesidir. İki bin topun, alelâde talimler için fazla bir kuvvet olduğunu ve bu kadar topun yanısıra yüz bin müsellâh neferin, komşuların nazarı dikkatini haklı olarak celbedebileceğini söyliyenler de vardır.

***

Azçok nispetsiz görünen, yalnız Libyadaki kuvvetler değildir. Faşist hükûmet, mahud Arnavudluk işgalindenberi, oraya altmış bine yakın asker ve icabı kadar silâh ithal etmiştir. Oniki adada, çok fazla değilse bile, hiç olmazsa ihtiyacın fevkinde asker mevcuddur. Habeşistandaki İtalyan ordusu mevcudu herhalde yüz elli binden aşağı değildir. Halen İspanyada bulunan İtalyan askerleri kalıyor ki, şimdiye kadar, General Frankonun bunları muhafaza etmek istediğine dair bir emare görülmemiştir.

Bu vaziyet, tenkidkâr mütalealara ve hayretlere yol açmıştır. Bittabi, bu hazırlıkları, gelişigüzel verilen emirlere atfetmeğe imkân yoktur. Bunlar, bir metod ve hesab neticesidir.

Bu metodun, düşmanı, kabil olduğu kadar dağınık noktalarda, ayni zamanda sıkıştırarak, dikkatini ve vesaitini dağıtmağa ve onu tehdid eden darbenin hakikî istikametini gizlemeğe matuf olduğu malûmdur. Faşist siyasetinin ruhu bu metoda alışıktır. Faşizmin iktidar mevkiine gelmesini temin için, dahilde tatbik edilen de ayni metoddur.

Gene bu metod, ayni zamanda muhtelif kazanc ihtimallerini evvelden hesab etmeğe, yahud bu ihtimallerden her birisine uygun vesaitle ve birinden ötekine geçmek hususunda büyük bir sühuletle takib etmeğe alışılmış olduğunu da göstermektedir.

Ve nihayet, bu dağınıklığı hakikî olmaktan ziyade zahirî ve heyeti mecmuasını bir esasa müstenid telâkki etmek de yanlış olmaz. Esasen bu heyeti mecmua, yarın, değiştirilmesi mümkün hesablarla tebeddüle uğrıyabilir.

***

Fransanın şimalî Afrikadaki, ezcümle Tunustaki müdafaa mevkileri mükemmel bir hale konulduktan, İngilizler Cebelüttarık etrafında müteyakkız davranmağa, Fransız ve İngiliz filoları Akdenizle Atlantik arasındaki geçidde daha sık gözükmeğe başladıktan sonra, keza İspanya harbi bittikten sonra, İngiltere, tekrar faşist matbuatın hücumuna, hemen hemen Fransa derecesinde maruz kalmağa başlamıştır. Ayni zamanda, İtalyanlar, maksadlarını ve ümidlerini tekrar şarkî Akdenize tevcih eder görünüyorlar.

Arnavudluğun anî surette işgali, Oniki ada garnizonlarının takviyesi, Libyanın sevkülceyş esaslarla hazırlanması, Arablar arasında yapılan propagandanın artırılması, bunu gösterir. Ve bütün bunlar, gerek şimali şarkî Afrikasına, gerek küçük Asyaya matuf emellerin tahakkuku için kullanılabilir.

Küçük Asya, petrollar dolayısile en cazib hedeftir. Buna mukabil Libyadan itibaren Afrikaya bir yayılış plânı, «imparatorluk» ve «mihver» mefhumları bakımından daha tatminkârdır.

***

İtalya için, harb zamanında en büyük imparatorluk meselesi, daha harbin bidayetinde Habeşistanla muvasalasını tahtı temine almaktır.

İtalyan kuvvetleri, gerek Süveyşe ve Karadenize fasılasız bir mahrec; gerek, yukarı Mısırdan ve İngiliz - Mısır Sudanından geçerek, Libyadan Habeşistana bir kara muvasala yolu teminile mükelleftirler.

Bu mıntakalardan gelen haberlere bakılırsa, Libyadaki İtalyan kuvvetlerinin halihazır vaziyetleri, Tunus tarafında tedafüî, İskenderiye ve İngiliz - Mısır Sudanı taraflarında taarruzidir.

Çad gölü ile Guinée'yi birleştiren yollar üzerinde de taarruzî bir İtalyan vaziyeti vardır.

***

Almanların nazarında, İtalyan ittifakının arzettiği başlıca menfaat, İtalyanın, Akdeniz ortasını müessir surette ikiye bölebilmesidir. Bu manianın tesirli olabilmesi için, Libyanın Tunustan gelecek bir tazyik karşısında serfüru etmemesi lâzımdır. Aksi takdirde, harb vukuunda, İtalyan - Alman cephesi cenubdan kuşatılarak şimal istikametinde, Adriyatiğe, Selâniğe yahud Karadenize doğru sürülecektir. Binaenaleyh, Alman askerî makamatının, Libyadaki askerî hazırlıkları dikkatle takib etmelerine şaşmağa mahal yoktur.

Almanlar, İtalyanın, bir taraftan Kızıldenizle Habeşistan arasında, diğer taraftan Çad gölü ile Guinée arasında karadan muvasala teminine matuf projelerini de ayni dikkatle takib ediyorlar mı? Eğer bu teşebbüsleri, tahakkuku nisbeten kolay şeyler telâkki etselerdi ve kendi kuvvetlerini bu işler için fazla miktarda sarfetmek mecburiyetinden vareste kalacaklarını bilselerdi alâkadar olurlardı.

Afrikada geniş bir teşebbüsleri olmadığı için, İtalyanların, küçük Asyaya doğru bir ileri hareketi yapmaları ihtimalini memnuniyetle mi karşılıyorlar? İlk hamle olan ve Türk - İngiliz anlaşmasını intac eden Arnavudluk hâdisesi, Almanları pek hoşnud bırakmamıştır.

Kont Ciano, şu günlerde, Berlindeki Nazi diplomatlarile, askerlerile ve coğrafyacılarile, Çad'dan Lehistana ve Habeşistandan Tunaya kadar, birçok meseleler üzerinde görüşecektir.

LUCIEN ROMIER

Çinlilerin taarruzu

(*Baştarafı 1 inci sahifede*)

Japonlar ric'at ediyor

Hongkong 25 (a.a.) — Japonların garb istikametindeki ileri hareketini durdurmak için Çin kuvvetleri Taoyang'ın şimalinde Tange'ye doğru yürümektedir. Düşman ordusunun bir kısmı Şeşantien'de ezilmiştir. Geri kalan kısmı da şark istikametinde ric'at etmektedir.

Düşmanın merkez kuvveti Tanşienşeng mıntakasında Han nehrini geçmeye teşebbüs ederken dün akşam tardedilmiştir. Çin kuvvetleri, ric'at eden düşmanı Hankov'un 130 kilometre şimali garbisinde bulunan Şeişiyen'e kadar takib etmiştir. Burada cok kanlı bir muharebe cereyan etmektedir.

Tange'de hezimete uğrıyan Japon kıtaatı Taoden Şahoçeng civarında ihata edilmiştir. Birbiri ardından üç defa süngü muharebesi olmuş ve Japonlar bin kadar ölü bıraktıktan sonra çekilmişlerdir.

Şanghay'da bir hâdise

Tokyo 25 (a.a.) — Şanghaydaki Japon deniz kumandanı, bir İngiliz bahriye neferinin bir Japon zabitini ve bir tercümanı yaralamasile neticelenmiş olan hâdiseyi İngiliz makamatı nezdinde şiddetle protesto etmiştir.

Hâdisenin bir İngiliz bahriye müfrezesinin bir İngiliz anayi müessesesini himaye etmek maksadile Şanghayın karşısında kâin Pootung'da karaya çıkarılması esnasında vukua gelmiş olduğu söylenmektedir.

Japon menabiinden alınan haberlere göre İngiliz bahriyelileri, halihazırda Pootung'u tahliye etmiş bulunmaktadırlar.

Çinin talebi

Cenevre 25 (a.a.) — Çin - Japon ihtilâfı hakkındaki müzakere, dün tanzim ve Çin mümessili tarafından kabul edilmiş olan iki karar suretinin reye konulması suretile bugün hitama erecektir.

Birinci karar sureti, Cemiyet azasından olan bütün devletlere Çine ferdî surette her türlü yardımı yapmaları tavsiyesinde bulunmaktadır. Esasen geçen ikincikânun ayında da böyle bir karar sureti kabul edilmişti.

İkinci karar sureti, sivil ahalinin havadan bombardıman edilmesini protesto etmekte ve Cemiyet azasından olsun, olmasın bütün devletleri yapılacak bu kabil bombardımanlar hakkında konseye bir malûmat vermeğe davet eylemektedir.

Çinin bir anket komisyonunun Çine gönderilmesi suretindeki talebi, nazarı itibara alınmamıştır.

Kraliçe Marinin sıhhî vaziyeti

Londra 25 (a.a.) — Valide Kraliçe Mari, iyi bir gece geçirmiştir. Yaralı gözünün vaziyeti çok daha iyidir. Umumî vaziyeti salâha doğru gitmektedir.

Londra 25 (a.a.) — Otomobil kazasına uğrıyan Valide Kraliçe Mariye dün radyografi yapılmıştır.

Kraliçenin kemiklerinde hiçbir kırıklık olmadığı anlaşılmıştır. Hasta bir takım berelerden ve sızılardan muztaribdir. Sol gözü iyileşmektedir.

Hâdiseler arasında

Kitab yetiştiriniz!

Parti kurultayına sunulmak üzere 74 maddelik bir dilek listesi hazırlandı. Bu maddelerin pek çoğu halkın büyük ihtiyaclarını hulâsa ediyor. Senelerdenberi gazetelerin şikâyet sütunları bu dileklerin yüz bin çeşidile dolup taştı. Komisyonlara, kongrelere, kurultaylara sunulan birçok dileklerin an'anevî bir kaderi vardır: Dilek halinde kalmak. Böylece, nesillerden nesillere birçok dilekler, hep dilek halinde intikal edip gider.

Parti kurultayında bu dileklerin amelî ve müspet kararlara istihale etmesini dilerim. Benim ilk dileğim bu. Şimdi listenin büyük bir eksiğini hatırlatmak istiyorum. Maarife aid dilekler arasında en ehemmiyetlisi unutulmuş: Kitab meselesi.

Çok sade olduğu halde iyice anlaşılmadığını sandığım bu meseleyi bir daha tekrarlıyayım. Bin defa tekrarlanmağa değer: Arab harflerini bilmiyen yeni nesillerin kütübhanesi tamtakırdır. Telif ve çoğu tercüme romanları çıkarırsanız geri kalan eserlerin her ilim, fen, san'at, edebiyat ve pratik bilgiler şubesine düşen miktarı «birkaç tane» den ibaret.

Bu birkaç kitab ihtiyacın binde biri değildir. Eğer, en fazla beş sene içinde en az yirmi bin kitab basılmasını temin edecek müspet tedbirleri almazsak yeni nesiller kitabsız kalacaklar. «Kitabsız» hükmünde zerre kadar mubalâğa yoktur; çünkü bu birkaç kitab genc okuyucuya ihtısas değil, tercih imkânı değil, en aşağı derecede bilgili bir adam seviyesi bile veremez. Bu birkaç kitabı biz, Lâtin harflerinin kabulünü takib eden ilk on senenin hararetli neşriyat devresinde çıkarabilmişiz; bundan sonraki on sene içinde yeniden birkaç kitab daha çıkarabileceğiz ve gene bu «birkaç» kemiyeti içinde kalacağız.

Siz neşriyat sergisini ve kitabcı vitrinlerini dolduran allı yeşilli bir sürü yeni kitaba bakarak «birkaç» tan fazla eser basılmış olduğunu zannetmeyiniz. Bu kitabların içinden masalları, romanları, hikâyeleri ayırırsanız yüzde sekseni gider. Geri kalan yüzde yirmiyi de otuz, kırk şubeye bölünüz: O zaman bu «birkaç kitab» faciasile burun buruna gelirsiniz.

Maarif Vekâletinin neşriyat bütçesi ihtiyacın yüzde birini karşılamıyor. Telif veya tercüme ücreti senelerce evvel verilmiş nice kitab müsveddesi var ki hâlâ neşredilmemiştir. Kitabcılarsa, her zaman olduğu gibi, bundan sonra da romandan ve pek azı iyi seçilmiş birkaç ilim ve edebiyat kitabından başka birşey basacak değillerdir.

Ordu bir memleketi yalnız askerî istilâlara karşı korur. Ondan daha müthiş kafa istilâlarına karşı bir memleketi kitab ordusundan başka koruyacak hiçbir kuvvet yoktur. Modern ve canlı milletler arasında millî kültürlerinin geniş sınırlarını birkaç kitabla müdafaa eden bir tanesi gösterilemez.

Bundan daha açık yazamayız. Bütçe müzakeresi yapan Büyük Millet Meclisinin ve yakında toplanacak Parti kurultayının önüne, bu büyük memleket davasını da koyalım ve bir kere daha, kültürümüze, gırtlağımızın olanca kabiliyetile imdad çağıralım: Kitab yetiştiriniz! Memleket kültürü tehlikededir, kitab yetiştiriniz!

PEYAMI SAFA

Maliye Vekâletinin bir tebliği

Ankara 25 (a.a.) — Maliye Vekâletinden:

1 — Mükelleflerin vergi nevilerine göre, tahakkuk ettirilmiş olan borclarile bu borclarına karşı yatıracakları paraların miktarını, ellerindeki makbuzlara müracaat etmeksizin derhal anlıyabilmeleri maksadile 2184 sayılı kanunla ihdas edilmiş bulunan vergi cüzdanları her malsandığında bez kaplıları 20 ve meşin kaplıları 50 kuruşa satılmaktadır.

2 — Borclu tarafından yapılacak teslimat için kendilerine ayrıca makbuz verilmekle beraber teslimat bu cüzdanlara da kaydedilir ve her mükellef vergi cüzdanlarındaki kayıdlarla da vergisini ödediğini ispat edebilir.

3 — Cüzdan almak mükellefler için mecburî değildir. Ancak bütün borcla teslimatı bir arada gösteren bu cüzdanlar büyük bir kolaylık temin ettiğinden her borclu vatandaş tarafından alınması faydalı olduğu ve arzu eden vatandaşların bedeli mukabilinde malsandıklarında alabilecekleri tebliğ olunur.

İzmirde zelzele

İzmir 25 (a.a.) — Bu sabah saat 5 i 50 geçe dipten gelen bir zelzele olmuştur. Zarar yoktur.

Küçük hikâye

Bir yanlışlık...

Peride Celâl

Ahmed Cemil masasının başına oturduktan biraz sonra birinci mektubu yazmaya başladı. İşte birinci mektub:

— Sevgili Süheylâ.. Seni çok göreceğim geldi. Bu Avrupa seyahatini nereden çıkardın, bilmem... Altın başın her gece rüyalarıma giriyor. Budalâ Rauf bu seyahate nasıl müsaade etti, seni nasıl yolladı? Hayretler içindeyim! Şimdi o, Bursada bulunuyor. Sana yazdıktan sonra bir mektub da ona yazmak istiyorum. Şirketin bazı davaları var ki, fazla ihmal etmeye başladı. Onun hesabına şirkette ben mahcub oluyorum. İnşallah orada yaramazlık etmiyorsun? Burada Rauf sana göz açtırmazdı. Üsküdardaki küçük evimizde ne kalb heyecanları içinde buluştuğumuzu unutma.. Avdetin yaklaştı, diye nekadar seviniyorum bilsen! Burada yazmağa değer mühim birşey yok. Kadriye gene pek çekilmez oldu. Somurtup duruyor. Daima benden birşey bekler, bana birşey sormak ister gibi bir hali var. Hayatımda bir başkası olduğunu sezdiğine eminim. Küçükleri sorma, yaramazlık ve huysuzluk içindeler...

Raufu kıskanıyorum.. Senin ona aid olman beni öfke içinde bırakıyor ve sık sık senin şu sözlerini hatırlıyorum: «Rauftan vazgeçemem. O, benim kocam ayol!»

Nekadar fenasın! Fakat böyle olduğun halde gene seni seviyorum. Raufa karşı ise içimde öyle bir kin var ki, büyük bir galibiyet sevincile karışıyor. Büsbütün değilse de gene seni onun elinden almış sayılmaz mıyım? Buraya geldiğinin ertesi gün muhakkak Üsküdardaki küçük evimize bir fırsatını bulup gelmelisin. Başka türlü yapamam. Bunu bana geçen mektubunda zaten vadediyordun. Şimdi ben sık sık o küçük eve gidip perdeleri inik karanlık odamızdaki kırmızı geniş sedire kendimi atıyorum. Orada hâlâ yastıklara sinmiş olan kokun var...»

Ahmed Cemil mektubu bitirdikten sonra kâğıdı katladı, yazıhanesinin üzerine koydu. Diğer mektuba başladı. İkinci mektubun son satırları şöyle bitiyordu:

«... Rauf, yukarıda da anlattığım gibi, bu iki üç davanın biran evvel neticesini almamız lâzımdır, kardeşim. Halbuki kâtibin, senin Bursadan ancak on gün sonra gelebileceğini söyledi. Ben bugün müdürle konuştum. Sana derhal mektub yazmamı ve biran evvel avdetinin zarurî olduğunu bildirmemi söyledi. Burada beni müşkül vaziyette bırakmak istemiyeceğini biliyorum. Derhal hareket tarihini bildirmeni rica ederim. Gözlerinden ilâh...»

Ahmed Cemil zarfların üzerlerini yazdı. Bir aralık «Süheylânın ne zaman geleceğini bana bildirmesini yazmayı unuttum diye» düşündü. Sonra: «Aman öbürü daha acele, evvelâ kocasının mektubunu yollamalıyım» diye mırıldandı. Raufun mektubunu aldı, zarfa koydu. Zile bastı, gelen uşağa verdi, «derhal postaya at» dedi. Uşak alıp çıktığı esnada odaya kâtiblerden biri girdi. Genc adama bazı kâğıdlar imzalattı, çıktı. O gittikten sonra Ahmed Cemil masanın üzerinde duran diğer mektubu aldı ve ilâve etmek istediği şeyleri yazmak için açtı. O zaman birdenbire yüzü sapsarı olarak gözleri büyüdü. Bu Raufa yazdığı mektubdu! Derhal zarfa el attı. Bu da Süheylânın mektubu için hazırladığı zarftı. Raufun adresini yazdığı zarfın içine, avukatın karısına, Süheylâya yazdığı mektubu yanlışlıkla koyup yollamıştı. Genc adam, biran taş gibi hareketsiz kaldı. Kalbi göğsünü parçalayacak gibi atıyordu. Derhal bundan sonra olacak hâdiseler gözünün önüne geldi. Raufu elinde tabanca müstehzi tebessümle karşısında görür gibi oldu.

Ahmed Cemil birdenbire yerinden fırladı, kapıya koştu ve orada mektubu verdiği odacı ile karşılaştı. Odacı, gözleri büyümüş, yüzü gerilerek acayib bir hal almış olan Ahmed Cemile hayretle baktı, yavaşça:

«— Mektubu postaya verdim, efendim, dedi. Tam da zamanı imiş, kutuyu açmaya gelmişlerdi.»

Ahmed Cemil sallandı. Boğuk bir sesle «Allah belânı versin..» diye inledi. Tersyüzü geri döndü. Şapkasını başına geçirdi. Şirketteki diğer memurların hayretle açılmış gözleri önünden bir rüzgâr gibi geçerek sokağa fırladı. Artık şuuruna tamamile sahib değildi. Yoldan gelip geçenler hayretle ona bakıyorlardı. Genc adam acele yürüyor, ayakları sık sık taşlara çarparak sendeliyordu. Bir aralık postaneye gitmeyi düşündü. Sonra bunun lüzumsuzluğunu anladı.

***

Karısı onu böyle vakitsiz ve perişan bir halde karşısında görünce şaşırdı. Ahmed Cemil, kapandığı odadan tam üç gün çıkmadı. Pek az yiyor, hep düşünüyordu. Karısı birkaç kere onunla konuşmak, derdini anlamak istedi, muvaffak olamadı.

Üçüncü günün sabahı idi. Ahmed Cemil gene yüzü sapsarı, gözleri tavana dikilmiş, dalgın, yatağında arkaüstü yatmış, hareketsiz duruyordu. Karısı içeri girdi. Yavaşça ilerledi. Kocasına yaklaştı. Tatlı, müşfik bir tebessümle:

— Cemil, dedi, bak Bursadan...

Daha bunu söyler söylemez genc adam yerinden fırladı. Genc kadının elinde bir zarf olduğunu gördü. Onun şöyle mırıldandığını duydu:

— Ne oluyorsun Cemil! Bir felâket değil... Bursaya avukat Raufa gönderdiğin mektub geri gelmiş... Avukat Raufu adresinde bulamamışlar. Mektubun üzerine memurlar tarafından yazılmış bir not var. Senin mektub gitmeden bir gün evvel avukat oradan hareket etmiş olacak, mektubu odacı getirdi. Hem bugün şirketten muhakkak seni istiyorlarmış, müdür seni aratmış..

Genc adam artık onu dinlemiyordu. Birdenbire yüzü değişmiş, gözlerine garib bir parlaklık gelmişti. Sonra dudaklarında yavaş yavaş geniş bir tebessüm belirdi, elini uzattı, mektubu aldı; yırtarak küçük küçük parçalara ayırdı. Sonra kalkıp pencereden attı. Döndüğü zaman karısının olduğu yerden kıpırdamadan hâlâ ayni dikkatli gözlerle hareketlerini takib ettiğini gördü. Tekrar dudaklarında o geniş tebessüm belirdi, yaklaştı. Belinden tutarak onu kendisine çekti. Genc kadının gözlerine, kızaran yüzüne sevgile bakarak:

— Fırtına geçti, dedi, bana itimad et.. Bundan sonra seni üzecek hiçbir hareketimi görmiyeceksin. Tehlikeli bir oyun oynadım. Azkaldı, kaybediyordum ama şimdi aklım başıma geldi. Seni seviyorum, çok daha fazla seveceğim. Şimdi derhal şirkete gidip müdürle konuşacağım, izin istiyorum. Senin, çocukların ve benim uzak, tenha bir yerde başbaşa birkaç ay geçirmeye ihtiyacımız var..

Genc kadın uysal bir çocuk gibi kocasına sokulmuştu. Bu değişikliğin nereden geldiğini bilmemekle beraber, saadetinin emniyete girdiğini, bulutların dağıldığını hissediyordu. Derin, rahat bir soluk alarak başını onun göğsüne koydu. Ahmed Cemil onun narin vücudünü kuvvetle kollarında sıktı.

Peride Celâl

Satılık Taş Makinesi

Steinmesse ve Stolberg Alman fabrikası mamulâtından 57X82 ebadında bir kıt'a taş makinesi acele satılıktır. Matbaamız idaresine müracaat.

Pırlanta tek taş yüzük ve plâk iğne

Dört kıratlık temiz bir tek taş pırlanta yüzükle çok güzel bir plâk iğne sandal bedesteninde teşhir edilmektedir. Haziranın 1 inci perşembe günü saat 14 te açık arfırma ile satılacaktır

Bugün **ASRÎ** sinemada

İngiltere Tacının İNCİLERİ SACHA GUITRY - RAIMU tarafından oynanmış şahane bir film.

Ateş Saçan Süvari BUCK JONES tarafından oynanmış Macera filmi.

LÂLE Bu hafta büyük yıldızları toplıyan bir salon, şaheser filmleri gösteren bir sinema, herkesi sürükliyen bir zevk kutbu oldu

Senenin... Mevsimin ve günün en büyük filmi

939 ALTIN ARAYAN KIZLAR DICK POVELL JEANNE BLONDEL

ve şimdiye kadar yapılan sergüzeşt filmlerinin en muazzamı

SON DÖĞUŞ DETTIE DAVIES EDVARD ROBINSON

Bugün **LALE** sinemasında

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Bakırköy Askerlik şubesinden:

1 — Şubede hayıdlı yedek subay ve askeri memurların 1 haziran 939 günü başlamak ve 30 haziran 939 da nihayet bulmak üzere şubede senelik yoklamaları yapılacaktır.

2 — Mazeret dolayısile mektubla müracaat edeceklerin yeni adreslerini ve sıhhi ahvallerini, sınıf ve sicil veya kayıd numaralarını behemehal bildirmeleri.

3 — Muayyen müddet zarfında müracaat etmiyenler hakkında ceza maddesi tatbik olunacağı ilân olunur.

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

1 — Şubemizde kayıdlı yedek subay ve askeri memurların yıllık yoklamalarına 1 haziran 939 da başlanılacak ve 30 haziran 939 günü bitmiş olacaktır. Her yedek subay nüfus hüviyet cüzdanı ve bütün askeri vesikalarile bizzat şubeye gelecek ve yoklamasını şahsan kendisi yaptıracaktır.

2 — Her ne sebebden olursa olsun şubeye gelemiyecek olanlar; yazı ile yapacakları müracaatlerini (taahhüdlü mektub) 30 haziran 939 gününe kadar şubeye ulaştırmış olmalıdırlar. Mektubla müracaat edecekler, aşağıdaki hususatı şubeye bildireceklerdir.

A — M. M. Vekâletindeki sicil veya kayıd numarasile şubemizde kayıdlı olduğu defter sıra numarası, sınıf ve rütbesi.

B — Şimdiki ikametgâh ve memuriyet adresile bulunduğu memuriyet veya müstahdem olduğu müesseseden almakta olduğu maaş veya ücret miktarı.

C — Remiz kullanılmamak ve okunaklı yazılmak suretile adı, baba adı ve soy adı.

D — Hangi yabancı dilleri bildiği ve bundaki tekellüm ve tercüme kudreti.

E — Topçu ve fen sınıfları subaylarının meslekleri dahilindeki ihtisasları.

F — Hekim, eczacı, dişçi ve veterinerlerin diploma ve ihtisas vesikaları numaraları.

G — Kimyagerlerin ihtisas şubelerile meşgul bulundukları branşlar.

J — Deniz subaylarının, sınıflarının hangi kısmında ihtisas sahibi bulundukları.

3 — Yoklamaların yazı ile de yapılabileceğine göre; yoklama müddetinin bitiminde mazeret göstermek ve hastalık raporu göndermek caiz değildir. Yoklamasını vaktinde yaptırmıyanlar 1076 sayılı kanunun 10 uncu maddesine tâbi tutulacaklardır.

4 — Yoklama hergün mesai saatleri zarfında ve aşağıdaki sıraya göre yapılacaktır.

1 - 8 haziran: Generaller, kurmay, piyade, süvari subayları.

9 - 13 haziran: Topçu, istihkâm, muhabere, hava subayları.

14 - 16 haziran: Nakliye, levazım, jandarma, demiryol, harb sanayi subayları.

17 - 20 haziran: Deniz sınıfı subayları.

21 - 24 haziran: Hekim, veteriner, eczacı, dişçi, kimyager subayları.

25 - 30 haziran: Askeri hâkimler, hesab ve muamele memurları, imam, mızıkacı, tüfekçi, makinist, marangoz ve sair askeri memurlar.

Bir muallimin vefatı

İstanbul Öğretmenleri Yardım cemiyetinden:

Çatalcanın Baklalı köyü okulu öğretmeni Osman Güneri maalesef aramızdan ebediyen kaybettik. Kederli ailesine ve sayın arkadaşlarımıza taziyetlerimizi sunarız.

Teşekkür

Şehidlikleri İmar cemiyetinden:

İş Bankası, Sümerbank, Merkez Bankası, Deniz Harb Akademisi, Yüksek Ziraat Enstitüsü, Maltepe Piyade Endaht mektebi, Sıvas lisesi, Ayıntab lisesi, Malatya Bez fabrikası umum müdürlüğü, Çatalca, Aydın, Bandırma, Eruh, Bilecik ve Devrek belediyeleri, Aydın Halkevi, Bay Salâhaddin Rifat ve Mehmed Hayri kardeşler, Zonguldakta Bay Mehmed Çelikel cemiyetimize nakdi teberrularda bulunmak suretile hayırlı bir maksada karşı yüksek alâkalarını göstermişlerdir.

Cemiyetimiz; kendilerine alenen teşekkür eder.

Bahçe Mimarı

Mevlûd Baysal

Dördüncü Vakıf Han dördüncü kat, 18 numara. Telefon: 23426

Telgraf adresi: Mim Baysal İstanbul

Büyük şehir ve kasaba parkları; Anıt, meydan, çocuk parkları ve villâ bahçeleri için modern proje ve plânlar hazırlar; keşifnameler tanzim eder. Projelerin arazide tatbikatını deruhde ve taahhüd eder.

Büket, nişan sepeti ve çelenkler için yapılan siparişler sür'atle hazırlanır.

Çiçek, sebze tohumları; fide ve fidanlar; süs, meyva ağaç ve ağaççıkları; bahçe alât ve edevatı ve ehliyetli Bahçıvanlar gönderir.

Natta NIN İKİNCİ KAFİLESİ **5** Temmuzda NEW-YORKA Hareket Ediyor İKİ MUAZZAM VAPUR Normandie Queen Mary

Natta-Galatasaray-İstanbul

SİNEMA

Jean Pierre Aumont

Fransız filimlerinin meşhur jönprömiyesi beyaz perdede göründüğünün tamamile zıddına çok neş'eli ve şakacı bir gencdir

Paristen yazılıyor:

Üç dört senedenberi Fransız filimlerinin hâkim bir jönprömiyesi olan Jean Pierre Aumont hiç şüphesiz bütün dünya sinema seyircilerinin takdir ettikleri bir şahsiyettir. Bu gencin san'at âlemindeki mevkii günden güne yükseldiği için bir çok Amerikalı filim amilleri kendisine muhtelif tekliflerde bulunmakta iseler de genc aktör Yenidünyada her cins artistin ayni muvaffakiyeti kazanamadığını pek iyi bildiği için şimdilik vatanında çalışmayı tercih etmektedir.

Jean Pierre Aumont'un sülâlesinde pek çok artist bulunduğu için o da küçüklü - ğünden itibaren aktörlüğe heves etmiş, fakat babası bu temayülünün önüne geçmek istiyerek onu genc yaşında bir büroya yerleştirmiş, fakat delikanlı orada gizli gizli tiyatro kitabları okumakla meşgul olmuş ve fırsat buldukça da Comedie Francaise temsillerine devam etmekten geri kalmamıştır.

Nihayet, babası oğlunun bu arzusuna mukavemet edemiyeceğini anlayınca onu Konservatuara yazdırmaya mecbur kalmış, Jean oradan çıkınca bazı küçük roller deruhde etmeğe başlamıştır. Gene aktörü asıl yetiştiren Champs Elysées stüdyosunun müdürü, tanınmış karakter artisti Louis Jouvet'dir. Bir aralık askerliğini yapmak için ortadan kaybolan Jean Pierre terhis edildikten sonra filme intisab etmiştir.

Delikanlının beynelmilel şöhretini temine vesile olan Simone Simon'la çevirdiği «Kadınlar gölü» dür. Onu Harry Baur'la birlikte yaptığı «Tarasbulba» ve gene Simone Simon ve Harry Baur'la beraber temsil ettiği «Siyah gözler» takib etmiştir.

Jean Pierre Aumont gitgide kemal mertebesine yükselmiştir. Hemen hemen hiçbir filminde bayağılığa, adiliğe düşmeden gayet tabiî oynayış tarzile sonsuz bir mümtaziyet kazanmıştır. Diğer meş-

Jean Pierre Aumont, Marcelle Chantal'la birlikte çevirdiği filimlerinden birinde

hur eserleri arasında Madeleine Penaud ve Jean Gabin'le müştereken vücude getirdiği «Marie Chapdeleine», Marcelle Chantal ve Victor Francen ile çevirdiği «Bir kız için mücadele», Hugette Dulfos ile yaptığı «Colibri anne», Käte Von Nag'nın partönerliğile yarattığı «Rio yolu» da vardır. Zannediyorum ki, bunlardan bir ikisi maatteessüf memleketimizde geçmemiştir.

Jean Pierre Aumont bazı Alman filimlerinin fransızca versionlarında oynamak üzere Berlin stüdyolarına gidip orada da çalıştığı için Almanyada da pek tutulan bir aktördür.

Bilhassa son vücude getirdiği «Asker kaçağı» filminde derisinin içine girdiği kahramanı emsalsiz bir şekilde yaratmıştır. Eserlerinde çok mazlum, mahzun görünen Jean Pierre hususî hayatında son derece neşeli ve şakacı bir gencdir. Her zaman tekrar ettiği söz şudur:

— Dünyaya hâkim olan tebessüm ve kahkahadır!

Bir iki satırla

★ Fransız senaryo muharrirlerinden Joseph Than «Kaybolan cennet» isminde bir senaryo yazmış ve bu senaryodan rejisör Abel Gance bir filim vücude getirmiştir. Ayni senaryo muharriri eylûlde çevrilmek üzere yeni bir senaryo daha kaleme almıştır. Adı «Yeni vatan» dır. Bu kordelâ son vakayi dolayısile Fransaya hicret etmiş olan muhacirlerin hayatını tasvir edecektir.

★ Fransada çevrilmiş olan «Artistler kapısı» ve «Gün batarken» filimlerinde muvaffakiyet kazanmış olan genc artist Gaby Andreu mensub olduğu şirketle üç senelik bir kuntrat akdetmiştir. Yakında meşhur komik Fernandel ile bir kordelâ vücude getirecektir.

★ Vaktile renkli olarak «Kukaraça» ve «Mavi valsler» filimlerini yapmış olan Macar artisti Steffi Duna yeniden kordelâ çevirmeğe başlamıştır. Leo Carrillo ile birlikte «Güvercin» kordelâsını vücude getirmektedir.

★ Bette Davis ile Errol Flyn «Beyaz Raça» isminde bir filim yapacaklardır.

★ Amerikalılar «Kendi zevklerine yabancı» isminde yeni bir kordelâ yapacaklardır. Bu eserde başrolleri Virginia Bruce, Rita Johnson oynıyacaklardır.

★ Holivud'daki sinema şirketlerinden birinin musiki heyeti arasında bulunan kemancı Helen Gilbert artistliğe karşı fevkalâde istidad göstermesi dolayısile mensub olduğu kumpanya onu «Hardy ailesi» isminde vücude getirmekte bulunduğu serili filimde mühim bir role çıkartmaya karar vermiştir.

★ Ginger Rogers ile «Küçük anne!» ismindeki filmi yapıp bitirmiş olan David Niven'e mensub olduğu kumpanya tarafından yeni bir filimde başrolü oynaması teklif olunmuştur. Bu kordelânın adı «Hakikî zafer!» olacak ve eserin mevzuu Filipin adalarındaki Amerikan askerî kıt'alarından birine mensub bir delikanlının başından geçen maceraları tasvir edecektir.

★ Tyrone Power ile Sonja Henie yeniden partöner olacaklardır. Yakında vücude getirecekleri filmin adı «Sırt sırta» olacaktır.

★ Barbara Stanwyck'in baş kadın rolünü temsil edeceği «Altın gencler» filminin erkek kahramanları henüz intihab edilmemiştir. Bu kordelâ, Louise Reiner kocası muharrir Clifford Odet'in bir piyesinden iktibas edilmiştir.

★ Greta Garbo'nun vaktile çevirmiş olduğu «Kraliçe Kristin» filminde artistin çocukluk zamanını yaşatmış olan Cora Sue Collins o zamandanberi bazı filimlerde rol almasına mukabil pek ziyade nazarı dikkati celbetmemişti. Şimdi «Gayrikabili tedavi nikbinlik» isminde M. G. M. şirketi tarafından vücude getirilecek olan kısa bir kordelâda baş rolü oynıyacaktır. Cora'nın annesinin ismi Ruth Hussey, babasının adı Emmett Vogan'dır. Kendisi bu sene on yaşına basmıştır.

★ Yeniden çevrilecek olan «Bağdad hırsızı» nda tanınmış aktör Conrad Veidt ile June Duprez'e de birer mühim rol verilmiştir.

Holivud'da yeni çevrilmeğe başlanan filmlerden sahneler

Richard Arlen ve İzabel Jewell «Kaybolan genc kız!» kordelâsında.

RADYO

Bu akşamki program

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20
T. A. P	31,70 m.	9465 Kcs.	20

12,30 Program. 12,35 Türk müziği 13,00 Memleket saat âyarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15-14 Müzik (Senfonik müzik - Pl.) 18,30 Program. 18,35 Müzik (Opera peretler - Pl.) 19,00 Konuşma (Haftanın spor servisi), 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) 20,00 Memleket saat âyarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği: (Şef: Osman Beyin Hüzzam peşrevi. 2 — Muallim Osman Beyin Hüzzam şarkı: (Neşeyabidi fun..) 3 — Etem Efendinin Hüzzam saz (Eski çeşmim) 4 — İsak Varanın Hüzzam şarkı: (Bilmem bende nasıl). 5 — Ahmed Rasim Beyin segâh şarkı: (Benim sen... sin). 6 — Ayaş türküsü: (Ayva çiçek açmış) 7 — Sadeddin Kaynağın Muhayyer saz (Seni ey dil) 8 — Sadeddin Kaynağın Muhayyer şarkı: (Adına and içerim) 9 — Muallim Uşak şarkı: (Ruhunda buldum), Muallim Leminin Uşak şarkı: (Neler çektim neler) 21,00 Konuşma. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve Ziraat borsası (fiat). Neş'eli plâklar - R. 21,30 Müzik (Riyaset Cumhur filârmonik orkestrası. Şef: P. Monteux). 22,30 Müzik (Melodiler). 23,00 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,24 Müzik (Cazband) Pl.

Operalar ve operetler

20,35 Budapeşte: Freischutz.
21,00 Beromünster: Büyük amiral.
21,20 Leipzig: Musikili temsil.
21,20 Stuttgart: Saraydan firar.
21,20 Viyana: Musikili bir temsil.
22,05 Roma: Operet temsili.

Büyük konserler

16,50 Londra (Regional) muhtelif bestekârların eserleri.
21,05 Kopenhag: Skandinav musikisi.
21,20 Melnik: Beethoven'in 5 inci senfonisi.
21,20 Münih: Marks ve Brückner'in eserleri.
22,20 Frankfurt: Debussy ve Gounod'nun eserleri.

Oda musikileri

16,35 Viyana: Muhtelif bestekârların eserleri.
18,30 Hamburg: Trio konseri (Brahms eserleri).
22,05 Paris (Eiffel kulesi): Mozart, Lalo ve sair bestekârların eserleri.
23,25 Kopenhag: Danimarka musikisi.
23,25 Lüksemburg: Loeillet ve Schubert kuvartetleri.

Solistlerin konserleri

16,30 Hamburg: Şan konseri.
18,20 Milâno: Piyano konseri.
19,35 Königsberg: Beethoven'in sonatları.
20,05 Riga: Böhm, Bach, Şopen ve Liszt eserleri.

MEVLİD

Pek genc yaşında beklenmedik ölümile bütün sporcu arkadaşlarını kederlere garkeden ve Beylerbeyi spor kulübünde uzun seneler kara ve deniz sporlarında büyük muvaffakiyetler kazanmış olan üyemizden merhum Şerif İzzeddin Potamozun ruhuna ithaf edilmek üzere 28 mayıs 939 pazar günü saat 13 te Beylerbeyi İskele camiinde Mevlidi Şerif okutturulacaktır.

Şerifimizi tanıyan aile dostlarımızla sporcu arkadaşlarımızın yukarıda yazılı gün ve saatte teşriflerini üstün saygılarımızla dilerim.

Beylerbeyi spor kulübünden kardeşi Afif Sadreddin Potamoz

Hamiş: Vapur Köprüden - Üsküdar İskelesinden 12,35 te hareket eder.

***

Ünlü Mevlid okuyuculardan Şaşı Hafız Osman Efendi merhumun ruhuna ithaf edilmek üzere 27/5/939 cumartesi günü öğle namazını müteakib Süleymaniye camii şerifinde Mevlidi Nebevî okunacaktır. Kendisini seven ve arzu eden ihvani dinin teşrifleri rica olunur.

***

Sevgili annem Bayan Behirenin vefatının kırkıncı gününe musadif 28 mayıs pazar günü ikindi namazını müteakib Teşvikiye camiinde Mevlid okunacağından akraba ve dostlarımızla arzu buyuran zevatın teşriflerini rica ederiz.

Peymanizer Bakırcı

ERTUĞRUL SADİ TEK

Şehzadebaşı TURAN tiyatrosunda bu gece Her yer 20, paradi localar 100 (GECEYARISI) piyes 3 perde Okuyucu Bayan Ayse

EĞE TİYATROSU

Nureddin Gencdur ve arkadaşları Geçen sene temsiller verdiği Yazlı tiyatrolarda hazirandan itibaren temsillerine başlıyor

TRUFLEX Oyuklu Traş Bıçağı

Bütün sakalları yener

BEYRUT MEKTUBLARI:

Suriyede yeni bir buhran başlıyor

Fransanın yaptığı son teklifler, yalnız bir hükûmet ve kabine buhranı değil, siyasî, manevî ve ruhî bir perişanlık husule getirmiştir

Beyrut, 19 mayıs

Gabriel Puaux Fransadan avdet etti. Yüksek Komiserle Fransız hükûmeti arasında Pariste, diğer taraftan Fransız hükûmetile İngiltere hükûmeti arasında Paris ve Londrada da cereyan etmiş olan uzun müzakerelerden hasıl olan neticeyi de beraber getirdi. Lübnan ve Suriye, fakat, daha ziyade Suriye bu neticeyi dörtgözle ve halecan içinde bekliyordu.

Netice nedir? Bunu Suriye ve Lübnandaki meraklılara Puaux, gelir gelmez, ayağının tozile, radyoda yaptığı beyanatla tebliğ etti. Suriye ve Lübnanlılar, şimdi bu beyanatın tahlilile meşguldürler. Fakat, eğer hulâsasının ne olduğu bana sorulursa kısaca şu cevabı verebilirim: «Bizim çocuk Bina okur, döner döner gene okur!»

Evet, Suriye - Fransa ihtilâfı dönüp dolaşıp ayni noktaya avdet ediyor; eski ihtilâf ve mücadele safhalarını bir tarafa bırakırsak tamam dört senedenberi Fransa, ayni şeyi Suriyeye her sene bir defa vermiş ve bir defa almıştır. Bu defa Puaux Paristen, kat'i ve nihaî surette bir vaid getirmiş bulunuyor. Bu vaid mucibince, nihayet Suriyenin istiklâl hakkı tasdik edilecektir. Şu kadar var ki Fransa her «evet» ten sonra bir «fakat» koymasını iyi bilen ve herhangi meseleyi olursa olsun, uzata uzata insanlarda sinir ve sabır bırakmıyan, herhangi bir meseleyi kâh müspet ve kâh menfi safhalardan dolaştıra dolaştıra, en kuvvetli mukavemetleri bile yıpratmasını bilen bir siyasetin üstadıdır. İşte, bu defa da öyle yapıyor.

***

Puaux'nun beyanatı kabil olduğu kadar müphemdir. Dedi ki:

«Fransa hükûmeti, müttefiki ve dostu olan Suriyeyi istiklâle götürmek hususundaki vadine sadıktır. Bu gayeye vâsıl olmak için, derhal Suriye hükûmetile müzakereye girişmeği ve bundan evvel akdedilmiş olan itilâfların ruhu dairesinde yeni bir itilâf yapmayı arzu eylemektedir.»

Sözlerinin bütün hulâsası bundan ibarettir. Ancak, beyanatının diğer kısımlarından anlaşıldığına göre, Fransa hükûmeti, Suriyede şimdilik yalnız şekilden ibaret bir değişiklik yapacak ve bu memlekete, hatta manda zamanındakinden fena bir nizam verecektir. Gene Puaux'nun beyanatından anlaşıldığı veçhile 936 muahedesinin ruhuna muvafık olarak yapılacak anlaşmanın yenilikleri şunlar olacaktır:

1 — Suriyenin vahdetine halel gelmemek üzere vilâyetlerin mahallî bir muhtariyet prensipi dairesinde idaresi.

Bu noktada, «Suriyenin vahdetine halel gelmemek» sözü bir laftan ibarettir. Hakikatte, Suriye bugünkü parçalanmışı vaziyetini muhafazada devam edecektir.

2 — Suriyenin dahilî ve haricî emniyeti Fransız ordusu tarafından müdafaa edilecek ve Suriyenin müdafaa kuvvetini Fransızlar vücude getirip onlar idare edeceklerdir.

Bu da Suriyenin Fransız işgalinden kurtulamıyacağı demek olduğu gibi Fransız işgalini müdafaa ve bu havalideki Fransız siyasetini kuvvetlendirecek olan askerî kuvveti de Fransa, anavatandan getirmeyip Suriyede, askerlerini Suriyelilerden toplayacak olan mahallî bir müstemleke ordusu vücude getirecektir. Bu müstemleke kuvveti, meselâ cezayir, Tunus ve Fastaki kuvvetler gibi birşey olacaktır.

Beyanattan, diğer meselelerin ne suretle halledileceği, bu arada Suriyenin bir krallık şekli alması meselesinde ne karar verildiği anlaşılamıyor. Ancak, bu hususta şayialar kuvvetle devam etmektedir.

***

Zaten çoktanberi malûm olan bu siyasetin değişeceği hakkında, Suriyeliler, Puaux'nun Parise gitmezden evvel verdiği bazı teminat üzerine, bazı ümidlere kapılmışlardı. Fransız siyasetinin daima vadedip de bu vaidleri her zaman, bir takım tevillerle hükümsüz bırakma an'anesi malûmdur. Komiser, son Suriye buhranları arasında Suriye istiklâlini teyid hususunda pek kuvvetli vaidler vermiş ve hatta, uzun müddet boş kalan hükûmet makamına nihayet Nasuhi Neccari kabinesinin gelebilmesini de bu vaidler sayesinde temin eylemişti.

Bu defa, Puaux gelip de radyo ile bahsettiğim beyanatı yapınca Neccari hükûmeti, iki ay evvel yapılmış olan vaidlerin de boş olduğunu anlamış olduğundan istifaya karar vermişti. Beyrutta radyo ile beyanat yaptıktan sonra, hemen Şama gidip orada Suriyelileri gene tatlı kelimelerle temin etmeğe teşebbüs eden Puaux, Şama varıp hükûmet reisile uzunca iki mülâkat yaptı. Bu mülâkatlar hakkında hiçbir şey sızmamışsa da, Suriye istiklâlinin temin edileceği vadi üzerine hükûmet mes'uliyetini üzerine almış olan Nasuhi Bey Neccari, bütün ümidlerin berhava olduğunu görerek istifa kararını derhal tatbika geçti ve Cumhurreisine istifasını verdi. İstifanamede, sebeb olarak, hükûmetin aldığı vaidler üzerine beslediği ümidlerin tahakkuk etmemiş olması gösterilmektedir.

Bu suretle, Suriye yeniden bir buhrana giriyor. Fakat, bu defaki buhran, yalnız bir hükûmet buhranı, bir kabine meselesi değildir. Artık kabinenin ve hükûmetin de zaten manası kalmamıştır. Suriyenin girdiği buhran, tam manasile siyasî, ruhî ve manevî bir buhran, bir perişanlıktır.

***

Yakın zamana kadar Suriyede merkezî, müttehid bir kuvvet olsun vardı. Suriye istiklâlini fikir ve prensip halinde müdafaaya azmetmiş görünen Millî Blok, bir takım hatalarına ve fena idaresine rağmen, hiç olmazsa istiklâl bayrağını müdafaa edebilmek için, kendi etrafında toplanmış olan kuvvetli bir kütleye istinad ediyordu. Halbuki, bugün o kütle yoktur. Millî Blokun en mühim erkânı arasında, gene Fransanın tahrikâtı vasıtasile, ihtilâflar çıkmış, en ileri gelen unsurlardan bir çoğu istifa etmiş, diğer bir kısmı da hem Fransızlara, hem de bir kısım Suriyelilere küserek bir tarafa çekilmişlerdir. Millî Blok muhaliflerinden olan doktor Abdurrahman Şehbender taraftarlarına gelince, bunlar son zamanlarda hayli kuvvetlenmiş olmakla beraber ne yapacaklarını bir türlü tayin etmiş değillerdir. Bunlar da istiklâl fikrinin şiddetli müdafileri görünmekle beraber içlerinde, hükûmet mevkiine geçmek için, Fransanın her emrine itaat etmeği kabul edecek olanlar da vardır. Zaten Lübnan ve Suriye politikacılarının en bellibaşlı marifetlerinden biri de iktidar mevkiine geçebilmek veya siyasî nüfuz kazanmak için, icab ederse, Fransaya uşaklık etmeği kolayca kabul etmektir. Fransanın güvendiği vaziyet de budur.

Şimdi, Suriyede yeniden siyasî buhran başlamıştır. Siyasî zümreler ve fikirler arasında son derecede perişanlık hüküm sürmesine rağmen, Suriyeliler gene mukavemete çalışacaklar, toplanma ve birleşme tecrübeleri yapacaklar, nümayişlere kalkacaklar, hulâsa, kütle istiklâl uğrunda birçok teşebbüslere girişecektir.

Fakat, bütün bu gayretlerin neticesiz kalacağı şüphesizdir. Çünkü, Fransa, bir müddettenberi, harb çıkacağı bahanesile yeniden birçok kuvvetler getirmiş, Suriyeyi silâh ve cepane ile doldurmuş, birçok yerlerde askerî tahkimata girişmiş bulunuyor. Fransa Suriyedeki askerî vaziyeti halen çok tahkim etmiş olduğu gibi siyaset bakımından da kendisine karşı kuvvetli bir mukavemet gösterecek unsurlardan bir kısmını tevkif ve nefiy eylemiş, diğer bir kısmı aleyhinde de takiblere başlamıştır.

Suriyenin vaziyeti ümidsizdir. Fransa, burada gittikçe daha kuvvetle yerleşiyor ve yavaş yavaş ortadan Suriyeliliği ve Arablığı kaldırmaya çalışıyor. Bugünlerde burada toplanacak olan bir «Arab memleketleri katolikleri» kongresi, Yakınşark tarihinde ilk defa görülen fevkalâde büyük bir katoliklik nümayişi şeklini alıyor. Fransa Suriyede sade Arablığı değil, müslümanlığı da ezmeği plânına koymuştur.

T. Cemil

Umumî mağazalar

Umumî Mağazlar Türk Anonim şirketi, Mersinde kurulmuş olan ilk umumî mağazadan sonra işi yurdun her tarafında genişletmeğe karar vermiştir. İstanbulada da bir umumî mağaza kurulacaktır.

Eyüb Halkevinde aile konseri

Eyüb Halkevi ar kolu tarafından yarın akşam bir aile konseri tertib edilmiştir. Eyüb Halkevinin yetiştirdiği gencler tarafından verilecek olan bu konserin mükemmel olacağı muhakkak görülmektedir.

Bisikletle..

Karagümrükte oturan Mustafanın kızı Turan, Ahmed isminde birisinin bindiği bisikletin sadmesine maruz kalarak yaralanmıştır.

«Tırhan» geliyor

Münakale Vekâleti, gemilerin tesellümüne karar vermiş bulunuyor

Muhabere ve Münakale Vekâleti Almanyaya sipariş edilip de henüz teslim alınamıyan altı vapurdan inşa edilen ve tesellüm edilebilecek vaziyette olanların süratle tesellüm edilmesine karar vermiştir.

İlk olarak Etrüskün eşi olan Tırhan getirilecektir. Süvariliğine Rüştü kaptan tayin edilmiştir. Rüştü kaptanın riyaseti altındaki sekiz kişiden mürekkeb heyet, gemiyi tesellüm etmek üzere yarın Rostok'a müteveccihen hareket edecektir.

Tırhan vapuru Etrüskün eşidir. 3500 tonluktur. Vapurlarımızın umumî müteahhidi olan Krupp, bu tip vapurları Rostok'ta Nepton ve Reft tezgâhlarına inşa ettirmiştir. Etrüskteki 60 küsur hata üzerine bunun eşi olan Tırhan, Kadeş ve Şalam tesellüm edilmemiş, bunların tadili istenmişti. İstanbulda yapılan müzakereler sonunda bu tadilâtı kabul eden krupp, Tırhanı tadil etmiş, vapura üçüncü bir kazan konulmuş, güverte muvazenesi düzeltilmiş, teferrüata aid birçok noksanlar ikmal edilmiştir. Tırhan, pek yakında limanımıza gelecektir.

Diğer taraftan mukavelesi feshedilen 5300 er tonluk üç büyük tip vapur inşaatı bilâhare Yavuzu inşa eden Blum Und Fos'a verilmişti. Bu üç vapurdan ilki olan Doğunun tecrübeleri ikmal edilmiştir. Bu vapurun süvarisi Aziz kaptan Kil'dedir. Doğu da temmuz başında limanımızda bulunacaktır.

Nüfus davamızın iki anahtarı

[Başmakaleden devam]

2 — Eski mütekaid maaşlarının artırılması.

Sıhhiye Vekâletinden:

1 — Doktor, sıhhat memuru, ebe eksiğinin tamamlanması.

2 — Doğum evlerinin çoğaltılması.

3 — Çok çocuklu ailelere yardım işine hükûmetin fazla ehemmiyet vermesi.

4 — Kimsesiz çocuklar için devlet yurdları açılması.

Görülüyor ki halk: nüfus meselesile candan ve yakından alâkadar oluyor. Muhtelif vekâletlere tevcih edilen ve yukarıya aldığım dilekler doğrudan doğruya nüfus politikamıza dairdir. Dolayısile ayni bahse temas eden birçokları daha var ki onları da derleyerek bir kül halinde mütalea etmek, bu millî davamızın muvaffakiyetle yürütülebilmesi için başlıca şartlardan sayılır.

Yukarıya kaydettiğim dilekler, şüphesiz tamam ve meselenin halli için kâfi değildir. Bunların en büyük meziyeti bize, takib etmeğe mecbur olduğumuz bir davayı açık ve samimî bir şekilde göstermiş olmaktır. Unutmıyalım ki, fazla nüfus bahsinde ayni fikri gütmiyerek ikiye ayrılan milletler de var. Vatandaşlarını ferdiyetçi terbiye sistemlerile yetiştiren cemiyetleri misal diye sayabiliriz. Oralarda, fazla nüfusu bir ıstırab kaynağı olarak gösteren, halkı çocuk sahibi olmamaya teşvik eden nazariyeler revac bulmaktadır. Mahallelere varıncıya kadar açılmış doğum evlerine, bedava doktor ve ebelere, hükûmetin maddî yardımlarına rağmen sayısı seneden seneye azalan milletler, işte önümüzde.

Bizim bunlardan olmamamız, yarınımızın emniyeti bakımından şüphesiz en büyük kazancdır. Hür Anadolunun temiz havası içinde yaşıyan Türk ırkı dejenere olmak tehlikesinden çok uzak bulunuyor. Nüfus bahsinde, çok az tedbir alınmış olmasına rağmen on beş senedenberi altı milyon artabilmemiz, bütün şüpheleri kökünden silen bir hayatiyet örneğidir.

Fakat, dünyanın bugünkü şartları daha çoğalmamızı istiyor. İstiklâlimizin emniyeti için satın alacağımız toplar, tayyareler yetişmiş ve yetişmekte olan gürbüz nesillerin yanında daima ikinci, üçüncü plânda kalacaklardır.

Artacağız, daha artacağız, mütemadiyen artacağız... Yurdun kazandığı her çocuk maddî ve manevî varlığımıza katılan bir kuvvettir. Onu top, tüfek gibi seri fabrika mamulâtile mukayeseye kalkmak bile lüzumsuz sayılır.

Yetişen çocuklarımızla çok yakından meşgul olmak, yetiştiren vatandaşlara azamî yardım etmek!

İşte bizim nüfus davamızın iki anahtarı.

Büyük parti kurultayının bu iş üzerinde ciddî olarak işlediğini görmek isteriz.

NADİR NADİ

Korsikadan ayrılan İtalyanlar

Livourne 25 (a.a.) — Korsikadan kat'i surette ayrılan ve memleketlerine iade edilen İtalyanların vapurlara bindirilmesi muntazaman devam etmektedir. 400 İtalyan, dün Bastia'dan hareket etmişler ve geceleyin Livourne'a gelmişlerdir.

SAĞLIK NOTLARI

İspirto beyne en insiyakî bir tarzda düşünme, işleme, çalışma kabiliyeti verir

Niçin içerler? Bunu sormalı ilkin. Çünkü yenmek istediğimiz düşmanı kuvvetlendiren amiller bilinmezse ona karşı alınacak tedbirlerin temeli sağlam olmaz.

Vücudümüzü niçin ispirtolayoruz? İlk defa içilir ve biraz da fazla kaçırılırsa, mideyi bulandırır, kusturur, baş döndürür. Böyle hoşa gitmiyen reaksiyonlar yapan birşeyi aramak, abes bir düşünce sayılsa gerek. Yediklerimiz, içtiklerimiz, tabiî ihtiyaclarımızı karşılıyan maddelere münhasır kalmalı. Buğdayı yiyoruz, pirinci yiyoruz, neden? Albüminoidleri; idrokarbonları, yağları, madenleri bunlarda kolayca hazmedebilecek, hazmettikten sonra kolayca vücudümüze sindirebilecek bir halde buluyoruz. Hem vücudümüze yarıyorlar, hem de başka şeyler gibi vücudümüzü hırpalamıyorlar.

İspirtolu içkilere gelince, insanlar her yerde, her zaman kendilerini sarhoş edecek içkileri aradılar. Şahid mi istersiniz? İşte mukaddes kitablar, işte eski eserler, hepsinde yazılı.

***

İspirtolu içkiler hangi ihtiyacı karşılıyor; bunu kullanmak için insanın aklı nasıl yatıyor?

Rakı, aperitif, likör, adı ne olursa olsun, şarab gibi, bira gibi hepsinde ispirto var. Yalnız tutarı değişir. Bazısında az, bazısında çok. Az da olsa gene yapacağını yapar.

Derecesi yüksek ispirtoları içkilere katmıyorlar. Katarlarsa zehiri artıyor. Kendilerine mahsus kokuları vermek için içkileri esanslıyorlar. Bu esanslar çoğu sar'a yapar. Temeli ispirto olan bu içkiler gıda yerine geçemez mi? Bunu araştırdılar. Neticede; sıcaklık yapıyor; yağlar gibi; etlerin çalışmasını devam ettiriyor: Şeker gibi diyenler varsa da son araştırmalar bunun şüpheli olduğunu gösterdi.

***

Bir gıdadan neler bekleriz? Beslesin bizi, zararı dokunmadan. Ne de olsa içkilere düşkünlük, gıdasından mıdasından değil. Hiçbir gıda ille onu elde etmek için insanı sıkboğaz etmez, uğraştırmaz. «Akşamcılığın» yumruğu altında masa başına sürüklenmeyi düşününüz.. Ne beyhude savaştır, ona karşı durmak için çabalamak. Bu düşkünlükte ve bu sürüklenmede başka bir tesirin hükmü var. İlk kadehten başlıyor son kadehe kadar ispirto bu tesiri yapıyor; hoş bir tesir.

İçkinin keyfile beyni dumanlananlara «sarhoş» diyişimiz bundan ötürü belki. Neden ileri geliyor, bu tesir? İlkin beyin kolaylıkla işliyor. Bunu anlamak için biraz psikoloji yapalım. Tabiî halde bulunurken düşüncemiz bir maksada doğru yönelir, muayyen şartlar içinde. San'at âleminde olsun, sosyal hayatta olsun, dilediğimize ermek için beynimizi zorlarız. Yaşayışımız, önceden düşünülmüş gayelere doğru yürür; o gayelere doğru dümen tutarız. Bir düşünce çabalaması olmadan, bazı vasıtalar bulunmadan ve dayanıklı ve devamlı bir kat'iyet istilzam eden bazı prensipler tatbik edilmedikçe o gayelere erişilemez. Bergson'un «hayata dikkat», Piyer Jane'nun «sinir gerginliği», Tuluz'un «kendini gütmek» dedikleri şey işte bu...

Beynin bu vazifesi ve bu işleme tarzı, aklî tekâmülde en son gelen safha ve en kolay bozulan düzendir. Hastalık intanları, yorgunluk, tek kelime ile, sinir hüceyresinin işlemesine dokunan herşey beynin o vazifesini bozar.

***

Beynin bir türlü çalışması daha var, kendi kendine kolayca çalışmak. Uğraşmanın, çalışıp çabalamanın tesiri yok bunun üzerinde.. Hayal ve hulyaya dalmak gibi.. Düşünmenin tabiî şekli de budur, belki. Canımızı müdafaa etmek ve emniyette bulundurmak için öbür türlü, zorlayarak çalıştırıyoruz.

Beynimizin zorlanmadan, kendi kendine diyebileceğimiz tarzda çalışması biraz da rüyaya benzer. Rüya tamamile beynin kendi yaşayışıdır, temerküz cehdi olmaksızın, diyor Bergson

İspirto beyinde, işte bu hâdiseyi yapıyor, tamamile ispirto tesirile beyin kendi kendine işliyor, kendi kendine çalışıyor, en insiyakî bir tarzda... Bu tesirinden dolayı içkileri methedenler oldu. Vilyam Ceymis'e göre, yoksullarda içmek, musiki ve edebiyat yerine geçer. Leven daha ileriye gidiyor, medeniyetimiz, terakkisini alkole borcludur; içmekte imsak etmiyenler, çok büyük işler gördüler, diyor. Rivayet ederler, Göte alkol zebanisinin elinde esir imiş...

Bu sözlerde gerçeğin de payı bulunabilir; hepsi de ağunun müstebid kudretini izah ediyor, asağı, yukarı.. Bu parlak madalyanın bir de tersyüzü var. Bir de onu görmeli. İtiyad halinde kullanılırsa insanın değerini düşürür. Yaptıklarımız, insiyakî bir kontrola tâbidir. Alkol o kontrolu kaldırır. Tiynetimizdeki temayüller serbest kalır. İnsanın içi, tiyneti, meydana çıkar, şuurun dışında kalan arzularını tatmin ederken...

***

Epeyce bir miktar içilen alkolle düşünce kanadlanır, sözler saçmalaşır, biribirine karışır. Başkasına karşı saygı azalır. İçten gelen istekler irade yerine geçer. Yalvarmalar zorlama olur. Beşerî hayvan meydana çıkar, şuursuz arzularla yüklü olarak.. İçten gelen dürtüşler, kuvvetliyse şuna, buna saldırışlar; suçlar, hatta cinayetler sıralanır.

Alkol deliliğinin türlü, türlü biçimleri var. Saçmasapan söyliyen sarhoştan, kıskanclıktan, peşine düşmüşler kendini kovalıyorlar sanmak deliliğine kadar.

Alkol deliliğinin bir dram şekli de var: Deliryüm tremens, korkulu kâbuslar, kâbus içinde geçen hayat. Zavallı bunlardan kurtulmak için uğraşır, terler içinde kalır. Pencereyi kapı sanır, kendini fırlatır, sokağa atar. Bunlara bakmakla hüküm verebilirsiniz: Alkol sinir hüceyrelerinin bir ağusu. Acınacak cihet şurası, bu hastalar bir kere hastaneye girip çıktıktan sonra tekrar kendilerini zehirlemeğe başlarlar. Ve bu facia böyle devreder, gider. Bunların işledikleri suçlar, cinayetler günlük gazetelere sermaye olur.

Dramın en acıklı faslı ırkın bozulmasıdır. Sarhoşun çocukları eksik ve bozuktur, hem fizik, hem moral: Çoğu sar'alıdır. Bunlar cemiyetin sırtına yük olurlar.

***

Bu belâ ile uğraşmalı. Nasıl? Bir kere derin sebeblere saldırmalı. Mademki alkol fizik bir ihtiyacı karşılıyor, o halde bu ihtiyacı ortaya çıkaracak şartları yaratmamak lâzım gelir. Bu meyanda, alkol bir faaliyet münebbihi gibi, bir eğlence ve zevk vasıtası gibi, uyuşuk ve şetaretsiz bir hayata moral bir değişiklik vermek için aranıyor. İçki düşkünlerine, onları ispirtolu içkilerden çevirmek için ijyenik içkiler vermek kifayet etmiyor. Alışmak, onun bu işte kat'î rolü var. Alkolün verdiği uyanıklığa alışan sinir merkezleri onun yoksuzluğuna dayanamaz, dengi, düzeni bozulmadan...

İlk yapılacak şey içkiye düşkünlüğü önlemektir; bilhassa irsî olarak geçen bir istidad dolayısile aklî muvazeneleri çarçabuk bozulmak kabiliyeti olanlarda.. Bu, aile içinde ve okullarda hekime düşen bir vazifedir. Morfin ve diğerleri gibi zehirli keyiflere alışanların hepsi bünyece tabiî olmıyan kimselerdir. Alkolikten alkolik doğar; içtiği için değil zaten anormal olduğu için. Kadınlarla çocuklar alkole dayanamazlar. Genc kızlar bilmeli, gebeyken ve emzirirken çocuğu zehirlerler.

Alkolizm geniş sosyal ve kültürel bir meseledir, en geniş manasile. Spor -ferdî olmak ve mutedil yapılmak şartile- alkol temayüllerini karşılıyabilir.

***

Alkolizm bahsinde bir de şu vaziyet karşısında bulunuyoruz: İspirtolu içki ticareti ve zayıfları korumak. Terazinin bir gözünde biri, diğerinde öbürü. İçki ticaretinde nekadar kâr edilirse edilsin ferdî ve içtimaî işret facialarını karşılıyamaz. Asma çubuğunun mahsullerini başka bir yerde kullanmanın yolunu bulmalı, eğer insanlar mes'ud olmak isterlerse...

***

İspirtolu içkiler savaşı biraz da kültürel bir iştir, demiştim. İçki iptilâsını yayan elemanlardan birisi de «içkili edebiyat»tır. Bizde bir görenektir bu, Divan Edebiyatile başladı, bugüne kadar geldi. Cem bezmi, sagar, piyale, saki, mey, meyhane. Şiirle alâkası ne, bu saçmaların ve bu kelime oyuncaklarının garb edebiyatında da bunların benzerleri var, tektük. Şu saçmaları muasır Fransız şairlerinin bir antoloji kitabına koymuşlar:

Cin, kümel, idromel, zitogalâ, viski,
İçtim, döndürmedi başımı en keskin içki,
Boğuldum apsentler, pikonlar içinde bugün,
Ölüyorum mahzun, Vespetroyu tanımadığım için.

Estetik duygusu bu kadar düştüyse çok yazık! Bu içki oburu nekadar körpe iştihayı gıcıkladı, kimbilir?

Bunun tersine olarak gene edebiyat içki savaşında kuvvetli bir silâh olabilir. Şirazlı (Hafız) şarabı çok sever, derler; inanmayınız. Onun sakiye yalvarması mistik bir niyaz. Bakınız ne diyor, şarab için:

Şarab kadehinden dinle: Bu yeni gelin olmuş kocakarı çok kocasını öldürdü, Keykubad ve Cem gibi...

Dr. Rusçuklu Hakkı

İLİM KÖŞESİ — İHTİRALAR KEŞİFLER

Hassas cihazlar

Telefon ve hoparlörlerde mikrofon pek hassas bir cihazdır. Bir yüksük dolusu suyun sühunetini bir derece yükseltmek için lâzım gelen enerji (ki, iki kalori kadardır), bir telefon mikrofonunu on bin sene çalıştırmağa kâfidir. Fakat bugün kullandığımız telefon mikrofonlarile hoparlörlerde bundan çok fazla enerji sarfediyoruz.

Biz burada telefon mikrofonunun hassasiyetini ifade etmek istiyoruz. Bir kulaklıktaki mikrofon zarı bir amperin milyonda birile çalışabilir. Nitekim bir kulaklık ve bir kristal dedektörle uzak mesafeden gelen radyoyu dinliyebiliriz. Bu radyo dalgalarının antende hasıl ettiği elektrik cereyanının nekadar küçük olacağını herkes takdir edebilir.

Hesab edildiğine göre bir sineğin bir duvarda bir saniye yürümesi, takriben 3 santimetre kadar mesafe katetmesi için sarfettiği enerjiye müsavi enerji, bir radyo antenine bağlı olan kristal dedektörle kulaklığı yirmi beş sene çalıştırmağa kâfidir. Bu küçük hesab, ilim adamlarının nekadar ince işlerle uğraştığını gösterir. Mikrofon en hassas bir cihaz değildir. Bunlardan daha hassas olanlar vardır.

Koblen Termakupl denilen ve pek küçük sühunet farkını ölçen bir cihaz, yüzlerce kilometre uzaktaki mum şulesinin hararetinden müteessir olabilir. Cihazın mucidi olan Dr. Coblentz bu cihazla Merihle ay da dahil olduğu halde, yüz on seyyare ve peykin sühunetlerini ayrı ayrı ölçmeğe muvaffak olmuştur.

Prof. Salih MURAD

Ziraî mahsullere ârız olan haşerat

Bursa (Hususi) — Vilâyetin ziraî mahsulleri birçok haşere ve hastalıkların hücumuna maruzdur. Bunların müstevli olanlarile umumî şekilde ve mevzii olanlarile de mahallî mücadele yapılmaktadır.

Umumî mücadeleye dahil olanlarda «daküs, öhillüra», elmalarda «iponomot», dut ve şeftalilerde «diyaspis», bağlarda «ödemiş», hububat ve saireye arız olan domuzlarla mücadele yapılmaktadır.

Bunlardan başka zuhur ettikleri zaman mücadeleye geçilen çekirge ve tarla fareleri de ayrı bir fasıl teşkil etmektedir. Mevzii mücadele yapılanlar: Şeftalilerde «püseron, glok», diğer mahsullerde muhtelif haşere ve hastalıklardır.

Vilâyette bir mücadele müfettişliği merkezi de kurulmuş bulunmaktadır. Muhtelif senelerde zeytin sineğile yapılan mücadelede şimdiye kadar 703,559 ağac ilâclanmıştır. Buna 2278 lira sarfolunmuştur. Çekirge mücadelesinde 243,726 dönüm arazi kış mücadelesine tâbi tutulmuştur. 564,402 çekirge sürfesi itlâf olunmuştur. Yapılan sarfiyat 4374 liradır. Fare mücadelesinde: 18,829 dönüm arazi temizlenmiş, 746 lira sarfolunmuştur.

Dört sene içinde 10,685 domuz öldürülmüş, buna 1900 lira sarfolunmuştur.

Dut ve şeftalilerdeki diyaspis faşeresi için ilâclanan ağac sayısı 3 sene içinde 4,457,008 dir. Bu mücadeleye 15,220 lira sarfedilmiştir.

İponomot haşeresi mücadelesinde: İki yıl içinde 71,543 ağac ilâclanmış, buna da 1680 lira harcanmıştır.

Bağlardaki ödemiş mücadelesinde 500 hektar bağ ilâclanmış 573 lira sarfolunmuştur.

DUYDUNUZMU?

Sakal vergisi

Rus Çarı Deli Petronun, memleketine nizam vermek için, aldığı birçok tedbirler meyanında, sakal vergisi de ihdas ettiği malûmdur. O tarihte, bu verginin, hazineye varidat temin ettikten başka, Mojikleri medenî kılığa sokmak bakımından da hayli faydası görülmüş.

Daha sonra, sakaldan vergi almak, Fransızların ve İtalyanların da aklına gelmiş. Kimi tatbik etmiş, kimi edememiş.

Çoktanberi, bu verginin kendisi de, lâfı da tarih yaprakları arasında mışıl mışıl uyuyor.

Fakat, bir Fransız gazetecisi, Fransa Maliye Nazırına öğüd vermeğe kalkarak, sakal vergisi ihdas edilmesini teklif etmiş. Acaba sakal aleyhtarı olduğu için, sakal manzarasından ancak bu sayede kurtulmak ümidile mi, yoksa bu verginin hakikaten irad getireceğine inandığından mı bu teklifi yapıyor, orası belli değil.

Eğer ikinci şıkkı düşünüyorsa, boşuna kafa yormuş demektir. Dünyada bundan daha çürük vergi matrahı olamaz. Sakallı, sakalını bir kalem tarhetti miydi, matrah gitti gider, dahi gider.

Eski ağza yeni taam

İnsanla tabiat arasındaki mücadelenin, irili ufaklı ne garib tezahürleri vardır. Denizlerin dibini kulaç kulaç gezen, havaları karış karış bilen bugünün insanları, bu büyük işlerin yanısıra, tabiatin ufak tefek kusurlarını tamir ve ıslah işini de ihmal etmiyorlar.

Bir Fransız tarihi tabiî muallimi, nebatları parmağına dolamış, yabanisini, tohuma kaçanını adam edeceğim diye uğraşıp duruyor. Etmiş de.

Meselâ, yaradıldığındanberi merkeblerden başka hiç kimsenin rağbet etmediği şu mahud deve dikeni, profesörün meharetle ve muannid elleri arasında, en leziz enginarı solda sıfır bırakan bir nefaset buluyormuş.

Hele tohuma kaçan havuç, pancar, turp ve saireyi en kaskatı, en lifli mevsiminde toprağa gömen profesör, bu yenilip yutulmaz nesnelerden öyle filizler alıyormuş ki, tabiri marufile «yeme de yanında yat».

Eski ağızlara yeni taam çıkıyor. Yalnız, deve dikeni, nekadar nefaset kesbederse, etsin, o eski şöhreti üstünde oldukça, gene eski müşterisinden başka talib bulamaz sanırım.

Çarpışan tramvay ve araba

Dün sabah saat 9 da Erenköyünden Kadıköyüne gelmekte olan vatman Kemalin idaresindeki tramvayla Mustafanın idaresindeki yük arabası çarpışmıştır. Araba parçalanmış, Mustafa başından yaralanmıştır.

Birdenbire düştü, öldü

Kumkapıda Şakirin fırınında oturan Sezai, dün öğle üzeri Sirkecide Beşir Kemal eczanesi önünden geçerken birdenbire düşerek ölmüştür. Cesedin defnine ruhsat verilmiştir.

Hüsameddin Kural

Milletler Cemiyeti hıfzıssıhha komitesindeki murahhasımız doktor Hüsameddin Kural, dün Cenevreden şehrimize gelmiş ve akşamki trenle de Ankaraya gitmiştir.

SPOR

Yeni teşkilât işe başlarken...

Vazife alacakların iyi seçilmesi lâzımdır

Haziran başında geniş ve tam kadro ile işe başlıyacak olan Beden Terbiyesi Umumî Müdürlüğü teşkilâtının uzun zamandanberi beklenen bütçesi, muhitte alâka uyandıracak bir şekilde belli oldu. Birkaç gün sonra, uzun zaman amatörler tarafından idare edilen spor işlerimiz, şimdi maaşlı memurlar elile idare edilecektir. İdarecilikte amatörlük tarihe karışacak, yalnız sporcular amatör kalacaklardır.

Bizde, spor işlerinin resmî teşekkülü, 1923 senesinde kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakile başlamıştır. Muhtelif spor sahalarında bilfiil iyi kötü spor yaparak sırasını savan eski sporcular, İdman cemiyetlerinin tabii idarecileri olmuşlardı. Senelerce spor uğrunda yalnız ceblerinden fedakârlık ederek, yalnız zevk için spor yapanlar, teşkilâtta vazife aldıkları zaman da, tıpkı spor yapar gibi geceli gündüzlü faaliyet sarfederek, üzerlerine aldıkları vazifeleri cidden büyük bir bilgi ve vukufla idare etmişlerdi.

1923 senesinden 1939 senesine kadar tam on altı sene amatörler tarafından idare edilen spor işlerimiz, İdman Cemiyetleri ve Türk Spor Kurumu namı altında, teşkilât itibarile birbirine yakın, iki idare sistemi içinde yaşamıştır. Her iki amatör teşekkülü nde iftihara değer mesaileri ve idare ettikleri devre lâyık spor zaferleri vardır.

Amatör bir sporcunun nefsinde taşıdığı büyük feragati, idare merkezlerinde daha ciddî bir salâbetle gösteren amatör idarecilerimiz, büyük malî müşkülât içinde kıvrandıkları zaman, yalnız spor sahalarında edinmiş oldukları tecrübelerle, her türlü müşkülâtı yenmek yolunu bülup hedeflerine varmaktan bir an geri kalmamışlardı.

Talihin ne garib cilvesidir ki, o tarihlerde Balkanların kat kat üstünde olan futbolumuz, bu hududları da aşmış, Pariste Çeklerle, şimalde İsveç, Finlândiya ve Estonyalılarla yaptıkları millî temaslarla, dillere destan olan bir şöhret temin etmişti. Halbuki bugünkü futbolumuzu böyle bir ölçüye vurmak imkânını bulamıyor ve göremiyoruz.

Amatörlükle profesyonellik arasında hedefini şaşırmış olan memleket sporu yarından itibaren yeni ellere tevdi edilecektir. Geniş bir kadro ve bol bir ücretle çevrilecek olan spor işlerimizi, resmî bir vazife olarak yükleneceklerin seçimi mevzuubahs olduğu bugünlerde bir nokta üzerinde dikkatle durmak isteriz.

Amatör spor idarecilerini kendi muhiti içinden seçer, iş başına öyle getirirdik. Bundan sonra sarfedeceği emeğe mukabil ücret alacak idareciyi de bu işin selâmeti namına bu mevzuun içine girmiş olanlardan seçmek lâzımdır.

Sahada öğrenilmiyen sporu masa başında staj yaparak öğrenmeye çalışmak, vaktimizi almaktan başka bir işe yaramıycaktır.

Samimî temennilerimizin tahakkukunu görmek, yeni teşkilâta da bu sahada muvaffakiyet dilemek en temiz arzumuzdur. Bugüne kadar amatör olarak çalışan spor idarecilerimize de uzun seneler gösterdikleri bu feragatten dolayı teşekkür etmek, hepimize düşen vicdanî bir borcdur.

Bu hafta yapılacak müsabakalar

Galatasaray - Beşiktaş Fener - Vefa karşılaşıyor

İstanbul Futbol ajanlığından:

27/5/939 cumartesi yapılacak maç:

Taksim stadında Vefa - Fenerbahçe, saat 17,30 da. Hakem İzzet Muhiddin Apak, yan hakemleri Halid Galib Ezgü ve Necdet gezen.

28/5/939 pazar günü yapılacak maçlar:

Taksim stadında Galatagencler - Demirspor, saat 15,30 da. Hakem Adnan Akın, yan hakemleri Şevki Çanka ve Sıtkı Eryer.

Beşiktaş - Galatasaray, saat 17,30 da. Hakem Nuri Bosut, yan hakemleri Şazi Tezcan ve Tarık Özerengin.

Şeref stadında Bozkurd - Kadıköyspor saat 15,30 da. Hakem Rıfkı Aksay, yan hakemleri Fikret Kayral ve Bekir Erkanlı.

Anadoluhisarı - Beylerbeyi, saat 17,30 da. Hakem Sami Açıköney, yan hakemleri Necdet Gezen ve Selâmi Akal.

Atletizm müsabakaları

İstanbul Atletizm ajanlığından:

28/5/939 pazar günü Bebekte Robert Kolej sahasında Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünün himayesinde saat 14,30 da başlıyacak olan İstanbul atletizm bayramının onuncu yıldönümü müsabakalarına bütün atletizmi sevenler davetlidirler.

4/6/939 pazar günü Fenerbahçe stadında yapılacak olan üçüncü ve dördüncü kategori (Gül kupası) müsabakalarına girreceklerin kaydı 2/6/939 cuma günü akşamı kapanacaktır.

Bu vakte kadar isimlerini Atletizm ajanlığına bildirmemiş olanlar müsabakalara giremiyecekler ve bu hususta hiçbir hak iddiasında bulunamıyacaklardır.

İngiltere millî takımı Bükreşte 2 - 0 galib

İngiltere lik maçlarının sonunda üç millî maç yapmak üzere turneye çıkan İngiliz millî takımı son maçını Bükreşte Romanya millî takımile yapmıştır.

İngiliz millî takımı Balkanlarda yaptığı son maçı 2 - 0 kazanmıştır.

İngiliz takımı doğru Londraya dönecektir.

Cezalandırılan oyuncular

İstanbul futbol ajanlığından:

Fenerbahçe kulübünden 306 Fazıl Arzık 6 ay.

Fenerbahçe kulübünden 234 Hüsameddin Böke 1 ay. (Cezası 23/6/939 cuma günü akşamı bitecektir.)

Galata Gencler kulübünden 559 Sabit İşbilirgil 1 ihtar.

Demirspor kulübünden 1590 Receb Kurdeş 1 ihtar.

Kasımpaşa kulübünden 587 Mümtaz Dizmanoğlu 1 ihtar.

Bozkurt kulübünden Ladislav Goldberger 1 ihtar.

Yukarıda adları, soy adları, kulübleri ve bölge sicil sayıları yazılı bulunan idmancılara iştirak ettikleri müsabakalardaki suihareketlerinden dolayı hizalarında yazılı maddeler için geçici müsabaka boykotu cezası verilmiştir. Tebliğ tarihi olan 25/5/939 tarihinden itibaren kulüblerinin ve hakemlerin bu futbolcuları ceza müddeti içinde müsabakalara iştirak ettirmemeleri lüzumu tebliğ olunur.

İş ve işçi

Bursada bir işçi borsası teşkil ediliyor

Bursa (Hususî) — Bursa şehri tedricen büyük bir sanayi merkezi halini almaya doğru gidiyor. Şehirdeki fabrikalarda çalışan işçi sayısının 15 bin olduğunu söylemek bu vaziyeti anlatmaya kifayet eder. Bununla beraber bu işçi kalabalığının ehliyet ve vasıfları tam bir istikrar ifade etmemektedir. Bundan dolayı meselâ Bursa ipekçiliği ne vasıf ne de fiat itibarile başka memleketlerdeki emsalile henüz rekabet edebilecek hale gelmiş değildir.

Evvelemirde 15 bin işçiden ancak yüzde elli veya altmışı daimî olarak çalışıtıkları yerlerde kalanlardır. Mütebakisi bir sene içinde birkaç iş yeri değiştiren kısımdır. O suretle ki Bursada takriben dört, beş bin işçi bir senede birkaç defa yer değiştirmekte ve böylece lüzumsuz bir işçi hareketi doğurmaktadırlar.

Bunun mahzurları meydandadır. Bu şartlar altında daha iyi ve yüksek vasıfta mal çıkarabilecek kalifiye işçinin mebzulen ve hatta kâfi miktarda vücud bulmasına imkân yoktur. İşçinin aded ve vasıf bakımından azlığı dolayısile muhtelif müesseseler arasında çeşid çeşid şekillerle işçi ayartmak ve kapışmak gibi fena hareketler vukua gelmektedir. İşte bu hal Bursada başlıbaşına halli icab eden bir mesele ve bir işçi davasını teşkil etmektedir. Bütün bu gibi meselelerin diğer memleketlerde iş ve işçi bulma yerleri ve işçi borsaları vasıtasile halledildiği malûmdur. Bizim iş kanunumuz da böyle bir iş ve işçi bulma dairesinin teşekkülünü derpiş etmiş bulunmakla beraber buna dair olan maddeler henüz mer'iyet mevkiine girmemiştir.

İşte bunun içindir ki Bursanın bu faal vaziyeti, âcil ihtiyacları buradaki iş erbabını, muvakkat mahiyette olsun, bazı tedbirler almaya ve bir teşkilât vücude getirmeğe sevketmiş bulunuyor.

Adana ve İzmir mıntakalarında ayni mevzu üzerinde tetkikat yaptıktan sonra Bursaya gelmiş olan İş dairesi umumî müfettişi Said Aydoslunun dahi fikir ve mütaleasına müracaat edilerek Sanayi Birliğinde içtimalar yapılıp bazı kararlar alınmıştır. Buna nazaran:

Şimdilik belediyeler kanununun, belediyelerin vazaifine müteallik olan 15 inci maddesindeki bazı hükümlerle belediyelerin belediye yasağı koyması hakkından istifade edilerek bir işçi borsasının teşkili kararlaştırılmıştır. Bu iş borsası, bir idare heyeti ve bir de büroyu ihtiva edecektir. Borsa; iş arayanlara iş ve işçi arayan iş yerlerine de işçi bulmak, yani tavassut işlerile meşgul olacaktır. Bundan başka da işçilerin bir ana kütüğe tescili ve iş yerlerinde zuhur edecek münhal işlerin ve iş aramak isteyen işçilerin mutlaka borsa kanalına müracaat suretile halli mecburiyeti konacaktır. Ayrıca her işiçinin işe ne zaman girdiği, hangi kademelerden geçtiği, nereden yetiştiği ve elyevm ücret ve bilgi bakımından ne vaziyette olduğunu gösterir birer işçi karnesi taşımak mükellefiyeti tesis edilmektedir.

Devletin doğrudan doğruya bir âmme hizmeti olarak kanunla kabul ettiği iş ve işçi bulma dairesi teessüs edinciye kadar şimdilik mahallî ihtiyac ve zaruretin korumaya mecbur kaldığı bu işçi borsası pek mühim ve acele ihtiyaclara cevab veren hizmetler ifa edecektir.

Belediyeler kanunundaki ahkâma aid maddelerin tatbikına Belediye reisimiz de müzaheret vadinde bulunmuştur.

Renkli kapak
Cildli
100 Resimle
Yeni çıkan :

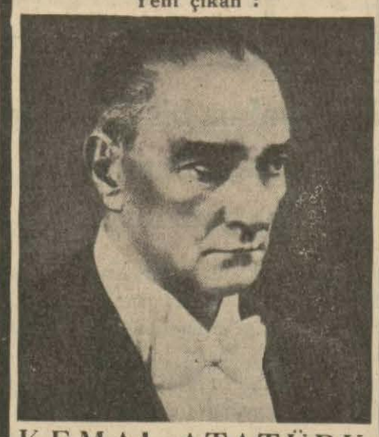

KEMAL ATATÜRK
HAYAT VE ESERİNE AİT RESİMLER
LEBEN UND WERK IN BILDERN
VON OTTO LACHS
(AŞİRİ-VERLAG ERİCH KALİS) İSTANBUL
Her Kitabcıda bulunur

YENİ ÇIKTI

Öksüz dilekler ve kırık hayat

— Şiirler —

Yazan:
Fuad Hulûsi Demirelli

GRİPİN
Giren yere, Grip nezle, baş ve diş ağrıları girmez
GRİPİN

Soğuk algınlığından muztarip bir aileyi ihyakâr tesirile iyileştirir
GRİPİN
Daima yanınızda bulunursa kendinizi gripe, soğuk algınlığına, nezleye karşı sigorta etmiş olursunuz. Aldanmayınız. Rağbet gören her şeyin taklidi ve benzeri vardır. GRİPİN yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

Tophanede İki No.lı Dikimevi Müdürlüğünden:

Saraç el işi kalfası alınacaktır. Askerliğini yapmış ve yaşı 25 : 40 arasında olacaktır. Taliblerin hüsnühal ve tifo aşı kâğıdlarile birlikte hemen Dikimevine müracaatleri ilân olunur. «688» (3673)

ve bütün mide ve barsak rahatsızlıklarına karşı
HASAN MEYVA ÖZÜ
kullanınız.
Mide için her yemekten sonra 1 - 2 tatlı kaşığı yarım bardak su içinde ve müshil için her sabah veya gece yatarken aç karnına 1 - 2 çorba kaşığı yarım bardak su içinde köpürterek içmelidir. HASAN MEYVA ÖZÜ Avrupa ve bilhassa İngiliz meyva tuzlarından daha yüksek olduğu kat'iyetle sabittir. Buna rağmen Avrupa meyva özlerinden beş misli daha ucuzdur. HASAN MEYVA ÖZÜ yalnız bir türlü olup şekersizdir ve çok köpürür
Hasan gazoz özü
Şekerli, limonlu ve meyvalı olup HASAN meyva özünün evsafına maliktir. Şampanya gibi lezzetli olup mide rahatsızlıklarına şifalıdır.
Şişe 30 iki misli 50 Dört misli 80 kr.

Tefrika No. 62

DÜNYA BÖYLEDİR İŞTE...

KEMAL RAGIB

— Evvelki gün?..

Odacı, pek isteksiz konuşuyordu. Suad Namık, artık sözü uzatmaktan çekindi. Muhtarın odasını sordu.

— Ne yapacaksınız, dediler. İş içinse muavinleri var. Onlara gidiniz.

— Hayır, kendisini göreceğim.

— Hiç kimseyi yanına almıyor.

Genc doktor, cüzdanından bir kart dövizit çıkardı:

— Öyleyse bunu veriniz.

— İçeriye girilmiyor.

— Doktor Suad Namık gelmiş, dersiniz.

Odacı başını salladı, arkasını dönüverdi. Genc doktor büsbütün sinirlendi. Sokağa fırladı. En yakın yerden, Muhtara telefon etti:

— Seni biraz görmek istiyorum. Odacın bırakmıyor. Rahatsız etmezsem, beş dakika yanına geleyim.

Kaç gündür, Muhtar da sinirliydi. Odacıların dediği gibi, hiç kimseyi görmek istemiyor, en bellibaşlı işler için yanına gelen memurları bile haşlıyordu. Öyleyken kardeşine:

— Peki, dedi, gel, bekliyorum.

Suad Namık, gene şirkete döndü. Hemen karşıladılar; Muhtarın yanına götürdüler.

— Affedersin, seni rahatsız ettim ama...

Diyecek oldu. Muhtar, aralarındaki gerginliği unutmuş gibi görünmeye çalışıyordu. Zoraki bir güleryüzlülükle:

— Pek üzüldüm, dedi. Fakat kabahat bende. İçeriye kimseyi bırakmayın, diye ben söyledim. Biraz işim vardı. Hele bugünlerde pek sıkıldım, onun için...

— Ben de seni uzun uzadıya rahatsız edecek değilim; birşey sorup gideceğim.

— Canım, ben senin için söylemedim. Otur, şöyle. Sigara da içmezsin, bir çay, bir limonata?..

— Teşekkür ederim, hiç birşey istemem. Uzun uzun oturmıyayım. Bir başka gün gene gelirim. Zaten senden bir ricam var. O zaman anlatırım.

— Söyle, şimdi. Gelmişken otur, konuşalım.

— Senin işin çok. Ben de anlatmaya kalksam uzun olacak. Onun için, bugünlük kalsın.

— Anlat, şimdi. Benim için daha iyi. Seni dinlerken, hiç olmazsa ben de kendi işlerimi unutmuş olurum, öylelikle biraz oyalanırım.

— Benim de biraz işim var, geç kalırım. Başka zaman...

— Merak ettim. Ne imiş, hiç olmazsa onu söyle.

— Gelip senden bir iş istiyecektim. Elime geçen para ile geçinemiyorum da...

— Bu muydu istiyeceğin?.. Ben sana kaçtır söyledim. Gel, burada beraber çalışalım, dedim. Doktorluk edip de ne yapacaksın, sanki?.. Bugünlerde ben büsbütün çekilmek, biraz da kendi başımı dinlemek istiyorum. Şu bir iki ay içinde işleri kavrarsın. O zaman şirketi sana bırakırım; sen bakarsın. Bunun için, uzun uzadı konuşmak, düşünmek ister mi?.. Ben geldim, dersin; geçer, oturursun.

— Teşekkür ederim, ağabey. Yalnız, bugünlerde hastaneyi büsbütün bırakamıyacağım. Şimdilik, öğleden sonra gelirim, günde birkaç saat çalışırım. Sonrasını ileride düşünürüz.

— Nasıl istersen.., Söyliyeyim, şimdi odanı hazırlasınlar, bugünden başla.

— Bugün başka işim var. Hem, buraya biraz da onun için geldim.

— Söyle, neymiş o?.. Sana bir yardımım dokunursa?..

— Sizin burada bir daktilonuz var ya...

— Hangisi?.. Bizde daktilo çok.

— Bu, galiba doğrudan doğruya senin yanında çalışıyormuş: Muallâ Hanım.

Muhtarın kaşları birdenbire çatıldı. Yüzünün rengi, bakışları, hepsi değişti:

— Ne yapacaksın?

— Onu sormaya geldim.

— Nesini soruyorsun?..

— Hasta mı acaba, diye. Demin, odacılara sordum. İki gündür gelmiyormuş.

— Tanıyor musun onu?.. Doktorsun, anladık ama bizim daktiloya da sen mi bakıyorsun?..

— Kendisine değil, annesine bakıyordum.

— Eskidenberi tanıyor muydun?..

— Pek eski değil ama son birkaç ay içinde sık sık gördüm.

— Evlerine gidip geliyordun, demek?

Suad Namık, biraz sıkıldı:

— Dedim ya: Annesi hasta, onun için...

— Mademki annesine bakıyorsun, buraya gelip de kızını aramak neden?..

— Annesini soracaktım da onun için...

— Gittim, kimseyi bulamadım.

— Gene evine gideydin. Orada sorardın.

— Demek ki hasta iyileşmiş. Sana lüzum kalmamış.

— Kızını da görmek istiyordum.

— Ne yapacaksın?.. Sana borcları filân mı kaldı?..

— Hayır, kendisile konuşacaktım.

— Ne konuşacaksın?.. Buraya onun için mi geldin?..

— Evet.

— Evlerine bugün mü uğradın?..

— Dün.

— Bulamadın, demek?..

— Bulamadım.

— Ne dediler?

— Kimse yoktu.

— Olur a, belki bir yere gitmişlerdir.

— Büsbütün taşınmışlar.

— Muallâ, Beşiktaştaki evden çıkmış mı?..

— Çıkmış. Geçen akşam uğradım. Boğaziçinde bir tanıdığı varmış, orada kalmış. Öyle söylediler. Ertesi akşam annesi de oraya gitti. Dün bir daha uğradım. Ev büsbütün boşalmış. Başka yere taşınmışlar.

— Nereye gitmişler?.. Kimseye sormadın mı?..

— Bugün buraya onun için geldim, kendisine soracaktım. Ne zamandanberi annesine ben bakıyorum. Böyle birdenbire hiç haber vermeden, hiçbir iz bırakmadan mahalleden çıkıp nereye gittiler, onu merak ettim...

Muktar, zaten kendini güçlükle tutuyordu. Muallâ, Büyükadadaki otelden kaçıp gittikten sonra, aradan üç gün geçmiş; şirkete bir daha uğramamıştı. O gece nerede kalmıştı, sonra ne olmuştu, kaç gündür nerede idi, bunların hiçbirini Muhtar da bilmiyordu. Gün geçtikçe üzüntüsü artıyor; kime sorsun, nereden öğrensin, bir türlü kolayını bulamıyordu.

(Arkası var)

Büyük Millet Meclisi, dün Maarif Vekâleti bütçesini kabul etti

[Baştarafı 1 inci sahifede]

cukların veremi çabuk aldığını, bunun her kitabın başında yazılı olduğunu kaydederek ve veremli hocaların çocuklara ders vermesindeki mahzuru anlatarak dedi ki:

«— Sütü kaynatırsın amma, hocayı kaynatamazsın. Vekâlet, bu vaziyeti çok iyi düşündüğü için üç senedir sanatoryomun peşindedir. Bunları muhakkak tecrid lâzımdır. Topu topu 120 bin lira tahsisat lâzımken bu sene 50 bin lira kondu. Ancak, bir tarafı yapılabilecek... Bir milyon değil, 500 bin değil, 300 bin de değil... Topu topu, 60 bin lâzım... Bu kadar meb'ussunuz, kim vermezse, biz veriyoruz, diyemez misiniz?

İkinci bir nokta arzedeceğim. Kambur çocuklar ve kemik tüberkülozu hakkında... Bizde 300 bin kambur varmış. Çocuğu düzeltmek, yani Ortopedi denilen bir ilim vardır. Bizde bu ilmin kürsüsü, tatbikatı, hastanesi yok gibidir. Jimnastik, spor, şu, bu, hepsi sağlamlar için... Sakatlar, anasında babasında para yoksa dilenci olmaya mahkûmdur. Ortopedi için Almanlarda 22 bin yatak vardır. İleri memleketlerde, kolera veya veba nasıl haber verilirse, iğri çocuk da mecburî olarak bir ay zarfında ihbar edilir. Sonra bu ortopedi hastanelerii muharebede yaralı askerleri düzeltir. Bu iş kat'iyyen lüks değildir. Fakat belki biraz bekliyebilir. Sanatoryom işine gelince, beklemeye tahammülü yoktur. Derim, meb'uslara verin bu parayı...»

Kitab fiatları

Yahya Sezai (Eskişehir), mütalealeri arasında kitab fiatlarının yüksekliğinden bahsetti ve pahalılık yüzünden üçü, dördü bir araya gelerek bir kitab alan talebeler gördüğünü ilâve etti.

Yahya Sezai, mekteblerimizde gramer okutulmadığından, çocuklarımızın türkçe öğrenmediğinden, çocuklarından da bahisle; eskiden usulü tahrir denilen dersin kaldırılmış olmasından şikâyet etti.

İstamat Özdamar (Eskişehir), Türk vatandaşlarına aid hususî mekteblerden mezhebleri muhtelif Türk vatandaşları heyetlerince idare edilenleri hakkında temennilerini söylerken dedi ki:

«— Bu münasebetle gözüme ilişen bir noktayı şu yüksek kürsüden arzedeyim: Gazeteciler edebiyat mı yapıyor, bilmiyorum, bu mekteblerden bahsederken başına bir kâbus gibi ekalliyet kelimesini, bu kara damgayı basıyorlar. Şu dakikada içimizde yaşıyan yüz bini mütecaviz Türk vatandaşının duygusuna tercüman olarak samimiyetle arzederim ki, bu kelime, bu ekalliyet kelimesi, bahsettiğim vatandaşlar için meçhuldür; mevhumdur ve menhustur.»

Özdamar, bu mekteblere coğrafya, tarih ve yurdbilgisi derslerini millî bir heyecan, asabiyet ve hassasiyetle okutacak öğretmenlerin merkezden tayini, hesab gibi derslerin de türkçe okutulmasını ve muallimlerin maaşlarının intizamla tediyesi için mütevelli heyetlerinin malî vaziyetlerinin kontrolunu temenni etti.

Terbiye meselesi

Fuad Kökbudaktan sonra Ali Kâmi Akyüz mütalealarını söyledi. Bu arada ilk mekteblerde tahsilin biraz gevşek olduğunu ,liselerin orta mekteblerden, Üniversitenin liselerden şikâyetçi bulunduğunu, disiplinin kâfi olmadığını, liselere alınacak talebeler arasında seçmeler yapılmasını söyledi.

Türkân, terbiye meselesinden bahsetti. Ezcümle dedi ki:

«— Hakikî olarak iddia edebilirim, dünkü ile bugünküler arasında, bugünkü gencler lehine farklar vardır. Ancak nezaket, terbiye, itaat, hayırhâhlık, bir kelime ile olgunluk bakımından haiz oldukları malûmatla mütenasib bir vaziyette midirler, itiyad ve hattı hareket bakımından idealimize uygun bir halde midirler? Bu sual karşısında ben pek nikbin değilim.»

Türkân, ilk ve orta mekteblerde kat'i ve şümullü bir terbiye programına sahib olmamaklığımızı bunun sebebi olarak gördü ve ders zili çalınca, sınıftan arkasına bakmadan çıkıp gitmek vaziyetinde olan hocaların kat'î surette tasfiyeye mecbur olacakları plânlı ve şümullü bir programın hazırlanması temennisinde bulundu.

Rasih Kaplanın sözleri

Rasih Kaplan (Antalya), ezcümle dedi ki:

«— Orta mekteb ve liselerdeki ecnebi lisan tedrisatı işine bir kelime ile karışmak istiyorum. Bir lisede hem fransızca, hem ingilizce, hem almanca, bazan da rusça vardır. Japonlar kalkınma işini ellerine alıp çalışmaya geçtikleri vakit, yalnız ciddî olarak İngilizceyi almışlar. Biz de bu kalkınma günlerinde esaslı bir dil intihab etsek de onu öğrensek! İstanbul Üniversitesine ecnebi hocalar getirdik. Liselerden gidenlerin bu derslerden istifadesi için kendi dillerile tedrisatı takib edemediklerini gördük. Lisan kursları açtık. İyi haber aldığıma göre bunlar da talebeyi tatmin edecek faydayı temin etmemektedir.»

Türk dili üzerinde sıkı durmak lâzım geldiğini tebarüz ettiren Rasih Kaplan, bu mevzu münasebetile de şunları söyledi:

«— Geçen sene burada bir kanun çıkardık. O kadar rica ettik. Nasılsa eski tarihten kalmış baytar kelimesi türkçedir, bay bay, tar da ziraat dedik. Beğendiremedik. Kanuna almancası konuldu.

Lisan öyle bir vaziyet alacak ki, memleket Babilkulesine dönecek! Milliyetini adeta asabiyetle benimsiyen Türk ulusu için dil en esaslı iştir. Dil, Tarih, Coğrafya fakültesi, bu bakımdan feyizli bir ilim yuvası haline getirilmelidir.»

Ecnebilerle evlenme meselesi

Rasih Kaplan, Türk genclerinin yalnız Türklerle evlenmesi yolunda telkinde bulunulmasını temenni ederken de dedi ki:

«— Ecnebi ile evlenme vak'aları, kültürü yüksek insanlar arasında genişliyor. Demek ki, bunlara kültür, seciye ve milliyetle beraber aşılanmamış ki, kendi milletinden kızlarla evlenmeyi, kendilerine lâyık görmüyorlar. Memurin kanununda kayıd var: Ecnebile evlenene devlet vazifesi verilmez deniliyor. Baremde bir ücret usulü çıktı. En yüksek ücretle bunlar gene devlet teşkilâtı içine girdiler. Devlet vazifesi maaşla değil de ücretle görülürse millî vazife mahiyetinden çıkıyor mu? Yeni barem kanununda bu işe esaslı olarak temas edeceğiz. Burada ricam, terbiye itibarile gencelerimizin başlarına bu seciyenin mekteblerde telkin edilerek sokulmasıdır.»

Rasih Kaplan, sinema ve tiyatrodan bahsederek, kontrol lüzumunu ileri sürdü. Adapte edilen bazı piyeslerin de Türk dili noktasından bozukluğundan başka milletimiz ve teşkilâtımız aleyhinde propaganda yapan mevzuları ihtiva ettiğini kaydetti.

Hatib Ahmed Aytuna, maarifle alâkalı birçok mevzular üzerinde bir buçuk saat kadar mütalealarını söyledi. Süreyya Örgeören de sık sık program değişmesinin mahzurlarını anlattı.. Celseye 15 dakika fasıla verildi.

İkinci celse

İkinci celsede Şehime Yunus (İzmir), ezcümle dedi ki:

«— Kız talebe hangi mesleğe sülûk ederse etsin nihayet günün birinde ana olacağını unutmamalıdır. Kızarımız tahsil etmesin demiyorum. En yükseğini yapsın. Enstitüler, vazifelerini çok iyi görüyorlar. Liselerimizde de bu yolda telkinler yapamaz mıyız? 12 senedir hocayım. Talebelerim arasında yaptığım sondajlarda ben hâkim olacağım, mühendis olacağım, evlenmiyeceğim; gibi cevablar aldım, bunlar ana olmaya mâni teşkil etmez. Ana olacaklarını küçük yaştan itibaren gözönünde bulundurmaları ve ona göre hazırlanmaları bazı kızlarımızı bir çok kötü maceralardan da kurtaracaktır.

Maalesef bu maceralar, izdivacdan sonra da devam ediyor. Kuvvetli, demir gibi, ahlâkı yerinde analara malik olmak maariften beklediğimiz gayelerin başında gelmelidir.»

Maarif Vekilinin izahatı

Bundan sonra Maarif Vekili Hasan Âli Yücel söz alarak hatiblere ayrı ayrı cevablar verdi. Maarif Vekili bu beyanatı sırasında dedi ki:

«— Sayın arkadaşlar.

Maarif Vekilliği bütçesi sizin bu kadar alâkanızı celbetmiş olmaka onun mes'uliyetini deruhde etmiş insana büyük bir iftihar vesilesi vermiş bulunuyorsunuz.

Maarif Vekilliği Cumhuriyetin ilk yılından itibaren bir kısım arkadaşlarm tenkidine mevzu olan ve istikrarsızlık suretile tavsif edilen araştırma devresini bitirmek üzeredir. On beş yıldanberi ileri memleketlerin maarifini yakından görmek ve kendi eline çok dermeçatma bir şekilde geçmiş bulunan eski devirlerden müdever maarif vaziyetini nazarı dikkate alarak bu ileri memleketlerin maarifi derecesine onu yükseltmek için verdiği emekler boşa gitmemiştir.

Vekilliğimizin bütçesi: 1934 yılında 9,370,000, 1935 te 10,360,000, 1936 da 10,520,000, 1937 de 13,781,000, 1938 de 14,670,000 liraya çıkmıştır.»

Bu yıl bütçenin 1,5 milyon lira daha arttığını söyliyen Vekil sözlerine devamla demiştir ki:

«— Maarif Vekilliğinin mes'uliyetine tevdi edilmiş olan işleri hepiniz takdir buyurursunuz. Bir, bir buçuk milyon lira değil daha pek çok karşılanamıyacak gibi fazla değildir.

Bir buçuk milyon lira nerelere sarfedilecek?

Şimdi bu bir buçuk milyon liranın bütçemizde nasıl tevzi edildiğini arzetmek istiyorum. Bununla hangi dava ve meseleler üzerinde durduğumuz ve ısrar ettiğimiz, tebeyyün edecektir. Bütçeye bakıldığı zaman, fasıllarda ilk görülecek dolgun rakam, maaşlardır. Geçen sene maaş faslı 5,5 milyon lira iken bu sene 6,097,000 liraya çıkarılmıştır. Bunun sebebi teşkilât genişledikçe, yani mekteblerimize müracaat eden çocuklarımız arttıkça onların okuma ihtiyacına cevab verebilmek için muallim elde etmek ve onları tavzif ıstırarı vardır. Bu sene 450 yeni muallim kadromuza iltihak edecektir. Ecnebi memleketlerde tahsilde bulunan talebemizden 35 kadar, İstanbuldaki Yüksek Öğretmen okulundan 60 kadar, Gazi Terbiye Enstitüsündeki kurstan ve asıl sınıflardan 272 kadar, Musiki ve Meslek Öğretmen okullarından 80 kadar muallim tavzif etmek imkânı olacaktır. Bunlar bize karşı taahhüdlüdür. Biz de kendilerini üç ay zarfında kanunu mahsusu mucibince tayin etmek, kendilerine vazife vermekle mükellefiz. Binaenaleyh bu fasılda görülen yükseliş ve artış bu muallimleri yerlerine koymak ve vazifeli kılmak içindir.»

Ücretler

Bütçemizde maaştan sonra görülen fazlalık ücretlerdedir. Yardımcı öğretmenlerle kanunu mahsusunca 15 veya 18 saat ders verdikten sonra fazla olarak kendisine okutturulan ders saatleri için verilen ücretler mühim bir yekûn tutmaktadır.»

Maarif Vekili, bundan sonra önümüzdeki sene köylerde 1400 mekteb yapmak imkânı hasıl olacağını söyliyerek eğitmen sitemini anlatmış ve orta tahsil hakında şunları söylemiştir:

«— Orta öğretim, daimî inkişaf halindedir. Bunu sizlere gelip ricada bulunan ve bundan memnun olduğunuza şüphem olmıyan orta mekteb ve lise istiyenler bu inkişafın canlı delilleridir. Son iki üç sene zarfında orta tahsil müesseselerine ilk ogulardan gelen talebenin adedi vasatî 15 bindir. Bunu elli talebeden hesablarsanız her sene üç yüz şube açmak ıstırarı var demektir. Bu yükseliş elimizdeki vasıtalara nispetle başdöndürücü bir yükseliştir. Bir tarftan yeni bina yapmak ve bir taraftan da yapılmış binaları mümkün olduğu kadar ucuz satın almak, istimlâk etmek ve buna da muktedir olmadığımız verlerde çifte tedrisat yapmak suretile bu ihtiyacı karşılamaya elden geldiği kadar çalışmaktayız.»

Mekteblerde tedrisat

Vekil, bundan sonra mekteblerdeki tedrisata ve mualimlerin sıhhati meselesine temasla şunları söylemiştir:

«— Üç veya dört ecnebi dili yerine tek bir ecnebi dili okutmak meselesini tetkik etmiş değilim. Bu mesele birkaç sene evvel gazetelerde münakaşa mevzuu olmuştu. Bu hususta Rasih Kaplan arkadaşımızın suallerine kat'î bir cevab verme mes'uliyetini alacak vaziyette bulunmuyorum.

Öğretmenlerimizin sıhhatlerile yakından alâkadar olmaktayız. İstanbulda Validebağında yapılmaya başlanmış olan sanatoryom 120 yatak düşünülerek inşasına başlanmıştır. Bu sene bütçemizden ancak 50 bin lira ayırabildik. Fakat doktor Saim Ali arkadaşımın teklifi, Meclisin de bu mevzuda bizi takviye eder şekilde hissiyatını ızhar etmiş olması 130 bin liralık işi bir senede halletmek için bir teşvik vesilesi oldu. Maliye Vekili arkadaşıma rica ettim, mütebaki kısmı temin edecekler. Bu suretle bu sene içinde 130 bin lira tahsis edilecek ve bir sene içerisinde sanatoryom bitecektir. Şimdi kırk yataklı olan santoryom bu suretle 120 yataklı, bizim düşündüğümüz şekilde tam kadro ile faaliyete geçecektir. (Alkışlar).

Orta mekteb ihtiyacı

Maarif Vekili, bundan sonra hatibler tarafından yapılan tenkidlere cevab vermiş, ezcümle demiştir ki:

«— Bir arkadaşımız diyorlar ki, orta mekteb ihtiyacı memlekette derin bir ıstırab halindedir. Kazalarda eski devirde rüştiyeler vardı. Yalnız o zamanın maarifi anladığı manaya göre rüştiyeler teşkilât itibarile bugün o devirden daha eksik bir manzara gösteriyor. Eski devirle olan bu maddî manzara farkına tahammül etmemelidir.»

Hasan Âli Yücel devamla:

«— Avrupadaki talebelerimizin seçilmesinden ve teftişinden bahseden arkadaşlarımız oldu. Ve onlardan biri bu seçimin tesir altında bulunmaksızın yapılması lâzım geldiğini söyledi. Bunların imtihanı hakkında muayyeh kanun vardır. İntihablar o kanunun emirleri dahilinde yapılmaktadır. Namzedlere imtihan kâğıdları kenarlarına isimleri kendileri tarafından yazılıp kapatılacak şekildedir. Ve imtihan yapılan yerlerde bu kâğıdlar sahibi tarafından kapatılmış olarak Maarif Vekâletine gönderilir.» demiştir.

Akademi işleri

Vekil ücret ve akademi işleri üzerinde şu izahatta bulunmuştur:

«— Ücretler meselesi için Rasih Kaplanın söylediğine iştirak ederim. Ayrıca bir kanun mevzuudur. Tetkikat yapılır, neticesi aid olduğu Vekâlet tarafından buraya sevkedilir. İzhar edilmiş temennilerden birisi de, içinde küçük tenkidlerde bulunmak üzere akademi mesilesi oluyor. Ben de şahsen memleketimizde bir ilim akademisinin bulunmasına taraftarım. Fakat bu arkadaşımızın buyurdukları gibi akademi ilimle siyaseti ayırmak, ilim adamı yetiştirmek için kâfi bir çare değildir. Çünkü büyük akademilerde başvekiller ve hatta reisicumhurlar bile vardır. Puankare akademisyen, Penlöve akademisyen, Mareşal Peten akademisyen, Amiral Lakaz akademisyendir. Daha böyle birçok adamlar sayılabilir. Bunların ayni zamanda askerî ve siyasî sıfatları vardır. Eğer ilim adamlarını siyaset vadisine sapmaksızın yetiştirmek meselesi mevzuu bahsolursa akademinin dışında bir takım tedbirler alınmasını tavsiye etmeliydiler. Nitekim bu devrenin başında Partimizin Genbaşkuru böyle bir tecrübe yapmış ve İstanbul Üniversitesinde profesör ve meb'us olanlara bunlardan birini tercih etmelerini söylemiş ve ancak biri orada kalmış, diğer arkadaşlar aranızda yer almış ve bunu daha muvafık bulmuşlardır. Demek istiyorum ki, ilimle siyaseti ayırmak için akademi yapmak kâfi değildir. O başka dava, bu başka bir müessesedir. Sizi üzmekten çekiniyorum. Fakat arkadaşlarımı cevabsız bırakmak endişesi içerisindeyim. Bu ikisi arasında ben rahatsız olmaktayım. Hiç olmazsa siz rahatsız olmayınız.»

Millî musiki

Vekil millî musiki ve talebe makyajı hakkında yürütülen mütalealara cevab olarak da demiştir ki:

«— Daha sonra halk şarkılarından bahis buyurdular. Biz konservatuarda bir kütüphane yaptık. Tabir caizse halk şarkılarını topluyoruz. İleride millî musikiyi doğuracak olan adamların bu seslerle kulaklarını doldurmaları lâzım geleceğine inandığımız için bunları onların tetebbüüne arzediyoruz. Armonaze etmek meselesine gelince, bir kısmı diyorlar ki bunlar armonize edilir ve hatta edilmişi de vardır. Osman Şevki arkadaşımın fikrinde olanlar diyorlar ki, bunlar armonize edilemez. Tabiî takdir buyurulur ve ben armonize edilir veya edilemez diye hüküm verecek vaziyette değilim. Mütehassıslarını dinlemek, yapabilecekleri kadarını yaptırmak ve bunları efkârı umumiyenin takdirine bırakmak mecburiyetindeyim. (Doğru sesleri) Talebe makyajına gelince, hepiniz görüyorsunuz. Ben bu mevzularda çok alâkalıyım. Hattâ bazılarının kanaatince belki de şiddetliyim. Bu işten haberim yoktur. Doktordan rica ederim. Hangi mektebde olmuştu söylesinler tahkik ederim. Alâkadar olurum ve bu işi düzeltirim. Bir arkadaşım da Maarif işlerinin sistemli olması lâzım geldiğini söylediler. Buna hayır demeğe imkân yok. Söze başlarken de arzettiğim gibi bir araştırma devresinden geçtiğimiz için bir takım iktibaslar, iktitaflar yapılmıştır. Fakat bu demek bizim kendimize mahsus bir Maarif sistemimiz yok demek değildir.»

Maarif Vekili bundan sonra diğer tenkidlere de uzun uzadıya cevablar verdikten sonra beyanatını bitirmiş ve alkışlar arasında kürsüden inmiştir.

Bundan sonra fasıllara geçildi. Maarif bütçesi kabul olundu. Yarın toplanmak üzere celseye hitam verildi.

Romanya — Vorniceni köyü bir yangında tamamile yanmıştır. Resim, bu köy yandıktan sonra alınmıştır.

BERLİN MEKTUBU

Brahms şenlikleri

Almanyada, büyük bestekârın doğum yıldönümü münasebetile, musiki şenlikleri yapılıyor

Yalnız Berlin değil, hemen bütün Almanya 27 nisandan 12 mayısa kadar büyük bir musiki şenliğile çalkanmıştır: Brahms şenliği. Avrupanın bulanık, şimşekli, ve her an kuvvetli bir yağmur korkusu veren seması altında, musiki insanlardan Allaha yükselen sanki bir gizli duadır, ve gene sanki insanlar bu duaya bel bağlamışlar gibi, büyük şehrin semasına dolan kilise çanlarının dolgun ahengine bu zengin musiki ibadeti bir varyasyon olarak işlenmiştir.

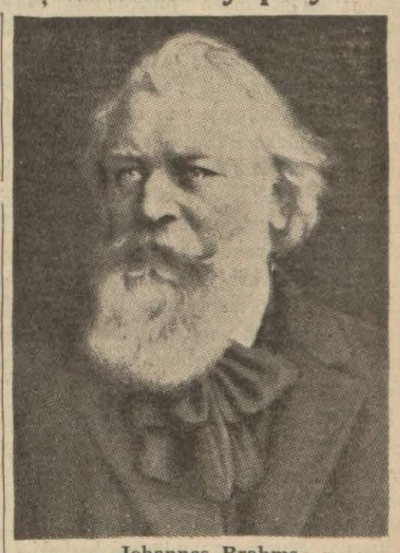

Johannes Brahms
(1833 - 1897)

Johannes Brahms, 7 mayıs 1833 te Hamburg'da, Almanyada romantik musikinin en coşkun bir devrinde doğmuştur, ve gene Almanyayı, Avusturyadan akın eden vals, veya salon musikisinin istilâ ettiği bir zamanda, 3 nisan 1897 de Viyanada ölmüştür.

Musiki tahsilini yaptıktan sonra, devrin melodik musikiye olan temayülüne, orkestrasyon zevki yerine, alet musikisini ikame eden cereyana karşı kuvvetli bir aksülâmel duyan san'atkârda evvelâ eski Alman musikisine dönmek, XVI ncı asır san'atkârlarile, Bach'ın yeni bir tefsirini yapmak, Mozart ve Beethoven'in musikiye getirdikleri kıymetleri devam ettirmek aksülâmeli doğuyor. Hayatının bu devresinde senfonileri, sonatları, oda musiki eserleri, keman ve piyano konsertoları, rapsodileri, koral etüdleri, büyük san'atkârların eserlerinden varyasyonları hakikî musikinin, edebiyat, resim ve heykel karşısında musikinin yeni bir hayata kavuşmasıdır. Buna rağmen, devrinin temayüllerine de alâkasız kalmamıştır. Alet musikisine aid birçok eserleri arasında piyano etüdleri mühim bir yekûn tutar. Fakat, bunlarda, devrinin melodik zâfına mukabil, yeni bir havanın, yeni bir nağmenin canlılığı vardır.

Brahms hayatının ikinci ve mühim devresinde Wagner'i tanıdı, onun Alman halk musikisini ve efsanelerini yeni ve orijinal bir kompozisyonla ortaya koyan Niebelungen siklini teşkil eden operalarını dinlemişti, bilhassa Parsifal'in meftunu olmuştu. Wagner'in bu çalışması ona, Grimm kardeşlerin halk masallarını toplamakta yaptığı işi tamamlamağa; halk musikisini tanımak yolunda ilerlemeğe sürükledi. Gerçi, devrinin birçok musikişinasları halk musikisinin tatlı nağmelerinden yeni eserler dokumamış değillerdi. Fakat, bu alâka nihayet bir tecessüsten, hatta bir musiki ekzotizminden öteye geçememişti. Halk musikisine, halktan bir adammış gibi, kalbi onlarla beraber çarpar, kafası onlar gibi düşünür bir insan olarak girmek lâzımdı, ve ancak bu suretle o musiki nin yeknasak ahengi altında gizli sihri, kendi tabirile «Alman ruhunu, ve musiki hassasiyetini» keşfetmek mümkün olabilirdi. Senelerce, hemen Almanyanın her mıntakasını dolaştı, dinlediği birçok şarkıları tespit etti, ve zengin bir malzeme üzerinde gene senelerce çalıştı. Senfonilerinden, konsertolarından, hatta koral eserlerinden bu devirde bestelenmiş olanlarda, bu yeni ve taze kır havası, tabir caizse, «bu tatlı türkü» bir buğu halinde yükselir, ve insana ağaç altlarında, su başlarında uzanıp dinlemenin uzvî neş'esini verir. Zengin halk musikisi korpüsü yanında, hayatının mühim bir kısmını geçirdiği Avusturya ve Macaristandaki dolaşmalarda toplanmış yeni motiflerle işlemeli vals musikisinin de büyük bir yeri vardır. Alman ruhunu eserine mihver yapmış olan bu sanatkâr, Alman için, hemen hergünün hâdisesidir. Fakat, bilhassa bu on beş gün, onun etrafında bütün memleketi toplamış oluyor. Berlindeki Brahms cemiyeti tarafından tertib edilen bu şenliklere 27 mayısta Berline belediye dairesinin merasim salonunda belediye reisi Lippert tarafından Berlin musiki mükâfatının verilmesile başlanmıştır. Ayni gün Lâypzig'in Hermann Abendroth tarafından idare edilen orkestrası solist olarak Max Strub ve Ludwig Hoelscher'in iştirakile san'atkârın ikinci senfonisi, çift konsertosunu ve Haydn varyasyonlarını çalmıştır. İkinci konser 4 mayısta, Almanyanın kıymetli orkestra şeflerinden Eugen Jochum'un idaresinde ve solist olarak Georg Kulenkompf'ın iştirakile Hamburg millî orkestrası san'atkârın alto için bestelenmiş serenadını, bir keman konsertosunu ve üçüncü senfonisini çalmıştır. Fakat, bu konserlerden en mühimmini, 11 mayıs gecesi Wilhelm Backhaus'un san'atkârın piyano eserlerini çalışı, 29 nisan ve 5 mayısta halk musikisi eserlerinin Gerhard Hüsch tarafından tegannisi teşkil etmiştir. Maamafih, bu şenliklerin en zengin kısmı hazirana bırakılmıştır. O zaman, Berlin filârmonik orkestrası san'atkârın şato musikisi eserlerini, Hans von Benda'nın idaresinde Charlottenberg şatosunun bahçesinde ve eski devirlerin rüstik dekoru içinde çalacaktır.

Bu zengin musiki ziyafetinde insanlar, günün yorucu, boğucu, ve ekseriya ümidsiz hâdiseleri karşısında kendilerine açılmış sıcak bir kucak, derdlerini dinleyecek bir kalb yoldaşı bulmanın neş'esini yaşamışlardır. Ne mutlu o san'atkâra ki, hâlâ çarpan bir kalbe benzeyen mezarı başına üşüşmüş insanların hayat ve sevgi ümidlerini tazelemek sevincini ve saadetini tatmaktadır.

ŞERİF HULÛSİ

Toprak Mahsulleri Ofisi afyon alıyor

Hükûmetin verdiği bir kararla Toprak Mahsulleri Ofisi, her sene Ziraat Bankası vasıtasile müstahsilden alınan yeni afyon mahsulünden başka evvelce alınamayıp sahibleri elinde kalan 1938 ve daha evvelki seneler mahsulünün mübayaasını yapmaktadır. Bu mübayaat bu ay sonuna kadar devam edecektir.

Afyon sahiblerinin alacaklarının tahsilâtını geciktirmemek için Ziraat Bankası, Ofisteki alacakların temliki mukabilinde alâkadarlara yüzde seksene kadar bir avans hesabı açmağı kabul etmiştir.

KADIN ve MODA

Bu gece elbisesi renk olarak beyaz ve siyahtır. Beyaz etek kısmı ipekli organzadan ve üstü siyah danteldir. Belini süsliyen kuşak siyah ince kadifedir, üzerine tek bir gül konmuştur.

Yalova kaplıcalarında faaliyet

Doktor Nihad Reşad yapılan ıslahati anlatıyor ve bazı lüzumsuz tenkidlere cevab veriyor

Cumartesi gününden itibaren açılan zümrüd Yalova kaplıcaları ve Otel Termal bu sene her türlü tahminin fevkinde bir rağbet görmektedir. Yalova kaynaklarının Hyperthermale ve Radyoactive hassalı sularından istifade etmek için vatandaşların gösterdikleri bu rağbetin yanıbaşında birçok yabancıların da ya memleketimize yaptıkları seyahatten istifade ederek ve yahud sureti mahsusada Yalovaya gelip kür yapmaları geçen senedenberi Yalova kaplıcalarında bilgi ve ihtısasa dayanarak yapılan ıslahatın ne kadar iyi tesir uyandırdığını göstermektedir.

Bu arada Yalova kaplıcaları hakkında bazı gazetelerde hakikate uymadığı gene o gazetelerin itiraflarile sabit olan bazı neşriyatta da tesadüf olunmuştur. Bu vesile ile bir muharririmiz Yalova otel ve kaplıcaları müessesesi müdür ve başhekimi profesör doktor Nihad Reşad Belgerle görüşmüş, gerek bu neşriyat, gerekse Yalova kaplıcalarının vaziyeti hakkında izahat almıştır.

Muhterem doktor diyor ki:

«— Bazı gazetelerde müdür ve başhekimi bulunduğum Yalova kaplıcaları hakkında şahsım da karıştırılarak bir takım neşriyat yapıldığını gördüm. Ben şahsan tenkidi, münakaşa ve müzakereyi sever bir adamım; muhik tenhkidlerden istifadeye çalışırım. Fakat tenkidin hak ve hakikate tevafuk etmesini isterim. Bu nevi tenkidler, bilhassa devlete aid bir âmme müessesesine taallûk ederse tashih vazifemizdir. Kaldı ki bu yazıda mevzuubahsolan noktaların hiçbiri hakikate uygun değildir.

Yazıda imza sahibi olan zat Yalovaya gelip yeni şeklini ve oradaki mesai tarzını görmemiş, sadece kim olduğu meçhulüm olan bir zatın ifadesine istinaden kalem yürütmüştür. Nekadar arzu edilirdi ki bu zat bir defa da müesseseden malûmat almak samimiyetini ihtiyar etsin ve ona göre karilerini tenvir etsin.

Makale sahibini tahrik eden zat anlaşılıyor ki mayısın 16 ncı günü yani küşaddan bir gün evvel Yalovaya gelmiştir. Bugünde henüz Otel Termal ve kaplıca resmen açılmış değildi ve teşkilât kadrosu da tamamlanmamıştı. Buna rağmen idare Yalovaya koşan vatandaşların esbabı istirahatini mehmaemken teminini kendisine vazife bilerek ziyaretçilere elinde olabilen kolaylığı göstermeğe çalışıyordu.

Fakat ziyaretçi adedi de intizar edilenden fazla zuhura karşı idare, mahdud vesaitile ihtiyacı karşılamağa çalışmıştır. İşte mevzuubahs şikâyet, açılmadan bir gün evvel hiçbir taahhüdümüz olmadığı halde, halka karşı göstermekte olduğumuz şu kolaylıklarla meşgul bulunduğumuz bir sırada oluyor. Biz, Yalovada 20 mayısta kaplıcaların açılacağını ilân ederken kaplıcanın kısmen ve otellerden de yalnız Otel Termal'in açılacağını tasrih etmiştik. Çünkü, diğer oteller muhtacı tamir olduğundan üzerinde bir tamirat ve ıslahat yapılmaktadır. Denizbanktaki tahavvülât dolayısile ancak nisanın sonunda tamirlere muktazi tahsisatı alabildik. Bu sebeble tamirata pek geç başlanmıştır. Tamiratın hitamından sonra ve ümid ettiğim gibi bu ay nihayetinde Çınar otelini eski halinden çok farklı olarak açacağımızı söyliyebilirim.

Termal otelinde fiatların pahalılığı ileri sürülüyor. Otel Termal'in fiatları, memleketin umumî hayat şartları ve emsali otellerin ücretleri de göz önünde tutularak kaplıcaların idarî ve malî imkânlarına uyar bir şekilde tayin ve tespit olunmuştur. 60 kuruştan başlıyan pansiyon ücreti içinde oda, sabah kahvealtısı, öğle ve akşam yemekleri de dahil olduğunu söylersem zannederim bu sınıf lüks oteller için çok görülecek bir ücret olmadığı anlaşılır. Bunun yüzde on garson ücretile beraber 275 kuruşu yemek ücreti olarak çıkarılırsa otel ücreti için bütün servislerile 330 kuruş kalır. Sirkeci otellerinde bile alelâde müstakil bir oda iki liradır. Maamafih Otel Termal bizim lüks otelimizdir. Bundan daha ucuz olan ve memleketin en muntazam otellerinden biri olmasını temine çalıştığım büyük otelde yemeklerile beraber oda ücreti 420 kuruştan; Çınar otelinde ise yemek mecburiyeti de yoktur ve oda kirası iki liradan başlar.

Lokanta ve otelcilik bahsinde esefle söyliyeyim ki henüz elimizde yetişmiş eleman yoktur. Bu işte çok geriyiz. Otelcilik kısmına yeni intıbak eden Türk gencleri lokantacılık kısmında henüz yetişmemiştir. Bunun için memleketin en tanınmış bir lokantasile geçen sene yaptığımız mukaveleyi bu sene de yeniledik. Fakat her nedense bu lokanta bilâhare istinkâf edince sür'atle ayni ayarda olan diğer bir müessese ile anlaştık. Geçen seneki lokanta sahibine 8000 lira tazminat verdiğimizi yazıyorlar. Bir de müessesenin 51,000 lira kâr temin ettiğini ilâve ediyorlar. Halbuki Yalova müessesesi bir santim tazminat vermemiştir. Lokanta sahibinin elli bin lira kâr temin etmesi de ancak bu miktar yaptığı cirodan kinayedir. Hatta bu sene lokantacılara otel için tutulacak orkestranın ücreti taahhüd ettirilmiştir.

Bu arada vazife mukabilinde aldığım ücret, ve buna mukabil ifa eylediğim vazifenin tarzı, münakaşa mevzuu olmuştur. Şunu arzedeyim. Ben Yalova kaplıcalarının müdür ve baştabib ve rüşeym halinde bulunan kaplıcayı kurmakla mükellef bir mütehassısım. Bu üç sıfatla orada vazife görüyorum. Kaplıca mevsimi başlayınca haftada asgarî beş gün kaplıcada bulunur ve diğer günler de İstanbulda kaplıca işlerile meşgul olurum. Kapalı iken de Denizbanktaki büroda bir an kesilmiyen hazırlık faaliyetile meşgul olurum. O müddet zarfında da haftada iki gün, belki de lüzum yokken Yalovaya gider ve yapılan işleri mahallinde tetkik ederim.

Sezonda Yalovaya kür için gelen hastalar müesseseye bütün kür müddetince iki lira gibi küçük bir ücret vererek daimî nezaret, muayenei sıhhiyem altında tedavi edilirler. Buna mukabil hastalardan başkaca ücret alınmaz. Refakatimde 350 şer lira maaşlı üç doktorun olduğu yazılmış ki - esefle söyliyeyim - bu da asılsızdır. Şimdilik 125 lira ücretli daimî bir tek hekim arkadaş var. Sezon kadrosunda ise muvakkat bir kimyager doktor, bir fiziyotrapi mütehassısı, bir de muayeneye yardımcı doktor kadroya alınır. 100 er lira ücretli bu arkadaşların mesai müddetleri ancak dört aydan ibarettir.

Şurasını da tasrihe lüzum görürüm ki bu sıhhî müessesenin Avrupadaki bazı emsali gibi eğlencelere tahsis edilmiş yerleri yoktur. Buraya yalnız bu sularla tedavisi mümkün olabilen hastalarla istirahate muhtac olan vatandaşlar gelir. Müessese bilhassa bunların tedavileri ve yemeklerinin tanzimi, istirahatlerinin teminile meşguldür. Şunu demek isterim ki Yalovada bunun haricinde (safa) mevzuubahis değildir. İdare bütün şümulile Yalovada termal tedavisini tatbikle meşgul ve mükelleftir.

Müessesenin bütün sarfiyatı, haiz olduğu resmî mahiyetine binaen, işletme masrafları bakımından merbut bulunduğu makamca sene sonunda kontrola tâbidir.

Müdür sıfatile müessesemize gelen hastaların esbabı istirahatlerini ihzar etmekle beraber müessesenin yaşamasını da temin için füzulî masraflardan kaçınmak mecburiyetindeyim.

Matbuatımızın, memleketin menfaatlerini korumak, halkımızı tenvir etmek hususunda vazifesinin büyüklüğünü idrak edenlerdenim. Fakat kanaatimce bu nevi yersiz tenkidler ne memleket ne de kurulmakta olan müesseseler lehinedir.

Yalovada teşkilât noksanlığı yoktur demiyorum. Bununla beraber daima ikmaline çalıştığımız kusurlar da olabilir. Bu kusurları bir mütehassıs gözile ben çok evvel görüyor ve düzelmedikçe muazzeb oluyorum.

Yabancı bir memlekette uzun müddet bu sahada çalışırken Yalova kaplıcalarını kurmak ve idare için memlekete dönen ve bu suretle haricde senelerce çalışarak ve icrayi san'at ederek öğrendiklerini burada tatbik edebilen bir ferd sıfatile ben vicdanî bir haz duyuyorum. Yalova kaplıcalarında eskisine nazaran büyük fark ve ıslahatı gören vatandaşların her zaman ibzal ettikleri takdirler bizi çalışmamızda teşci ediyor.»

Danzig ihtilâfı

Londra 25 (Hususî) — İki İngiliz zabitinden mürekkeb askerî bir heyet bugün Varşova'ya muvasalat etmiştir. Heyet Lehistana harb malzemesi temini hakkında müzakerelerde bulunacaktır.

Fransız - Leh anlaşması

Varşova 25 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre Fransız Nafıa Nazırı Demonzie'nin Varşova'yı ziyareti esnasında başlanılan ve sonra Pariste devam olunan müzakereler neticesinde dün bir anlaşma imzalanmıştır.

Bu anlaşma mucibince bir Fransız grupu Lublin ve Strachowice'de iki büyük elektrik fabrikasile cereyanın nakli için icab eden tesisatı vücude getirecektir. Bu inşaat 420 milyon franka çıkacaktır.

Bir Fransız heyeti Varşovada

Varşova 25 (a.a.) — Fransız - Polonya hukuk kongresine iştirak edecek Fransız heyeti Fransa temyiz mahkemesi birinci reisi Fremicourt ve Fransa baro reisi Charpentier'nin riyaseti altında bu sabah Varşova'ya gelmiş ve Polonya Adliye Nazır muavini Chelmonski tarafından istikbal edilmiştir.

Hududda yeni bir hâdise

Varşova 25 (a.a.) — Danzig'deki bir Alman membaından bildirildiğine göre müsellâh iki Leh askeri, Polonya hududunu aşarak Danzig arazisine girmiştir. Danzig gümrük memurları, bu askerleri geri dönmeğe mecbur etmişlerdir. Askerler, bir bisiklet bırakarak kaçmak mecburiyetinde kalmışlardır.

Danzig statüsü, Polonya makamatına bir protesto notası vermiştir.

İdam edilen Lehliler

Varşova 25 (a.a.) — Kurjer Warzawski gazetesi, Berlin mahkemesinin Oppeln'deki Polonyalı ameleden dördünün idama mahkûm edilerek kafalarının kesilmiş olduğunu haber vermektedir.

Bu gazete, Breslau'daki Polonyalı bir amelenin de nazi aleyhtarı risaleler tevzi ettiğinden dolayı idama mahkûm edilmiş olduğunu ilâve etmektedir.

Bir tevkif

Danzig 25 (a.a.) — Danzig'de mukim Polonyalılardan Cyrsow, Evvelki gece Danzig polisi tarafından tevkif edilmiştir.

Polis, tevkifin sebebi hakkında hiçbir şey söylememiştir.

Türk - İngiliz anlaşması

Fethi Okyar dün gece radyoda bir konferans verdi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Fethi Okyar demiştir ki:

«— Yeni Türk - İngiliz itilâfı hakkında İngiliz dinleyicilerine Ankaradan birkaç kelime hitab etmek fırsatını bulduğumdan dolayı memnunum.

Türk Cumhuriyetini İngiltere Kralı nezdinde müteaddid seneler temsil etmek şerefini ihraz etmiş eski bir büyük elçi sıfatile iki memleket arasındaki münasebatın böyle mes'ud bir inkişafından bilhassa mesrurum. Eminim bütün vatandaşlarım bu meserrete tamamen iştirak etmektedirler. Hatta daha ileri giderek diyebilirim ki vatandaşlarım arasında hiçbir beynelmilel itilâf bu kadar rağbet görmemiştir.

Bunun sebebi aşikârdır. O da itilâfın gayesinin Akdenizde sulh ve emniyeti tesis etmekten başka birşey olmamasıdır. Her iki memleketin bu denizde hayatî menfaatleri vardır. Bu menfaatler ancak sulh ve emniyetin hâkim olması suretile muhafaza olunabilir. Her iki memleket bu büyük millî ve beynelmilel münakalât sahasından alınacak istifadelerin herkese şamil olmasını arzu etmektedir. Maksad ve menfaatler böylece ayni olunca iki memleketin bunları korumak ve icabında hakimiyet veya asayişsizlik teşebbüslerine karşı sulhu muhafaza etmek için teşriki mesai etmelerinden daha tabiî birşey tasavvur olunamaz.

Hüsnüniyet sahibi hiçbir milletin, tecavüz niyetinde veya hakimiyet emelinde olmıyan hiçbir devletin Avrupa sulhuna yapılan bu müşterek hizmeti tasdikten geri kalmıyacağını zannederim. Filhakika bu teşriki mesai herkese açıktır. Birçoklarının sulh taraftarı oldukları iddiasının işitildiği şu sıralarda herhangi bir sergüzeşt siyasetinden veya kötü emellerden berî olduğu dünyaca malûm olan iki memleketin teşriki mesaisine meş'um bir mana atfedilmesini müşkül görüyorum.

Memleketimin coğrafî vaziyetinin askerî ehemmiyeti ve onun kara ve deniz kuvvetleri İngiliz kudret ve miknetile elele verince, öyle ümidediyorum ki, Yakınşarkta ve Akdenizde devamlı bir sulh emniyet altına alınmıştır.

Her iki milletin tam bir itilâf halinde olduklarına ve birbirlerine karşı tam bir itimad beslediklerine mutmainim. Türk ordusu her zaman İngiliz ordusunun kıymet ve şecaatini takdir etmiştir. Diğer cihetten Londrada ikametim esnasında benimle görüşmüş olan bütün İngiliz zabitleri memleketimin ordusu hakkında gayet takdirkârane lisan kullanmışlardır. İngiliz halkı, eminim ki, Atatürkle onun kudretli ve parlak halefi İsmet İnönünün idaresi altında Türkiye Cumhuriyetinin takib ettiği dürüst siyaseti tasvib etmiştir. Bu siyaset, taahüdlerine sadakat ve milletlerarası ihtilâfların sulh yolile halli suretinde hulâsa edilebilir. Büyük Britanyanın beynelmilel muamelelerde takib ettiği şaşmaz dürüstlüğü Türk milleti ve onun hükûmeti ayni suretle takdir etmekte ve Büyük Britanyanın son buhrandanberi medeniyeti bir felâketten kurtarmak için sarfettiği cesurane gayretlere hayranlık duymaktadır.

Bu müşterek gayretler arasında Fransanın da Büyük Britanya ile mesaisini teşrik ettiğini görmekle memnunuz ve eminiz ki Sovyet İttihadile devam etmekte olan müzakerat o memleketle dahi tam bir anlaşmaya müncer olduktan sonra bizim müşterek sulh cephemiz insaniyeti bütün korkulardan kurtaracak ve herhangi bir tecavüzün muvaffakiyetini imkânsız bir hale koyacak kadar kuvvetli olacaktır.

Bununla beraber, bu muhavereyi bitireceğim sırada, bütün milletlerin ve onların liderlerinin herkes için sulhtan daha büyük bir menfaat mevcud olmadığını ve hiçbir arazi ilhakı emelinin, hiçbir siyasî ihtiras muvaffakiyetinin -bunun başarılabileceği farzımuhal kabul olunsa bile- bugünkü harbin getireceği muhakkak olan fecaatleri ve binnetice bütün medeniyetin yıkılmasını, telâfi edecek kadar büyük olamıyacağını tanıyacakları ümidini ifade etmek isterim.

Londra, mukabil cevabını dün Moskovaya gönderdi

Bu cevabı, İngilterenin istediği üç taraflı itilâfın askerî noktalarını ihtiva etmektedir

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tir. Sefire, ayni zamanda Başvekil Çemberlayn'in dünkü beyanatının bir sureti de gönderilmiştir.

Siyasî mehafilde, teferrüata aid meselelerin Sovyet Elçisi Maiski'nin Cenevreden dönüşünde Londrada devam edileceği ve kat'î anlaşmanın bu hafta imza edileceği kanaati umumidir.

Cevabın mahiyeti

Londra 25 (a.a.) — Resmî mehafil, İngilterenin 15 mayıs tarihli Sovyet tekliflerine vermiş olduğu cevabın Moskovaya gönderilmiş olduğunu beyan etmektedirler. Bu cevab, İngilterenin halihazırda taraftar bulunduğu üç taraflı itilâfın ekseri noktalarını ihtiva etmektedir.

Sovyetlerin cevabı, Londraya gelince, İngiliz tekliflerinin nihaî metni, Moskovadaki İngiliz sefirine verilecektir. Sefir, Sovyet hükûmetine tevdi edilmek üzere Çemberlayn'in beyanatı metnini şimdiden almış bulunmaktadır.

Harbiye Nazırı Moskovaya gidecek

Londra 25 (a.a.) — Bazı gazetelerin bildirdiklerine göre, Harbiye Nazırı Hor Belicha, refakatinde Harbiye Nezareti eksperleri olduğu halde, şahsan Moskovaya gidecek, orada Sovyet ordusu şeflerile temaslarda bulunacak ve Kızılordunun kıymeti ve organizasyonu hakkında fikir edinecektir.

Prensip anlaşması oldu

Londra 25 (a.a.) — Siyasî mehafilde beyan olunduğuna göre, Büyük Britanya hükûmetinin Sovyetler tarafından yapılan tekliflere resmî cevabı Moskova hükûmetine bildirilmek üzeredir.

Mezkûr mehafil, İngiltere, Fransa ve Rusyanın karşılıklı yardımları için teşriki mesaide bulunmalrı projesinde prensip anlaşmasının elde edildiğini teyid eylemektedir.

Sovyet hükûmetine verilecek cevab Cenevre konuşmaları ve İngiliz kabinesinin dünkü müzakereleri neticesinde hazırlanan bir muahede formülünü ihtiva eyliyecektir.

Press Association'un öğrendiğine göre, İngiliz - Türk anlaşmasında olduğu gibi İngiliz - Rus anlaşması da evvelce ilân olunacak ve muahedenin imzası sonradan vuku bulacaktır.

Gene *Press Association*, Polonya ve Romanyanın ileri sürdükleri bazı itirazların bertaraf edilmiş olduğunu kat'î olarak yazmaktadır.

Fransızların mütaleası

Paris 25 (a.a.) — Paris siyasî mehafilinde hâkim olan kanaate göre, İngiliz - Fransız - Sovyet müzakerelerinin esası hakkında anlaşma hâsıl olmuştur.

Filhakika İngiliz kabinesi, bugün öğleden sonraki toplantısında Fransa, İngiltere ve Sovyetler arasında doğrudan doğruya yardım tesis eden üçler paktını esas itibarile kabul etmiştir. İngiliz Hariciye Nezareti mütehassısları bu anlaşmayı tespit eden formülü yazacaklar ve en kısa bir müddet içinde, belki de bugün Fransız hükûmetine bildireceklerdir.

Bu metin Paris ve Londra hükûmetlerince kat'î olarak kararlaştırıldıktan sonra İngilterenin Moskova elçisi bunu Sovyet hükûmetine ve Fransız Hariciye Nazırı da Sovyetlerin Paris Büyük Elçisine tevdi eyliyecektir.

Siyasî Fransız mehafilinde zannedildiğine göre, anlaşma sür'atle ve ihtimal önümüzdeki haftanın sonundan evvel kat'î bir şekil alacaktır.

Sovyetler bedbin

Cenevre 25 (a.a.) — Sovyet mehafili, İngiliz - Sovyet müzakerelerinin neticesi hakkında Çemberlayn'in gösterdiği nikbinliğe tamamile iştirak etmemektedir.

Mezkûr mehafilde ihtilâflı noktaların öyle ikinci derecede ehemmiyetli şeyler olmadığı ve kısa bir zamanda kat'î bir netice elde edilmesinin pek az muhtemel bulunduğu beyan olunmaktadır.

Haber alındığına göre, geçen pazar günü Maiski - Halifaks mülâkatlarında müzakereler hiç de terakki etmemiştir. Fransız Hariciye Nazırı Bone tavassut teşebbüslerinde bulunmuş ve neticede ancak noktai nazarlar tenvir edilmiş ve mutavassıt bir tarzı hal formülü ileri sürülmüştür. Maiski bu formülü kabul edilir mahiyette görmediğini ve fakat bu hususta kat'î birşey söylemeğe salâhiyetli olmadığını beyan etmiştir.

Paris elçimizin ziyareti

Paris 25 (a.a.) — Hariciye Naziri Bone bu akşam Sovyet büyük elçisini ve müteakiben de Türkiye büyük elçisini kabul etmiştir.

Londra sefirimizin söylediği nutuk

Londra 25 (a.a.) — Türkiye büyük elçisi Dr. Tevfik Rüştü Aras, dün akşam Avam Kamarasında verilen bir akşam ziyafetinde parlamento azasından bir grupla Büyük Britanya politikası etrafında görüşmelerde bulunmuş ve bu münasebetle bir nutuk söyliyerek Türk - İngiliz anlaşmasının ehemmiyetini tebarüz ettirmiştir.

Lord Phillimor'un riyaset ettiği bu toplantıda kabine azasından müteaddid nazırlar da hazır bulunmuştur.

Nevyork sergisindeki Yugoslav paviyonu

Belgrad 25 (a.a.) — Nevyorktan bildirildiğine göre beynelmilel Nevyork sergisindeki Yugoslavya paviyonunun küşad resmi, Yugoslavyanın Nevyork sefiri Fotich, Nevyork Belediye reisi Laguardie ve bu münasebetle Amerikanın muhtelif mıntakalarından gelmiş olan Yugoslav muhacirlerinin huzurile yapılmıştır.

Nevyork Belediye reisi, Sırb - Hırvat lisanile bir nutuk söylediği gibi Fatich de bir nutuk irad etmiştir.

Her iki hatib, Yugoslav ve Amerikan milletlerini yekdiğerine bağlıyan kuvvetli dostluk rabıtalarına işaret etmişlerdir.

Bayan bir hizmetçi aranıyor

Iki kişilik bir aile yanında ufak tefek işlerle meşgul olmak üzere bir hizmetçiye ihtiyaç vardır. Münasib mikdarda aylık verilecektir. Istanbul posta kutusu 246 No. da L. L. adresine mektubla müracaat edilmelidir.

KIYAMET KOPUYOR

YAZAN: MAURİCE DEKOBRA — ÇEVİREN: HAMDİ VAROĞLU

— 8 —

O esnada, bir hizmetkâr, onun kolunu dürterek hürmetkâr bir tavırla:

— Birinci masada boş bir yer var, dedi, eğer mösyö lûtfen o yeri almak isterlerse....

Gaspar, zihin yormağa lüzum görmeden, cazibeye yakalanmış gibi, gitti, oraya oturdu. Hiç kimse kendisine dikkat etmiyordu. Sabo, elden ele geziyordu. Yalnız Krupyenin sesi işitiliyordu. Arasıra, oyunculardan biri, sesini yükseltmeden: «Banko!» diye fısıldayor, yahud kâğıd istiyordu. Masanın üstünde para yok, yalnız fişler vardı. Gaspar, fiş istedi. Uzattığı bir deste banknot mukabilinde kendisine derhal fiş verdiler.

Fişleri alır almaz:

— Banko! dedi.

Kendisine iki tane kâğıd uzattılar. Bakmadan aldı. Krupye, öteki oyuncuyu göstererek:

— Mösyö, dedi, bir kâğıd alabilirsiniz.

Gaspar biraz şaşalamış gibiydi. Dilinin ucuna gelen bir suali sormaktan kendini alıkoyamadı:

— Kozumuz nedir?

Krupye, oduğu yerde sıçradı. Şahsına hakaret edilmiş gibi canı sıkılmıştı.

— Koz mu? dedi. Koz yok mösyö. Burada altmışaltı oynamıyoruz.

— Ya! Affedersiniz!

Önüne bir kâğıd geldi. Daha sebebini anlamağa vakit bulmadan krupye:

— Çevirin! emrini verdi. Üç!

Gaspar'ın arkasında duran ve bu işten pek iyi anlar görünen ufaktefek bir kadın, onun yaptığı yanlış harekete pek canı sıkılmış bir tavırla:

— Doğrusu, kâğıd çekmemeliydiniz, mösyö dedi.

— Ya! Acaba? Vah vah...

— Neyse! Oldu bir kere.

Gaspar şaşırıp kaldı. Krupyenin sesi yükseldi.

— Bakara. El geçiyor.

Tahta kutu Gaspar'ın önüne geldi. Karşıdaki kadın fişlerden birini önüne itti.

— Elli Lüiye banko!

Denildi ve Gaspar, neye uğradığını bilmeden, bin frankının önünden çekilip alındığını gördü. Krupye, saboyu sürüyordu.

Gaspar bir hamle etti:

— Ey! Dur bakalım! Çekmece burada kalsın.

Canı sıkılan krupye:

— Mösyö, dedi, el değişiyor. Sabo da beraber değişecek.

— Hangi sabo?

Krupye, Gaspar'a aldırış etmeden işine bakarken, masanın etrafındakiler, mırıldandılar. Gaspar'ın arkasında duran genc kadın sordu:

— Mösyö, siz çoktanberi mi bakara oynarsınız?

Gaspar, cebinden saatini çıkararak baktı; gayet ciddî:

— Ben mi? dedi. Tam dokuz buçuk dakikadanberi.

— Oyunu hiç bilmiyor musunuz?

— Hiç.

— Durun, öyleyse, size yardım edeyim.

Genc kadın, ona danışmadan bin franklık fiş aldı:

— Bunu sizin için oynıyacağım, dedi. İster misiniz?

— Kendi kendime kaybedemez miyim diyorsunuz?

— Yarıyarıya oynarız. Her zaman yapılan şeydir bu.

— Eh, mademki her zaman yapılan şeydir, pekâlâ.

Gaspar, genc kadının fişi alıp gitmesine ses çıkarmadı ve kadınla fiş, salonun kalabalığı arasında kayboldular.

— Bana yirmi bin franklık fiş verin.

Krupye, derhal kendisine bir iki iltifat cümlesi lûtfetti. Yüzlerde, gene kendisine müteveccih tebessümler belirdi. Arkasında daha büyük bir kalabalık toplandı, Gaspar daha rahat bir vaziyet aldı ve biraz evvel, hiç zahmet çekmeden mütemadiyen kazanan şişman adamda gördüğü gibi, yana dönerek, bacak bacak üstüne attı, oturdu.

. . . . . .

İki saat sonra, Gaspar hâlâ yerinde oturuyordu. Sabo, önünden defalarca geçmiş ve Gaspar defalarca, hatta birşey söylemesine lüzum olmadığı halde «banko!» demişti. Kendisine birkaç defa kâğıd vermişlerdi. Ses çıkarmadan almıştı. Krupye, elindeki uzun sopa ile, önünden büyük fiş yığınları çekmiş, ona daha küçük yığınlar vermişti. Hatta, birkaç defa kazandığını bile zannediyor, ancak buna pek de emin bulunmuyordu. Adamakıllı yorgundu, kafasının içi boşalmış gibiydi.

Kesesi de bomboştu. Gaspar'ın önünde, yirmişer franklık beş tanecik fiş kalmış, elleri bu fişlerin üstünde, sinirli sinirli trampet çalmaya başlamıştı. Şakakları hafif hafif terliyordu. Kravatı kırk beş derecelik bir yampirilik arzediyordu. Üzerine ağır bir endişe bulutu çökmüştü.

Bir aralık Krupye kendisine dönerek:

— Baksanıza, mösyö, dedi. Siz artık bir baska masava gidip oynasanız.

Gaspar birdenbire ateş püskürdü:

— Niçin başka masaya gidecekmişim?

Krupye, sakin bir sesle:

— Bu masa yirmi beş Luilik masadır da, ondan, diye cevab verdi.

Gasparın öfkesi can sıkıntısına tahavvül etti:

— O halde, bu masada oturmaya benim hakkım yok mu? Yirmi dokuz bin dokuz yüz frank kaybettiğim halde burada oturamıyacak mıyım?

Karşısında oturan şişman adam, son derece hakaretâmiz bir eda ile:

— Hayır efendim, oturamazsınız, usul böyledir burada! dedi.

Başka birisi lâkırdıya karıştı:

— Bakarayı yamyamlardan mı öğrenmiş, nedir?

— Peki, peki, öyle olsun. Fakat şu kadar söyliyeyim ki, hiç de misafirperver insanlar değilsiniz.

Gaspar, böyle diyerek, meyus bir çehre ile yerinden kalktı. Cebinde kalan son yüz frangı bir kere daha saydı ve hiç kimsenin yüzüne bakmadan, Krupye'ye bir Lui altını bile vermeden salona doğru yürüdü, kalabalığa karıştı.

(Arkası var)

Seyahat ve macera hikâyeleri

Kum çöllerinde...

— 4 —

[Geçen defalar çıkmış olan kısımların hulâsası: Jean Fabret kimsesiz bir Fransız çocuğudur. Mektebin tatil zamanından istifade ederek Afrikada büyük sahra civarında Gao'daki kıt'alardan birinde zabit amcası Robert'in yanına gitmek üzere Paristen Marsilya'ya geliyor. Fakat yolda cüzdanını çaldırmış olduğu için vapur biletini alamıyor, binbir müşkülâta uğradıktan sonra bir kurnazlıkla vapura binip Cezaire geliyor. Fakat sahraya nasıl gidecektir. Otobüs parası yok. Karnını nasıl doyuracak ve geceyi nerede geçirecek? Bereket versin bir bar sahibi onu yardımcı olarak yanına alıyor. Jean tezgâh başında etraf aydınlanıncıya kadar güzel güzel çalışıyor.]

Derken, birdenbire kapıdan içeriye üç delikanlı girdi. Yüksek iskemlelerin üzerine çıkarak tezgâhın önünde sıraya dizildiler. Dışarıda başlamış oldukları bir mükâlemeye devam ediyorlardı. İçlerinden bir tanesi ötekine:

— Pierre, diyordu, satın aldığın bu otomobil senin başına bir felâket getirecek ama, dur bakalım!

Sevimli ve metin yüzlüsü cevab verdi:

— Hiçbir şey olmaz azizim.. Çok mükemmel bir araba ama, onu sen anlamazsın!

— Öyle ama, herhalde büyük sahrayı geçemezsin dostum!

— Sen böyle dedikçe benim o seyahati yapmak hususundaki hevesim artıyor..

İki arkadaş gülüyorlar ve çöldeki muhtelif tehlikeleri sayıyorlardı. Pierre:

— Çölde artık tehlike kalmadı, dedi, orada herhangi bir Avrupa sokağında gezmek kabil.. Çünkü autcarlar için tanzim olunan yollardan pekâlâ gidilebilir. Her on kilometrede bir durup dinlenme yerleri de var..

— Bütün bu söylediklerin doğru ama, yol çok uzun.. Sonra Kosur, Tagit, Beniabbas, Adrar gibi geçilmesi müşkül tepeler, Tanzeruft misali müthiş susuz mıntakalar var.. Bir de vahalar arasında vukua gelecek lâstik patlamasını ve saireyi de hesaba katmak lâzım.. Tuareg'lerin hücumundan da korkmaz mısın?

— Yavrum, bunlar romanlarda, mecmualarda okunan hayalî şeyler!.

Üç delikanlı bu mevzu üzerinde münakaşayı uzattılar. Pierre çılgınca projeyi muhakkak tatbik sahasına koyacağını temin ederekten sözüne devam eyledi:

— Nasıl, benimle bahse girişir misiniz? Ben bu araba ile Gao'ya kadar gideceğimi iddia ediyorum. Yalnız mesele büyük bir benzin haznesi tedarik etmekte.. Bir de 50 litre kadar ihtiyat su götürebilmekte..

Pierre ile diğer iki arkadaşı bahsi kaybedecek olanın vereceği parada çarçabuk ittifak ettiler ama, Pierre bu seyahate onları da birlikte gelmeğe davet edince ikisi birden bu teklifi kat'iyetle reddeylediler. Genc adam:

— Korkaklar, dedi, o halde ben de yalnız giderim, bütün masrafı da deruhde ederim, ama yalnız biraz canım sıkılacakmış, ne yapalım?

Bu ana kadar muhavereyi sükûnet, lâkin ayni zamanda alâka ile dinlemekte olan Jean birdenbire söze karıştı:

— Beyim, dedi, müsaade ederseniz ben size refakat edeyim.. Hem de ayni zamanda yolda hizmetinizi görürüm.

Pierre mektebli çocuğa dikkatli dikkatli baktıktan sonra memnuniyetle güldü:

— Hay allah senden razı olsun, gördünüz mü, şu bacak kadar çocuk sizden daha cesur!

Diye arkadaşlarına takıldı. Sonra Jean'a dönerek ilâve etti:

— Yarın, hareket ederiz. Bütün hazırlığı ben yaparım, sen hiçbir şeye karışma!

Jean son derece memnun olmuştu. Ağzı kulaklarına varıyordu. Bir yankesicinin mel'aneti ona epey müşkülât çektirdiyse de tesadüf ona yardım etmişti. Amcası Robert'in yanına, ta Gao'ya kadar bu suretle gidebilecekti. İşini çabuk bitirmek için var kuvveti bazuya vererek çalışmaya başlamıştı. Barın sahibi:

— Hey dostum o kadar acele etme, kadehleri kırarsan ödetirim ha!..

Diye bağırdı.

III

Pierre'in bir gün evvelki iddialarında haklı olduğu anlaşılıyordu. Çünkü araba fevkalâde mükemmel bir yürüyüşle uçar gibi gidiyordu. Jean arkadaşının yanında oturmuş, rüyada bile bir mislini göremiyeceği bu tatlı yolculuğun istikbale aid hulyalarile gönlünü eğlendiriyordu.

Geçtikleri arazi, evvelâ herhangi bir Avrupa memleketinin kırlarını andırıyordu. Araba sık sık, iyi bakılmış bağların ve çayırlarda otlayan koyun sürülerinin arasından geçiyordu. Köyler kısmen muntazam ve tertibliydi. Yalnız arasıra tesadüf olunan deve kervanları yolcularımıza Afrikada bulunduklarını hatırlatıyordu.

Birden ufuk gölgelendi ve ileride birbirine kol vermiş uzun ve yüksekçe bir dağ silsilesi göründü. Bunlar Kosur dağlarının ilk sıralarıydı.

Pierre çok usta bir şoför gibi arabasını fevkalâde bir meharetle idare ediyor, bilhassa benzinden tasarruf ederek az esansla çok yol gitmeğe bakıyor, inişlerde gazi kesmeği ihmal etmiyordu.

Jean hâlâ hulyalarile başbaşa idi. Otomobilin katettiği mesafelerden daha uzun ve nihayetsiz bir sevinc onun benliğine hâkimdi. Tekerleklerin her dönüşü onu amcasına biraz daha yaklaştırıyordu. Genc mektebli atıldığı bu tatlı maceranın verdiği sarhoşlukla seyahatinin ilk merhalelerinde uğradığı müşkülâtı unutmuştu bile.. Zaman zaman gösterdiği cesaretten dolayı bizzat kendi kendini tebrik etmekten de geri kalmıyordu.

Kubububeşer'den sonra büyük sahraya aid araziye girmişlerdi. Etrafta kumdan ve güneşten başka hiçbir şey görünmüyordu. Güneşin huzmeleri taş parçaları üzerinde in'ikâs ederekten muayyen yedi rengin haricinde bir takım iltimalar daha husule getiriyorlardı.

Geçtikleri yolda autocar lâstiklerinin izlerile deve ayaklarının bıraktığı yerler birbirlerine karışıyordu. Bu manzara Jean'a biraz hüzün vermeğe başlamıştı. Hiçbir mahlûkun, hiçbir medeniyet eserinin görünmediği bu bitmek tükenmek bilmiyen boşlukta, yanında arkadaşı olmasına rağmen kendisini pek zavallı ve pek kimsesiz hissediyordu.

Saatlerin arası birbirinden uzaklaşmaya başlamış gibiydi. Muayyen kilometrelerde tesadüf olunan taşlar da gittikçe seyrekleşiyordu. Uzaktan iki köyün beyaz badanaları görünüyordu. Bunlar «Beniabbas» la Taghit vahasının etrafında inşa edilmiş olan evlerin duvarlarıydı.

- Arkası gelecek defa -

Çocuk portreleri

Küçük Rana bir çocuk Balosundaki kıyafetile

meraklı şeyler

Arkadaş muhabbeti

Fransada Bourg - Sur - Gironde ismindeki küçük bir köyde cereyan eden şu hâdise, sade insanlar arasında değil, ayni zamanda bir insanla bir hayvan arasında da kuvvetli arkadaşlık bağlarının vücude gelebileceğine mükemmel bir delildir. Paillet adında yaşlıca bir Fransız, senelerdenberi üstüne binip arabasını çektirdiği ihtiyar atını tıpkı bir arkadaş gibi severmiş. Bir gün gene arabasile gezmeğe çıkmış, tam yukarıda ismi geçen köyün önüne geldiği vakit, hayvancağız birdenbire yere yıkılıp ölmüş. Paillet bu hali görünce son derece müteessir olmuş. Uzun seneler kendisini sade hizmetinde kullandığı bir hayvan gibi değil, bir arkadaş gibi sevdiği beygirini anî kaybetmesi, ne dersiniz, adamın da birdenbire gelen bir sekte ile bu fanî dünyadan göçmesine sebebiyet vermemiş mi?

Garib bir seyahat

Evet, tamamile garib bir seyahat.. Hem de bu seyahati yapan kim, biliyor musunuz? Güneşin şualarından biri.. Amma, siz diyeceksiniz ki, güneşin her şuaı arzımızın ve diğer seyyarelerin dönmesi sayesinde durmadan seyahat etmiyorlar mı? Hayır, bu yer değiştirme

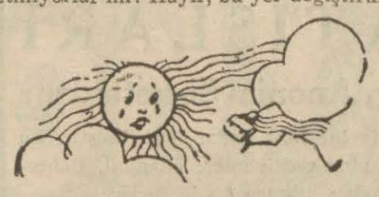

onlara benzemiyor. Bir takım insanlar güneşin sualarından birini zaptedip sonra posta ile başka bir memlekete göndermişler. Amerikada San - Francisco-da yapılan «ziya bayramı» dolayısile Hindistanda Bombay'da foto - elektrik denilen usulle tespit edilen bir güneş huzmesi radyo vasıtasile Londraya, oradan Nevyorka, oradan da San - Francisco'ya gönderilmiş. Demek, bir zaman gelecek ki arzımızın inadcılığı tutup da dönmekten vazgeçse de ziyası bu veya buna benzer vasıtalarla bir ucundan öbür ucuna pekâlâ gönderilebliecek.

Kuşların kadirşinaslığı

Avustralyada Sidney şehrinde iki hafta evvel John Johnson isminde zengin bir zat ölmüş. Bu adam müthiş bir kuş meraklısı imiş ve hayatı müddetince her cins kanadlı hayvanlara karşı sonsuz şefkat ve muhabbet göstermiş, birçok iyilikler yapmış imiş. John Johnson'un

cenazesi cesedin gömüleceği mezarlık civarındaki küçük kiliseye getirilmiş, dinî âyin yapılmıya başlanmış. Bir aralık bütün orada hazır bulunanları şaşırtan bir vak'a olmuş. Birçok sığırcık kuşları kiliseden içeri girmişler ve cenazenin üstünde mahzun ve mükedder uçuşup çırpınmıya başlamışlar. Hâdise, Sidney'deki kanadlı hayvanlar ilmile uğraşan akademi tarafından enteresan görüldüğü için Londradaki merkeze de bütün tafsilâtile bildirilmiş.

Hayatının baharında bir minimini ile bu baharın yavrularından kuzusu

Bilmeceyi çözenler

Bilmeceyi doğru çözenlerden bize fotoğraf gönderenlerin resimlerini basmıya devam ediyoruz. Fakat burada resmi çıkmak mutlaka hediye kazanmış olmaklığa delâlet etmez. Mükâfat kazananların ismi her ayın ilk haftasında neşrolunan büyük listeye yazılır. Soldan sağa sıra ile:

1 — Beyoğlu 15 inci okul Fatma Mühür.

2 — Tabzon İskele caddesi 8 numarada Necdet Çetinkaya.

3 — Kandıra posta karşısında 208 numarada Meliha Ergener.

4 — Beyoğlu Kalyoncukulluğu Plâtin apartımanı Kunt Korur.

5 — Akçekoca ilk okulu 150 Sevinç Onar.

6 — Nişantaşı erkek orta okulu Cemal Karayaz.

7 — Cağaloğlu erkek okulu Bürhaneddin.

8 — Balıkesir ilk okulda 408 Erdem.

9 — Aksaray Cerrahpaşa Kafesçiismailağa sokağı 18 numarada Pervin.

10 — Mersin orta okulu 164 Mustafa Kıryaz.

11 — Trakya Saray yatı okulu 669 Ergun Ertem.

12 — Bafra orta okul Hilmi Bilgin.

YAZISIZ HİKÂYE

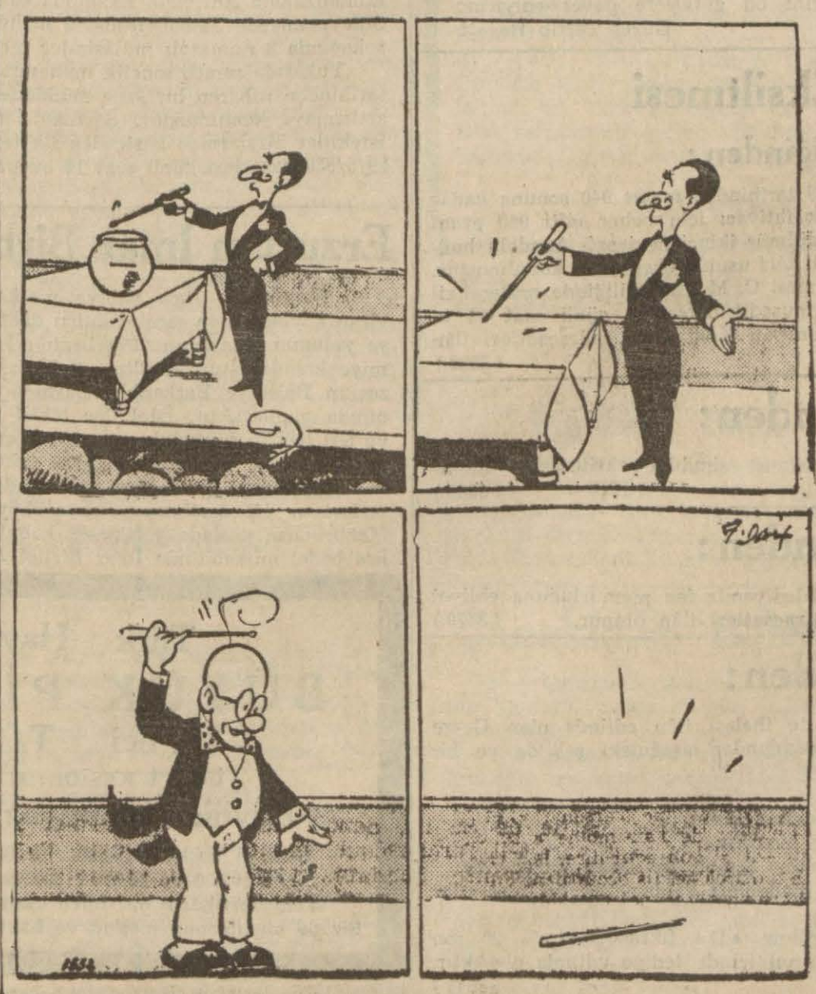

FAYDALI BİLGİLER

Hasırdan ev

İsveçte hasırdan evler yapılmıya başlanmış. Hem de bir iki tane değil, sürü ile. Krlslund civarında hasır evler inşası adeta bir moda şeklinde salgın halini almış. Fakat zannetmeyin ki, bu hasır evler, vahşilerin ottan, samanadn vücude getirdikleri kulübeler gibi şeyler.. Hayır.. Bildiğimiz asrî, konforlu meskenler tarzında mükemmel bir ikametgâh.. Yalnız bir noktayı unutmamak lâzım.. Hasırlar bu işte alelâde tabiatte tesadüf edildikleri gibi değil, yeni icad edilmiş bazı tertibat sayesinde bayağı kalın meşe tahtası vaziyetine sokuluyor ve inşaatta öyle kullanılıyormuş. Tahtadan çok daha ucuza mal olduğu gibi işlenmesi de ondan kolaymış. İsveçte inşa edilen bu binalar, dünyada ilk vücude getirilmiş hasır evlerdir.

OYUNLAR

Çifte top oyunu

Oyuncular müsavi sayıda olmak üzere iki grupa ayrılırlar. A ve B grupları. Bir meydan veya bahçede iki grup karşılıklı dizilirler. Aralarındaki mesafe iki metre kadar olmalıdır. Her oyuncunun arasındaki mesafe de keza buna müsavi olabilir. Sonra A ve B grupları oyuncuları kırık bir hat tarzında yerlerini değiştirirler. Yani A grupundan birinci oyuncunun yanına B grupundan ikinci oyuncu, B grupundan birinci oyuncunun yanına A grupundan ikinci oyuncu geçer ve sonuna kadar vaziyet bu şekle girer. A ve B gruplarının birinci oyuncularının ellerinde birer top vardır. Verilen bir işaret üzerine herkes topu kendi grupundan olan karşıdaki oyuncuya atar, onlar da gene kendi gruplarından karşılarındaki oyunculara atarlar, bu suretle her iki grupun topu makasvarî bir yol takib ederek sonuncu oyuncuya kadar gider. Sonra geriye dönüp gene ayni minval üzere birinci oyuncuya kadar gelir. Bu işi daha evvel hangi grup yapabilirse, o, kendi hesabına bir sayı kaydetmiş olur. Muayyen bir sayıda parti biter. Top yere düştüğü zaman, ancak onu kapmak sırası kendisinde olan oyuncu, gidip topu alır ve oyun devam eder. İki top ayni zamanda karşılıklı yol alacağı için her hangi bir devirde hangi grupunkinin üstten ve hangi grupunkinin alttan gideceği evvelce kararlaştırılır. Bu suretle karışıklığın önüne geçilmiş olur.

Dünyada neler oluyor?

* Her sene Los Angelos'ta kadınlar arasında tertib olunan 5 millik yüzme müsabakasını yetmiş yaşını mütecaviz bir kadın yüzücü kazanmakta idi. Bu sene o kazanamamıştır. Çünkü, bir müddet evvel yapmakta olduğu antrenmanlar esnasında kolunu incitmiş ve müsabakaya girememiştir.

* Amerikada bir «evlendirme şirketi» büyük otomobil yollarına şu levhayı astırmış: «Gencler, arabanızdan inmek zahmetine bile katlanmadan sizi orada evlendirebiliriz. Yalnız benzin satılan yerlerden birinde birkaç dakika durmanız kâfidir.

Mayıs bulmacası

Şu ortadaki topu ele geçirmek için hangi ipi çekmelidir. O ipi bir ucundan öbür ucuna kadar üzerinden kırmızı kalemle giderek gösteriniz!

Bu bilmeceyi doğru halledenlerden birinciye beş lira, ikinciye iki lira, üçüncüye münasib bir hediye takdim olunacak, diğer yüz kişiye de muhtelif eşya verilecektir. Cevabların mayıs sonuna kadar «Cumhuriyet Çocuk Sahifesi» adresine gönderilmesi lâzımdır. Geç kalanlar mükâfat kazanamazlar.

GÜNÜN BULMACASI

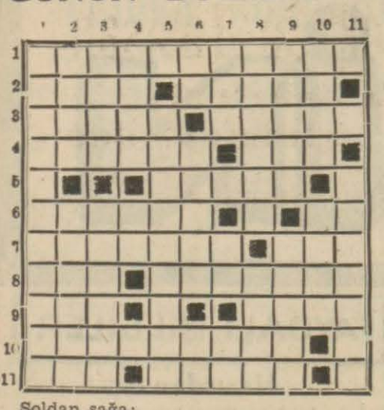

Soldan sağa:

1 — Bandoda vazifesi olan (iki kelime). 2 — Efrad, ilikli değil. 3 — Kesme vasıtalarından, gerek. 4 — Çift allah (iki kelime), vilâyetlerimizden. 5 — Eskiden kadınların toplandıkları daire. 6 — Yamyassı oluş, bir harfin okunuşu. 7 — Bir mücrim hakkındaki resmi muamele, hisse. 8 — Vaktile Ankaraya hâkim olmuş tarikat erbabından bir ferd, zerederek. 9 — Elektrik levazımatından, cennetle cehennem arasında bir yer. 10 — Bayramdan evvelki yirmi dört saat (iki kelime). 11 — Ters çevirin garaz olur, birşeyin vukuuna kalan en kısa mesafe.

Yukarıdan aşağıya:

1 — İsaya perestiş eden (iki kelime). 2 — Yakın değil, dışarıdan görünüş şekli. 3 — Şahıs, çift olmaklık. 4 — Bir ot, sıfat edatı. 5 — Kadın papazlar (cemi). 6 — Bir emir, ekinin bir sapı, kuşun gagasının yarısı. 7 — Sahra, bir harfin okunuşu, bir soru edatının tersi. 8 — Büyüklük, bir Vekilimizin ismi. 9 — İcab etmeklik, başa takılanlardan. 10 — Cereyan, kurum. 11 — Peşin verilen paralardan, birini diğerinin aleyhine teşvik.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	D	A	L	A	V	E	R	E	C	İ	■
2	E	C	E	V	İ	D	■	Ş	A	K	A
3	F	A	N	U	S	■	S	İ	M	İ	D
4	İ	Y	İ	Ç	A	N	A	K	■	Ş	A
5	N	İ	■	A	Y	İ	N	■	T	E	N
6	E	P	■	Ç	E	K	■	S	A	R	A
7	B	■	P	A	T	A	T	E	S	■	L
8	U	Z	U	N	■	B	A	K	■	L	I
9	L	İ	L	■	K	■	N	İ	K	E	L
10	A	Y	A	G	I	T	E	Z	■	V	A
11	N	A	D	İ	R	E	N	■	Ç	A	R

Ankara Borsası 25/5/939

KAPANIŞI

	Açılış	Kapanış
1 İngiliz lirası	5,93	
100 Dolar	126,6575	
100 Fransız frangı	3,3550	
100 Liret	6,6625	
100 İsviçre frangı	28,52	
100 Holanda florini	68,035	
100 Rayhişmark	50,8150	
100 Belga	21,56	
100 Drahmi	1,0825	
100 Leva	1,56	
kronu		
100 Pezeta	14,035	
100 Zloti	23,8450	
100 Pengo	24,8425	
100 Ley	0,9050	
100 Dinar	2.8925	
100 Yen	34.62	
100 İsveç kronu	30.5475	
100 Ruble	23,9025	
Esham ve Tahvilât		
Sıvas-Erzurum 1	19,59	
A. D. M. Peşin	40,70	

Haleb - Sancak - İskenderunda
Jan R. Kürdi
Cumhuriyet Gazetesinin
tevzi yeridir.

Cumhuriyet Halk sütunu

Sıhhiye müdürlüğünün ve Belediyenin nazarı dikkatine

Sinemköyünde Bilezikçi sokağında 204 numarada oturan Tevfik imzasile aldığımız bir mektubda deniliyor ki:

«Umumi sıhhatin korunması hususunda lâzım gelen tedabirin alındığı bu mevsimde birkaç sebze bahçesi sahiblerinin menfaatleri uğruna büyük bir muhit tifo hastalığı tehlikesi karşısında bulunmaktadır.

Sinemköy Bilezikçi sokağından Dolapdere üzerindeki umumi mecraya kadar civardaki apartımanların lâğımları açık olarak akmaktadır.

Yazın sıcak günlerinde taaffün etmekte, tifo ve sıtma mikrobu taşıyan sivrisineklerle tamamen dolu bulunmaktadır.

Belediyece sebze bahçesi sahiblerine dağınık bir hale getirilen kanallar düzelttirilip bu mecra kapattırılmadıkça tifo hastalığı zuhurundan endişe edilmemek mümkün değildir.

Şehir halkının sıhhatile alâkadar olan Sıhhiye müdüriyetile Sıtma Mücadele teşkilâtının ve bilhassa Belediyemizin nazarı dikkatini muhterem gazetenizi tavsit ederek celbederim.»

Haydar Rifatın eserlerinden

Kadın Kalbi	30 Kr.
Kadın Aşkı	60 »
Aşk Peşinde	100 »
Karagömlekliler ihtilâli	100 »
Fırtısk Vazosu	20 »
İlk Aşk	50 »
İliçin Ölümü	50 »
Efendi İle Uşak	40 »
Vikontun Ölümü	30 »
İklimler	100 »
Ölüler Evi	125 »
Felsefe	35 »
Küçük hikâyeler	100 »
Mev'ud Toprak	125 »
Stalin	150 »
Lenin Mezhebi	75 »
Tarih Felsefesi	125 »
Farmasonluk	100 »
Anarsizm	60 »

Kan

Hayatın kaynağıdır

Dikkat ve istifade ile okumağa cidden lâyık bir mektub:

«Aylarca iştahsızlık ve bu yüzden artan yorgunluktan sonra artık yatağa düşmeme pek az bir şey kalmıştı. Gözlerim sık sık kararıyor, arasıra baş ağrıları, hızlı yürüdükçe çarpıntılar, sebebsiz nefes darlığı ve tıkanma ile hayatım zehir ve zindan oluyordu.

Doktorum DESCHİENS ŞURUBU tavsiye etti. Bu tedaviye dikkatle devam ettim. Çok kısa bir zamanda şikâyetlerimden eser kalmadı. Şimdi sakin müsterih ve vücudce topluyum. Rengim herkesin beğendiği bir revnak aldı.

Hiç mübalâğasız, hayat ve saadetimi, doktorumun tavsiye ettiği DESCHİENS ŞURUBU'na borcluyum.»

Filhakika DESCHİENS ŞURUBU kanın cevheri olan HEMOGLOBİNE'i ihtiva ettiği için gerek kanı ve gerekse vücudün tekmil nesiçlerini besler, tazeler, yeniler ve en kıymetli hayatî unsurlarla zenginleştirir.

Sizin de muhtac olduğunuz bu değil mi?

DESCHİENS ŞURUBU her eczanede mutlaka bulunur.

Zayi — Zonguldak seyrüseferinden aldığım 187 numaralı şoför ehliyetnamemle nüfus kâğıdımı kaybettim. Yenilerini çıkaracağımdan hükmü yoktur. 331 tevellüdlü Hüseyin oğlu Behçet

Somada Büyük Pehlivan Güreşleri

28 mayıs 939 pazar günü SOMA'da alaturka güreşler yapılacaktır. Türkiyenin tanınmış bütün pehlivanlarını bu güreşlere davet ediyiruz.

Güreş Tertib Heyeti

Ekmek Eksiltmesi

Afyon C. M. Umumiliğinden:

Afyon hapishanesinin 1 haziran 939 tarihinden mayıs 940 sonuna kadar şartname mucibince bir senelik ekmek ihtiyacı için beher çifti 960 gram itibarile günde 600 aded fabrikada öğüdülmüş ikinci nevi safi Anadolu buğday unundan imal edilmiş ekmek, kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Teminatı muvakkate 900 liradır. Eksiltmesi C. M. Umumiliğinde müteşekkil Komisyonda 15 haziran 939 tarihine musadif perşembe günü saat 15 te yapılacaktır. Şartnameyi görmek istiyenlerin Komisyona müracaatleri ilân olunur. (3620)

Dahiliye Vekâletinden:

Çorlu halihazır hartalarının alımı işi şimdilik eksiltmeden kaldırılmıştır. «1968» (3656)

Buldan Belediyesinden:

Münhal bulunan 100 lira ücretli Belediyemiz fen memurluğuna ehliyet ve bonservisi mevcud bulunanların müracaatleri ilân olunur. (3679)

Gerze Belediyesinden:

18/5/939 perşembe günü saat 15 te ihalesi ilân edilmiş olan Gerze kasabası elektrik tesisatına talib çıkmadığından aşağıdaki şekilde ve bir ay içinde pazarlığa konmuştur.

1 — Tesisat üç kısma ayrılmıştır.

Birinci kısım: Dizel makine ve elektrik kısmı.

İkinci kısım: Şebeke, malzeme ve montajı.

Üçüncü kısım: Santral binası, makine temeli ve ahşab direklerdir.

2 — Şartnamenin 33 ve 34 üncü maddeleri kaldırılarak bu masraflar Belediyeye bırakılmıştır.

3 — Sartnamenin 19 uncu maddesinin «D» fıkrasındaki % 20 son taksit mukavele tarihinden itibaren bir yıl içinde tediye edilmiş olacaktır. (3645)

BASURA HEDENSA
AMELİYATSIZ MEMELERİ KURUDUR
KANI.AĞRIYI DERHAL KESER

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

Şimdiye kadar Ziraat, Veteriner, Orman Fakültelerinden mezun olan talebenin diplomaları tevzi edileceğinden alâkalıların aşağıdaki esaslar dahilinde Rektörlüğe müracaatleri ilân olunur. «1876» (3511)

1 — Fakülte kayıd numarası
2 — Açık künye ve soy adı
3 — Enstitüden aldığı vesikanın iadesi
4 — Bir liralık damga pulu
5 — 4 aded vesika fotoğrafı
6 — Taahhüdlü mektub için iktiza eden 12 kuruşluk posta pulu
7 — Açık adresleri.

Erzurum İmar Birliği Başkanlığından:

Erzurumda başlanılmış olan sinema binasının ikmali inşaatının altmış beş bin liralık kısmı vahidi fiat üzerinden kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Eksiltme 19 haziran 1939 pazartesi günü saat on beşte Erzurum Belediye Başkanlık odasında teşekkül eden İmar Birliği Komisyonunda yapılacaktır. İstekliler teklif mektublarını ve Ticaret Odası vesika ve dört bin beş yüz liralık muvakkat teminat mektub veya makbuzları ve Nafıa Vekâletinden 1939 takvim yılına mahsus müteahhidlik vesikalarile birlikte ihale günü saat 14 de kadar İmar Birliği Komisyonu Başkanlığına vermeleri ve bu zarfların iyice mühür mumile kapatılmış olması lâzımdır. Mektubların postada gecikmesi kabul edilmez. Evrakı fenniye Erzurum İmar Birliği Fen Şefliğinden 25 lira mukabilinde alınabilir. «1975» (3654)

İzmir Telefon Müdürlüğünden:

1 — İdare ihtiyacı için muhtelif cins telefon kabloları kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedeli «5960» beş bin dokuz yüz altmış lira, muvakkat teminatı «447» dört yüz kırk yedi lira olup, eksiltmesi 14 temmuz 1939 cuma günü saat 10 da İzmir Telefon Müdürlüğü binasında müteşekkil Satın alma Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Talibler, muvakkat teminat makbuz veya banka mektubile kanunî vesaiki muhtevi kapalı zarflarını o gün saat 9 a kadar mezkûr Komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnameler hergün İzmir Telefon Müdürlüğile İstanbul Telefon Müdürlüğü Levazım Âmirliğinden parasız verilecektir. (3633)

SEKER SATIŞLARI

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinden:

Toptan şeker satışlarımız İstanbulda bir tona kadar indirilmiştir. En az bin kilo kristal veya kesme şekeri almak istiyenler, İstanbul, Bahçekapı, Taş handaki satış Bürosuna doğrudan müracaat edebilirler.

KRİSTAL ŞEKER KİLOSU: 25
KESME » » : 28 kuruştur

Ankara Nümune Hastanesi Baştabibliğinden:

CİNSİ	Miktarı Kilo	Tutarı Lira	Muvakkat teminat Lira K.	İhale şekli	İhale tarihi
Karaman eti	40000	21200	1590 00	Kapalı	30 mayıs 939 salı saat 13,30
Kuzu eti	2000	900	67 50	»	» » » »
Sömikok kömürü	1200 ton	31200	2340 00	»	» » » 11

1 — Ankara Nümune hastanesinin 1939 malî yılına aid et ve kömür miktarlarile tutarı ve muvakkat garantisi ve ihale tarih ve saati yukarıda gösterilmiştir. İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dairesinde hazırlıyacakları teklif mektublarını belli gün ve saatten bir saat evveline kadar Ankara Nümune hastanesinde müteşekkil komisyona vermeleri.

2 — Şartnameleri görmek istiyenler her gün Ankarada Nümune hastanesi İdaresinde, İstanbulda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğünde görebilirler. «1670» (3172)

İstanbul Belediyesi İlânları

	Senelik muhammen kirası	İlk teminatı
Kumkapıda Molataşı sokağında 38 No. dükkân.	60,00	4,50
Kapalıçarşıda Alipaşa hanı sokağında Alipaşa hanının 10 No.lı odası.	24,00	1.80
Rüstempaşa mahallesinde Nalburlar sokağında 348 No.lı dükkân.	96,00	7,20
Kapalıçarşıda Divrik sokağında 20 No.lı dükkân.	12,00	0,90
Zindankapıda Ahıçelebi sikağında 46 No.lı dükkân.	60,00	4,50
Süleymaniyede Samanviransani mahallesinin Hamam sokağında 8 numaralı mülâzimler medresesi.	120,00	9,00

Yukarıda semti, senelik muhammen kiraları yazılı olan mahaller teslim tarihinden itibaren bir sene müddetle kiraya verilmek üzere ayrı ayrı açık arttırmaya konulmuştur. Şartnameleri Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler hizalarında gösterilen ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 29/5/939 pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. «İ.» (3290)

Erzurum İmar Birliği Başkanlığından:

Erzurumda Ilıca nahiye merkezine dört kilometre mesafedeki Ağviran köyünden on santim kutru dahili çelik borular içinde getirilecek içme su yolunun inşaatının 7870 liralığı keşif mucibi kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Eksiltme 7 haziran 939 çarşamba günü saat 15 te Erzurum Belediye Başkanlık odasında teşekkül eden İmar Birliği Komisyonunda yapılacaktır. İstekliler teklif mektublarını ve Ticaret Odası vesika ve 590 lira 25 kuruşluk muvakkat teminat mektub veya makbuzunu ve bu işe aid Nafıa Vekâletinden 1939 takvim yılına mahsus müteahhidlik vesikalarile birlikte ihale günü saat 14 de kadar İmar Birliği Başkanlığına vermeleri ve bu zarfların iyice mühür mumile kapatılmış olması lâzımdır. Mektubların postada gecikmesi kabul edilmez. Evrakı fenniye ve keşfi on lira bedel mukabilinde İmar Birliği Mühendisliğinden alınabilir. (3655)

Türk Hava Kurumu
BÜYÜK PİYANGOSU
27. nci TERTİB
İKİNCİ KEŞİDE: 11 HAZİRAN 939 dadır
Büyük İkramiye: 45.000 liradır
Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki aded mükâfat vardır.
Yeni tertibden bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz.
Siz de piyangonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz.

Körting
Radyoları
UCUZLADI

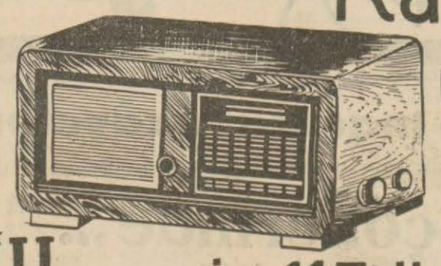

«Honoris»117 lira
NECİP ERSES
SESLİ HAN
ZULFARUZ S.
GALATA

Afyon Lisesi Direktörlüğünden:

Afyon lisesinde yaptırılacak (4145) lira (13) kuruş keşif bedelli elektrik tesisatı 8/6/1939 tarihinde saat 15 te Komisyonda ihale edilmek üzere açık usulle eksiltmiye konulmuştur. Keşifname ve şartnameler Lise Direktörlüğünden alınabiilr. Muvakkat teminat (310) lira (88) kuruştur. İsteklilerin şimdiye kadar buna mümasil işleri yaptıklarına dair ellerindeki vesaiki bağlıyarak ihaleden sekiz gün evvel Vilâyete istida ile müracaatle alacakları vesika ve Ticaret Odası kayıd vesikasile birlikte Lise Komisyon Reisliğine müracaatleri. (3594)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltmenin Şekli ve saati
Emaye tank	3	aded sif	3700,—	277,50	Açık Ek. 14
»	10	» »	9400,—	705,—	Kapalı Z. 15

I — Şartnameleri mucibince 13 aded emaye tank hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında yazılıdır.

III — Eksiltme 2/VI/939 cuma günü Kabataşta Levazım Şubesi Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameleri hergün sözü geçen şubeden parasız olarak alınabilir. Münakasaya iştirak edecek firmalar fiatsız fennî tekliflerini münakasadan bir hafta evveline kadar Müskirat Fabrikalar Şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

V — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfların ihale saatinden bir saat evveline yani saat 14 e kadar mezkûr Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır.

VI — Diğer eksiltmiye girecekler tayin edilen günde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (2654)

〰

I — 15/V/939 tarihinde ihale edilemiyen 5000 Kg. lık bir aded baskül pazarlıkla yeniden eksiltmeye konmuştur.

II — Pazarlık 5/VI/939 pazartesi günü saat 14 te Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

III — Muhammen bedeli sif Haydarpaşa 750 lira, muvakkat teminatı 56,25 liradır.

IV — Şartnameler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Münakasaya iştirak edecekler 7 gün evveline kadar fiatsız tekliflerini Tuz Fen şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte %7,5 güvenme paralarile mezkûr komisyona gelmeleri. (3510)

〰

I — Şartnamesi mucibince 32000 kilo toz paket kolası kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

II — Beher yüz kilosunun muhammen bedeli sif 17,64 lira hesabile 5644,80, muvakkat teminatı 423,36 liradır.

III — Eksiltme 15/VI/939 perşembe günü saat 15 te Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuz veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfların ihale saatinden bir saat evveline kadar yukarıda adı geçen Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır. (3619)

〰

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Bel ipi	25,000	Kg.	11250,—	843,75	Kapalı Z.	16
Tütün tozu çuvalı	6,000	Aded	1605,—	120.37	Açık Ek.	16.30

I — Şartnameleri mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı iki kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksiltme şekli ve saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 12/VI/939 pazartesi günü Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Kapalı zarf eksiltmesinde mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarflar ihale günü saat 15 e kadar mezkûr Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde verilmelidir. Diğer eksiltmeye gireceklerin % 7,5 güvenme paralarile birlikte müracaatleri ilân olunur. (3628)

Devlet Demirvolları İşletme U. Müdürlüğünden:

26/5/939 tarihinde Ankaradan ve 27/5/939 tarihinde Haydarpaşadan hareket etmek üzere Haydarpaşa - Ankara ve Ankara - Haydarpaşa arasında 3005 - 3006 numaralı gündelik munzam bir yolcu katarı işlemeğe başlıyacaktır. Bu tren Haydarpaşadan 14,05 te hareketle saat 6,55 te Ankaraya varacak ve Ankaradan saat 16,42 de hareket ederek saat 8,20 de Haydarpaşaya varacaktır. 〰

Muhammen bedeli iki bin beş yüz lira olan Bilecik deposuna bir sene zarfında gelecek olan takriben 10 bin ton maden kömürünün vagondan yere indirilmesi ve yerden makine ve vagonlara yükleme işi 12/6/939 pazartesi günü saat 15 te H. Paşa Gar binasında Birinci İşletme Komisyonu tarafından açık eksiltme usulile ihalesi yapılacaktır.

Muhammen bedeli: Beher tonun yükletilmesi için 15 ve indirilmesi için de 10 kuruştur.

Eksiltmiye girmek istiyenler kanunun tayin ettiği vesaik ve 187,50 liralık muvakkat teminatlarile birlikte eksiltme gününde tayin edilen saatte Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyon riyasetile Bilecik deposu tarafından parasız verilmektedir. 〰 (3502)

Muhammen bedeli 57500 lira olan 68 kalem İngiliz lokomotif yedekleri 6/7/1939 perşembe günü saat 11 de kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 4125 liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat ona kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler 287 kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (3590)

80 derece

İNHİSAR KOLONYASI

Yarım litrelik şişesi perakende 100 kuruştur.

SATICILARA YÜZDE ON TENZİLÂT YAPILIR.

ınhisar satış kamyonlarından, satış mağaza ve depolarından isteyiniz.

Kalorifer ve Sıcak Su Tesisatı

Zonguldak Ereğli Kömürleri işletmesinden :

İşletmemiz tarafından Zonguldakta Karadon, Asma ve Çaydamar mevkilerinde inşa ettirilmekte bulunan işçi yatakhane, yemekhane ve yıkanma yerlerinin kalorifer ve sıcak su tesisatı bir müteahhide verilmek suretile yaptırılacaktır.

1 — Tesisatın muhammen bedeli 97.045,50 liradır.

2 — Fennî ve idarî şartnamelerle mukavele projesi, fiat cetveli, proje ve resimler (10) lira bedel mukabilinde işletmemizden alınabilir.

3 — Teklifler 5 haziran 1939 pazartesi günü saat 15 e kadar Zonguldakta işletmemiz Genel Direktörlüğüne tevdi edilmiş bulunması meşruttur.

Askerî Okullara Talebe Alınıyor

1 — 939 - 940 ders yılı için Kuleli, Maltepe, Bursa Askerî liselerile Konya ve Erzincan Askerî orta okullarının bütün sınıflarına, Kırıkkale San'at lisesinin 1. sınıfile Kayseri Zencidere Gedikli Erbaş Hazırlama orta okulunun 1. sınıfına talebe alınacaktır.

2 — Kabul şartları Askerlik şubelerile birinci maddede yazılı okullarda mevcuddur. Ne suretle müracaat edileceğini anlamak üzere isteklilerin Askerlik şubelerine baş vurmaları lâzımdır.

3 — İstekliler aşağıdaki yazılı hususları da göz önünde bulundurmalıdırlar.

A — Askerî okullara girmek istiyenlerin müracaatleri 1 hazirandan 10 ağustosa kadar kabul edilir. Askerî liselerin yalnız III. sınıfları için seçme sınvaı 15 ağustosta başlar. 20 ağustosa kadar devam eder. Liselerin diğer sınıflarile orta okulların bütün sınıfları ve san'at lisesi I. sınıfı için seçme sınavı 1 eylûle kadar devam eder. Sınav neticeleri bu tarihten bir iki gün sonra ilân ve kabul edilmiş olanlara tebligat yapılır.

B — Kayseri Zenciderede bulunan gedikli erbaş hazırlama orta okuluna alınacak okurların seçme sınavları 1 eylûlde başlıyacaktır.

C — İsteklilerin kaydı kabul kâğıdlarını mümkün mertebe kısa zamanda tamamlamaya çalışmaları ve tamamlanan kâğıdlarının Askerlik şubesinden girmek istedikleri okula vaktile gönderme işini takib etmeleri ve okuldan çağırılmadıkça hiç bir isteklinin okulun bulunduğu mahalle gitmemesi lâzımdır. Şarkî Anadolu ve Orta Anadolu halkı Erzincan orta okuluna, Garbî Anadolu ve Trakya halkının da Konya orta okuluna alınmaları esas olduğundan bu suretle müracaat edilmesi lâzımdır.

D — İsteklinin Askerî okula girinceye kadar yol, iaşe ve okulun bulunduğu şehirdeki otel sair her türlümasrafları kendisine aiddir. Okurun velisi tarafından bu masrafların temin edildiği Askerlik şubelerince tahkik olunacaktır.

4 — İstekli okula kabul edilmediği takdirde hiç bir hak iddia edemez. Okullar yatılı ve parasızdır. Talebenin iaşesinden başka giydirilmesi, teçhizatı okula aid olduğu gibi ayrıca her ay bir miktar maaş da verilir.

5 — Askerî liseleri muvaffakiyetle bitirenlerden arzu edenler müsabaka sınavına girerek kazandıkları takdirde Askerî Yüksek Mühendis yetiştirilmek üzere Avrupaya tahsile gönderilir. «1004» (3413)

UMUMÎ MAĞAZALAR

Türk Anonim Şirketinden:

İstanbulda kara ve deniz vasıtaları güzergâhında ve şehrin ticaret merkezlerine yakın semtlerinde, depo olarak kullanılmak üzere kârgir ve büyük bina veya müsaid şeraiti haiz arsaya lüzum hasıl olduğundan böyle gayrimenkulleri olup satmak veya uzun müddetli kiraya vermek istiyenlerin 5/6/939 tarihine kadar Ankarada Umumî Mağazalar Türk Anonim Şirketi Umum Müdürlüğüne son teklif ve şartlarını tahriren bildirmeleri ilân olunur.

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmiye konulan iş:

1 — Horsunlu - Nazilli sulama kanalile Pirlibey sulama kanalına su vermek üzere büyük Menderes nehri üzerinde inşa edilecek olan Feslek regülâtörile Akedüğü inşaatı keşif bedeli «431,787» lira «45» kuruştur.

2 — Eksiltme 20/6/939 tarihine raslıyan salı günü saat 11 de Nafıa Vekâleti Sular Umum Müdürlüğü Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genle şartnamesi. fennî şartname ve projeleri «21» lira «60» kuruş mukabilinde Sular Umum Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin «21,021» lira «50» kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Sular Umum Müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. «1840» (3404)

GÜNÜN EN MÜHİM KİTABLARI

HÜSEYİN CAHİD YALÇIN: Cihan Harbinin Şarka aid kaynakları, 75 Kr. — FAİK SABRİ DURAN: İnsanlar alemi. 350 resmi ihtiva eder, 150 Kr. — FALİH RIFKI: Taymis Kıyıları, 60 Kr. — GALİB KEMALİ SÖYLEMEZOĞLU: İnsan ve Totaliter Devlet, 50 Kr. — ABDÜLHAK HÂMİD: Makber, 50 Kr. — JÜL VERN: Ay etrafında seyahat, 50 Kr. — JÜL VERN: Arz'dan Ay'a seyahat, 50 Kr. — MİDHAD TUNCEL: Tercüme nasıl yapılır, 25 Kr. — M. BEHÇED YAZAR: Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı, 150 Kr. — HALİD FAHRİ OZANSOY: Edebiyatçılarımız geçiyor, 50 Kr. — MİDHAD SADULLAH SANDER: Tatbikatlı Gramer, orta mekteblerin bir ve ikinci sınıfları için beheri 50 Kr.

KANAAT KİTABEVİ

DENİZBANK

Denizbank İstanbul Şubesinden:

1 — Hükûmet tarafından satın alınan ve Bankamıza devrolunan İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo şirketinin 1906 senesinde ihrac eylemiş olduğu obligasyonlardan 16/5/939 tarihinde Beyoğlu İkinci Noterliği huzurunda icra kılınan keşidede amorti edilen «327» obligasyonun itfa bedelleri ile tedavüle kalan obligasyonlardan 66 No.lı faiz kuponu bedellerinin haizran 1939 tarihinden itibaren Bankamız gişelerinde tediyeye başlanacağı.

2 — Amorti edilen her obligasyon mukabilinde 66 ilâ 80 numaraya kadar «15» aded faiz kuponlarını havi olmak şartile cem'an 22 lira 44 kuruş ödeneceği bildirilir.

UMUM MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Yaptırılacağı evvelce gazetelerle ilân edilen beş bin can kurtaran yeleği için teklif edilen bez nümuneleri ihtiyaca uygun görülmediğinden, mevcud nümunemiz evsafı dahilinde yapılmak şartile ve gene açık pazarlık suretile isteklisine ihale edilecektir.

Pazarlık 9/6/939 günü saat on beşte Tophane Deniz hanında Alım Satım Servisinde yapılacağından isteklilerin mezkûr Servise müracaatleri.

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmiye konulan iş:

1 — Karadere sulaması hafriyat ve sınaî imalâtı, keşif bedeli (361,388) lira (30) kuruştur.

2 — Eksiltme 15/6/939 tarihine raslıyan perşembe günü saat 11 de Nafıa Vekâleti Sular Umum Müdürlüğü Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fennî şartname ve projeleri (18) lira (10) kuruş mukabilinde Sular Umum Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin (18,205) lira (55) kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmayanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Sular Umum Müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «1842» (3406)

Tesviyeci ve tornacı alınacaktır

Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

Kırıkkaledeki fabrikamızda çalıştırılmak üzere iyi tesviyeci ve tornacı alınacaktır. İsteklilerin imtihanları yapılmak üzere Kırıkkale Grup Müdürlüğü ile Ankara, İzmir ve Zeytinburnu Silâh Fabrikalarımız Müdürlüklerinden birine müracaatleri. (3098)

Erzurum Vilâyetinden:

1 — Beheri on kuruş muhammen bedelli üç yüz bin aded parke taşının mubayaası kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

2 — İhalesi 3/6/939 cumartesi günü saat 11 de Hükûmet konağı içindeki Daimî Encümen odasında yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminatı 2250 liradır.

4 — İstekliler bu işe aid şartname vesaireyi her gün Daimî Encümen kaleminde okuyabilirler.

5 — Taliblerin kanunun 2 ve 3 üncü maddesinde yazılı vesikalarla birlikte teminat ve teklif mektublarını 32 nci madde veçhile ihale saatinden bir saat evveline kadar Vilâyet Daimî Encümeni Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (3529)

Mudanya Belediyesinden:

İş Arayan Sermayeliler İçin Kârlı Bir Teşebbüs

Mudanyanın denize yirmi otuz metre mesafesindeki münhat bir arazi parçası havuz - plâj tesisine müsaiddir.

Bursa halkının yegâne banyo ve sayfiye yeri olduğu halde yazın ekseriya dalgalı olan denizinden pek de istifade edilemiyen Mudanyada böyle bir tesisatın çok kârlı ve faydalı olacağı yapılan etüdlerle anlaşılmıştır. Bir buçuk metre derinliğinde gayet müsaid bir kum tabakası bulunan bu arazide yapılacak büyük bir havuz civarını da su birikintilerinden kurtarmak suretile kabili istifade ve kıymetli geniş arazi hasıl olacaktır. Bu arazide otel, sabit veya portatif kiralık evler, kazinolar vesair tesisat vücude getirilmek suretile çok geniş bir varidat menbaı elde edilebilir.

Mükemmel bir asfalt şoseden başka şimendiferle de bağlı olduğu, için 100 bin nüfuslu ve pek çok da ecnebi ve yerli seyyah celbeden Bursanın bir mahallesi halinde olan Mudanyada asgarî elli bin lira sermaye konmak suretile bu işe girişeceklere plâj, otel ve kazino ve kiralık ev yapmak ve işletmek imtiyazı verilecek ve Belediyece birçok teshilât gösterilecektir. Taliblerin Belediyemize tahriren veya şifahen müracaat etmeleri ilân olunur. (3530)

Muhabere ve Münakale Vekâleti İstanbul Tramvay ve Tünel İşletmesi Muvakkat İdaresi Reisliğinden:

1 — İdaremiz ihtiyacı için satın alınacak sabun, sicim ve kırtasiye malzemesi 30/5/939 salı günü Metro hanında pazarlık suretile ihale edilecektir.

2 — Satın alınacak malzemenin tahmin edilen bedeli 1820 liradır.

3 — Pazarlığa iştirak etmek istiyenler şartname ile nümuneleri Metro hanının 4 üncü katında İdaremiz Kırtasiye ambarında görebilirler.

4 — Taliblerin 2490 numaralı kanunda yazılı şartları haiz olmaları ve icab eden vesaikle 136,50 lira muvakkat teminatı vermeleri lâzımdır. (3357)

CEMAL TEKİN LOKANTASI

Taksim meydanı genişletilirken yıkılacağını düşünerek oradaki dükkânımız Yıldız sineması karşısına nakledilmişti. Bu yeni dükkânda birçok masraf ve fedakârlıklarda bulunmamıza ve apartımanların altında bulunan mutfak teşkilâtının ıslah edilmesine rağmen muhiti taciz eden mutfak kokusu bertaraf edilememiş olduğundan münasib bir dükkân buluncıya kadar lokantamızın kapalı kalacağını muhterem müşterilerimize arzederiz.

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden:

İngilizce Bilen Daktilo Alınacak

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarımızda istihdam edilmek üzere ingilizce bilen dört daktiloya acele ihtiyac vardır. Kendilerine iktidarlarına göre 120 liraya kadar ücret ve ayrıca 15 lira mesken tazminatı verilecektir. Talib olanların derhal Ankarada Umumî Müdürlük Personel Şubesine ve İstanbulda Sümer Bank İstanbul Şubesine müracaatleri. «1907» (3546)

Çanakkale Belediyesinden:

1 — Çanakkale Belediyesi elektrik ve su makinelerinde teslim doksan bin kilo mazot 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

2 — Beher kilosu 8 kuruş 39 santim hesabile muhammen bedeli 7551 lira olup muvakkat teminatı 566 liradır.

3 — Eksiltme 6/6/939 salı günü saat 14 te Belediye Dairesinde Encümen huzurunda yapılacaktır.

4 — İsteklilerin bu işe aid şartnameyi istiyenler Belediye Muhasebeciliğinden parasız olarak verilir.

5 — Teklif mektublarının ihaleden bir saat evveline kadar Encümene makbuz mukabilinde verilmesi posta ile gönderilecek teklif mektublarının mezkûr saate kadar yetiştirilmiş olması şarttır.

6 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için isteklilerin kanunî evsafı haiz bulunmaları ilân olunur. (3537)

RADYOLİN

ile Sabah - Öğle - Akşam her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız

SIRT - GÖĞÜS
KALÇA-ARKA
BEL

ROMATİZMA
LUMBAGO
SİYATİK
ve bütün ağrılara karşı

SİLKO

merhemi ile masaj yapınız.

SANCILARI DAİMÎ ve ÇABUK GEÇİRİR

Matbuat Umum Müdürlüğünden:

Matbuat Umum Müdürlüğü 1939 malî yılı zarfında bastıracağı Ayın Tarihi adlı kitabları 18/5/1939 dan itibaren yirmi gün müddetle kapalı zarf usulile eksiltmiye koymuştur.

1 — Beher formanın muhammen kıymeti yirmi beş liradır.

2 — Muvakkat teminatı 787 lira elli kuruştur.

3 — Eksiltme 6 haziran 1939 salı günü saat on beşte Umum Müdürlük binasındaki Komisyonda yapılacaktır.

4 — Şartname Umum Müdürlükte ve İstanbuldaki Matbuat Şefliğinde görülebilir.

5 — Talib olanlar yevmi mezkûrda 2490 sayılı kanunda yazılı vesaikle müracaatleri. «1871» (3464)

Neden Aspirin?

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

Elektrik Tesisatı

Milâs - Küllük Nahiyesi Küllük Köyü Muhtarlığından:

Köyümüzde inşa edilecek elektrik tesisatı bir ay içinde pazarlıkla yaptırılacaktır. Talib olanların hergün Köy Odasına müracaat edebilecekleri ilân olunur. (3592)

Bir tecrübe kâfidir!

BASUR MEMELERİNİ REKTA PATİ ile tedavi ediniz.

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Harb Akademisinde mevcud 44 kalem ve 23875 metre eski filim satılacaktır.

Bu filimlerin sıkleti 165 kilo 830 gramdır.

Satın almak istiyenlerin 31 mayıs çarşamba günü saat 11 de Harb Akademisi Satınalma Komisyonuna müracaatleri. (3629)

Anadolu Tüccarlarının Nazarı Dikkatine:

Her türlü kadın saçlarını beş saniyede kıvıran yeni icad

Otomatik Buklör

Saç aleti için Anadoluda halen acentemiz bulunmıyan yerlerde

ACENTE ARANMAKTADIR.

taliplerin Beyoğlu Galatasaray Tüccar çıkmazı No. 3 S. Şenyüz müessesesine müracaatları

Bandırma asliye hukuk hâkimliğinden:

Hazinei maliyeye izafetle vekili Hüsnü Özbek tarafından Fransada yüksek mühendis okulunda talebe iken oradan ayrıldığı bildirilen ve Bandırmada fotoğrafçı Cevdet yanında evvelce ikamet ettiği anlaşılan Hasan Ferid aleyhine açılan alacak davasında ilk tebligat yapıldığı halde mahkemeye gelmemesi sebebile gıyab kararı verilerek eski adresine gönderilmişse de okuldan ayrıldığı bildirilmiş ve halen ikametgâhı bulunamamış olduğundan ilânen gıyab kararının tebliğine karar verilerek muhakemesi 19/6/939 pazartesi günü saat 10 a talik olunduğundan o gün Bandırma asliye hukuk mahkemesine gelmesi veya bir vekili kanunî göndermesi, aksi takdirde muhakemenin gıyabında devamına karar verileceği gıyab kararı tebliğine kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur.

«Morena Clara» filminde

İmperio Argentinonun

okuduğu

275071 — El Dia que naci yo
Al Pie del limonero

275072 — Echale guinda al pavo
Maria del Garmen

ve

TANASA Revüsünden

en güzel Tangoları

275070 — Drum-Bum, Tango
A fost cea mai Frumoaso noapte - Tango

ODEON

PLÂKLARINDA

Satışa çıkmıştır.

Şişli Nüfus memurluğundan:

Şişli Kocamansur S. 29 No. da oturan ve Kumkapı Lalahüseyinpaşa M. Havuzlu S. 30 H. 16/96 da kayıdlı İsak kızı Luba, ihtida ederek Beyoğlu Müftiliğinin 60 sayı ve 1/3/939 günlü ihtidanamesile ismini Leylâ olarak değiştirmiştir.

Satılık ve Kiralık ev

Kadıköy Mühürdar caddesinde 76 numaralı 3 salon, 11 oda, geniş bahçe, yangın tertibatile beraber müesseselere de elverişlidir. Müracaat: Kadıköy - Pazaryolu Vehabbey S. No. 8

Yazlık Ayakkapları

en son Yenilikleri İsviçre

BALLY

ve yerli

PAÇİKAKİS

Kundura mağazalarında

Dr. HORHORUNİ

Hastalarını akşama kadar Sirkeci Viyana Oteli yanındaki muayenehanesinde tedavi eder.

Telefon: 24131

Dr. CEVAD SARGIN

Cild hastalıkları mütehassısı

Ankara caddesi No. 47

Her gün 16 - 19 a kadar

Sahib ve Başmuharriri: Yunus Nadi
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Hikmet Münif Ülgen

Cumhuriyet matbaası

- Sayın Bayan hangi kremi kullanıyorsunuz?

Kreminizi kullanmadan evvel terkibinde neler olduğunu kimyevî tahlillerle öğrenebilir misiniz?

Elbette hayır. Çünkü bu çok üzücü iş yalnız memleketimizde değil, bütün dünya kadınları arasında bir mesele olmuştur. Bu hususta Parisin en büyük devlet hastanelerinde vazifedar olan cild mütehassısı Doktor D E B A T şöyle diyor:

«— Birçok genc kadınların bütün itinalarına rağmen yüzlerinde vaktinden evvel BURUŞUKLUKLAR, ÇİLLER, LEKELER hasıl olduğunu görüyoruz. Senelerdenberi kliniğimize müracaat eden ve aralarında Parisin yüksek tabakasına mensub kadınlar da bulunan hastalar üzerinde, yaptığımız etüdler bize göstermiştir ki: Güzellik kremleri ekseriya bu hale sebeb olmaktadır. Zira her güzellik kremi sıhhî evsafı haiz değildir.»

Buna karşı İNNOXA SÜTÜ kullanınız.

İ N N O X A S Ü T Ü çilleri, lekeleri, buruşukları giderir. Geceleri yatmazdan evvel İ N N O X A S Ü T Ü ile temizlenen cild, makyajın bütün şartlarını kabul eder. Her hangi bir kremi kullanırsanız, kullanınız, elverir ki gece yatarken İ N N O X A S Ü T Ü ile cildinizi siliniz.

İ N N O X A S Ü T Ü Parisin en kibar mahfillerinde maruftur. Milyonlarca kibar kadın her akşam İ N N O X A S Ü T Ü ile ıslatılmış bir pamukla yüzünü siler ve istirahata sevkeder.

İ N N O X A S Ü T Ü bütün parfümörilerde ve tanınmış eczanelerde bulunur.

Çanakkale Belediyesinden:

1 — Canakkale elektrik santralında teslim 400 ton sömikok kömürü 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

2 — Her tonu 26 lira 5 kuruş hesabile muhammen bedeli 10660 lira olup muvakkat teminatı 800 liradır.

3 — Eksiltme 6/6/939 salı günü saat 14 te Belediye dairesinde Encümen huzurunda yapılacaktır.

4 — İsteklilerin bu işe aid şartnameyi istiyenlere Belediye Muhasebeciliğinden parasız olarak verilir.

5 — Teklif mektublarının ihaleden bir saat evveline kadar Encümene makbuz mukabilinde verilmesi posta ile gönderilecek teklif mktublarının mezkûr saate kadar yetiştirilmiş olması ve zarfların mühür mumile kapatılmış olması şarttır.

6 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için isteklilerin kanunî evsafı haiz bulunmaları ilân olunur. (3536)

KANZUK

SAÇ EKSİRİ

Komojen

Saçları besler, köklerini kuvvetlendirir, dökülmesini önler, kepeklerini giderir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

Beyoğlu — İstanbul

Komojen

İzmir Belediyesinden:

Garaj santralı yapılacak 75,000 liralık kısmı Başmühendislikten 3 lira yetmiş kuruş mukabilinde tedarik edilecek keşif, proje ve şartnamesi veçhile vahidi fiat esası üzerinden kapalı zarflı eksiltmeye konmuştur. Muhammen bedeli yetmiş beş bin lira olup ihalesi 6/6/939 salı günü saat 17 dedir. 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde hazırlanmış teklif mektubları ihale günü azamî saat 16 ya kadar Encümende Riyasete verilir. Muvakkat teminatı beş bin liradır. (3205)

BAKER mağazalarının sattığı kostüm ve pardesüler, emsalsiz bir biçimdedir.

SAĞLAM
ŞIK
UCUZ

Hali hazırda piyasamızın en zengin çeşidleri, her yerden ucuz fiat ve müsaid şartlarla satılmaktadır.

Satıcı aranıyor

Almanca bilen bir satış memuruna ihtiyac vardır. Ankarada Akba Kitabevine müracaat olunması.

Satılık Köşk

Feneryolu ile Kızıltoprak arasında Bağdad caddesi üzerinde 147 numaralı bahçe içinde 12 odalı yeni kârgir köşk satılıktır. Bir katı ayrıca kirayâ verilmeğe elverişlidir.

Görmek için cumadan maada her gün saat 13 ten 17 ye kadar içindekilere müracaat.

Dr. Suphi Şenses

idraryolları hastalıkları mütehassısı

Beyoğlu, Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız

Tel. 43942

Ehven fiatla

Acele satılık ahşap hane

Iki bölük ve sekiz odayı muhtevi derunu muşamba döşeli, mutbah iki tulumba bir sarnıç ve mıktarı kâfi bahçesi vardır. İçindekilere müracaat.

Aksaray Horhor hamam sokak 27 No. hane.

DOKTOR

NIŞANYAN

Hastalarını her gün akşama kadar Beyoğlu Tokatlıyan oteli yanında Mekteb (Balo) sokak 35 No. lı muayenehanesinde kabul ve tedavi eder.

Tel: 40843

Evinizde neş'e ile vakit geçirmek ...
Evinize bütün dünya haberlerini almak isterseniz ?

SABA

Radyolarını tercih ediniz.

Satış yeri : Beyoğlu Istiklâl Caddesi No. 34
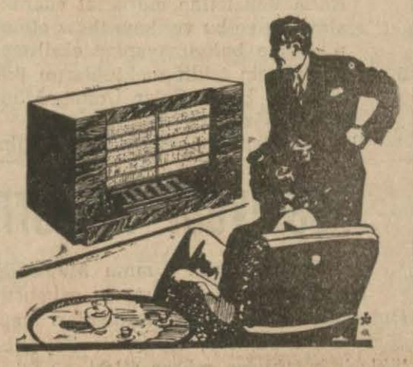
ARŞİMİDİS Müessesesi T. A. Ş.